

't Sopraantje

D. Menkens_v.d. Spiegel

NAAMLOZE VENNOOTSCHAP W. D. MEINEMA - DELFT

't Sopraantje

„Wat een degelijk spul allemaal.” (Zie blz. 50)

't Sopraantje

door D. Menkens - van der Spiegel

Geïllustreerd door Adri Alindo

5e druk

W. D. MEINEMA N. V. - DELFT

„Hei molentje, molentje, hoog in de wind, wat sta je weer dapper te draaien,” zingt Greta Brandwijk, terwijl ze op een voorjaarsmorgen Heiltje, het dienstmeisje, de deur opendoet.

„Nou, nou, vogeltjes, die zo vroeg zingen, zijn voor de poes,” lacht Heiltje. „Goeiemorgen, wou ik maar zeggen.”

„Van 't zelfde,” antwoordt Greta en zingt lustig door.

„Zo blij, dat je van school gaat?”

„Ja, zó blij.”

„Je beste tijd, die schooltijd,” moedert Heiltje, maar Greta trekt al zingend een gezicht, dat Heiltje in de lach doet schieten. „Ja, ja, jubel maar raak. Jij hoeft vandaag geen slaapkamer schoon te maken, zoals ik. Is je omoe al op?”

„Ja, hoor! En ik heb de dekens al over de lijn, en de thee gezet en de tafel gedekt. En straks doe ik de afwas ook voor je. Jij kan zó beginnen. Fijn weer voor je schoonmaak.”

„Ja, fijn weer,” beaamt Heiltje. Ze zal direct de matrassen maar buiten brengen. Zon en wat wind . . . Geen buien aan de lucht, zodat ze niet bang hoeft te zijn, dat de boel nat wordt. Toch wel een handigerd, die Greta, om haar de dagelijkse dingen al vast uit de hand te nemen. Heiltjes humeur, dat op de schoonmaakdagen niet al te best is, wordt wat zonniger. Vol moed begint ze, terwijl Greta de ontbijttafel verder in orde brengt.

„Keurig gedaan,” prijst omoe, als die even later

„Keurig gedaan,” prijst omoe.

binnenkomt. „Zou ik Heiltje maar niet laten gaan, nu jij al zo flink wordt?”

„En ik dan maar niet naar Coba?” vraagt Greta.

„Naaïen en huishouderen tegelijk zal niet gaan.”

„’s Morgens huishouderen en ’s middags naaïen, zoals ze het hier allemaal doen,” antwoordt omoe.

„Daar moet u een ernstiger gezicht bij zetten, omoe-tje, anders zou ik gaan geloven, dat u het niet meende.”

Stel je voor, ’s morgens werken en dan zeker ’s middags naar Gijsje Boes of Jaantje Sepers. Nee hoor, dat overkomt háár niet. Zij mag naaïen gaan leren bij Coba Sluijters, de fijnste naaïster van het dorp, die nooit een meisje voor halve dagen neemt. Zij mag het ,in de

perfectie' leren, zoals Coba het noemt. Net als vroeger haar moeder. Die leerde het ook van Coba. Ja, moeder werd een eerste-klas-naaister, maar Greta heeft toch nog andere plannen. Daarover spreekt ze evenwel niet. Tenminste niet met omoe. Dat zijn dan ook plannen voor later, véél later misschien. Zolang omoe leeft, blijft ze bij haar, en ze hoopt, dat dit nog heel lang mag zijn. Ze houdt zoveel van omoe. Toen ze anderhalfjaar was is ze bij haar gekomen. Het is hier eigenlijk méér haar thuis dan in de stad, waar haar ouders, zusjes en broertjes wonen. Toch is ze daar ook wel graag. Al haar vakanties brengt ze er door. Dat vindt ze prettig, maar denk niet, dat ze verdrietig is als ze terug moet. Hier in Eendenburg heeft ze omoe. O ja, in de stad vindt ze het mooier en thuis met Miep en de jongens is het echt gezellig, maar ze hoort nu eenmaal bij omoe.

En saai heeft ze het hier heus niet. Een paar huizen verder wonen oom Wim en tante Riëna met hun zes kinderen. Daar is genoeg te beleven. Bovendien mag ze altijd vriendinnetjes meebrengen, als ze dat wil. Werkelijk, ze heeft het hier reuze leuk. Het enige, wat ze akelig vond, was de school. Erg goed leren kon ze niet en ze is wel eens blijven zitten. Maar juist daarom was het beter bij omoe te zijn dan thuis. Miep is zo erg knap. Was al vóór haar twaalfde jaar op de H.B.S.; is daar nummer één van de klas.

En de jongens, Eef en Steven mogen er ook zijn. Ze hebben altijd mooie rapporten. Och, och, als ze aan haar eigen rapporten denkt . . . Maar omoe was er nooit boos om. Die zei altijd: „Als je cijfers voor gedrag en vlijt maar goed zijn! Dat vind ik het voornaamste. Niet iedereen kan een uitbinker zijn.” Nee, maar in één ding blinkt ze wél uit. Op het gebied van muziek en zang. Een jaar heeft ze orgelles gehad van Jansen, de Eendenburgse kerkorganist, maar die noemde haar

volleerd, zei althans, dat ze van hem niets meer kon leren, omdat ze het even goed deed als hij. Toen is ze op eigen gelegenheid verder gegaan. Bij oom Wim zijn ze erg muzikaal. Daar hebben ze een piano en Gerda, ooms oudste, krijgt les in Overdam, het nabije stadje. Gerda hielp haar aan boeken, waaruit ze zichzelf verder kon leren. Op het ogenblik speelt ze al grote, vrij zware stukken, die feitelijk voor de piano bestemd zijn.

Soms doet ze het inderdaad op de piano bij oom en tante, maar meestal toch op omoe's kamerorgel. Het klinkt wel niet zo mooi, maar dat vindt Greta het ergste niet. Als zij maar verder komt. Als zij maar leert. En éénmaal . . . Nee, pianospel is haar hoogste ideaal niet. Zingen wil ze. Ze zingt gráág. Ze doet het goed. „Ons sopraantje” noemde haar de onderwijzer van klas vijf. Dat heeft ze onthouden en zal ze niet vergeten. Sopraanzangeres! Een woord van de radio. De sopraanzangeres Greta Brandwijk. Het is haar, of ze het al hoort. Zij, het domme kind, dat niet leren kon, sopraanzangeres! De enige, wie ze sprak van haar toekomstdroom, was Miep. Miep was er enthousiast over. Die maakte plannen, waarover Greta nooit had gepraakteerd.

Greta dacht alleen maar aan zingen in een kerk of mogelijk voor de radio, maar Miep zag haar zusje al in een stampvolle concertzaal. Bloemen zou ze krijgen, prachtige bloemstukken, er zou een applaus losbarsten, ze zou daar in een magnifieke zijden japon staan te buigen, ze zou op verzoek nog iets zingen. Greta wist nauwelijks, dat zoiets voorkwam, maar Miep heeft een keer zo'n concert bijgewoond. Niet te geloven, maar heus waar. Dat komt, doordat ze een vriendinnetje heeft, wier moeder zangeres is. Dat vriendinnetje, Eline van Blankensteijn, komt vaak bij hen thuis. Ze heeft een vrij eenzaam leven, als haar moeder op reis is om in andere plaatsen, ja in een ander land soms, te zingen.

Haar vader is dokter in een ziekenhuis en hij heeft het altijd erg druk. Broertjes of zusjes bezit ze niet. Een oud-tante, die de huishouding doet, zorgt goed voor haar, maar aan de gezelligheid ontbreekt wel het een en ander. Gelukkig dat ze veel bij Miep mag komen, waar het wél gezellig is.

Eens, toen Elines moeder zong, werd Miep meegevraagd. Hoewel vader en moeder haar voor zulke uitgaansavondjes nog te jong vinden, werd het haar voor die keer toegestaan.

't Was in december en de hele kerstvakantie raakte Miep er niet over uitgepraat. Bij die gelegenheid heeft Greta haar verteld van haar eigen verlangens, maar voorlopig onder het zegel van geheimhouding. Miep heeft beloofd, er met niemand over te spreken dan alleen met Eline. Dat mocht toch wel? Och ja, en later moesten vader en moeder er ook van weten, maar omoe vertelt ze er niets van. Greta heeft er zo'n idee van, dat omoe er wat op tegen zou hebben en bij oom Wim zouden ze misschien om haar lachen. Maar die meester uit de vijfde klas had haar toch in elk geval sopraantje genoemd en ook wel eens „solozangeres”, als hij haar een versje alleen zingen liet. Dat was wel een echt leuke meester. Gewoonlijk mogen de onderwijzers je niet, als je minder goed kunt leren, maar hij was tegen haar even aardig als tegen de knapste van de klas. Jammer genoeg was hij gauw weggegaan en haar bijnaam van sopraantje, die de klassegenoten in zijn tijd haar dikwijls gaven, was in het vergeetboek geraakt. Maar zij had die onthouden en sindsdien nog vaker gezongen en met meer genoegen dan tevoren.

Nu is het vandaag haar laatste schooldag. Morgen is het 1 april en dan bestaat er voor haar geen school meer. Ze gaat dan fijn aan de schoonmaak helpen, want omoe wil, dat ze vóór Pasen klaar komen, dat is met een dag of acht. Dan gaat ze nog eens een echt

ouderwetse paasvakantie bij haar ouders doorbrengen en daarna wordt ze naaimeisje bij Coba Sluijters. Dat is iets, waar Miep een beetje de neus voor optrekt. Naaimeisje . . . Nou, maar Greta vindt het heerlijk. Ze zou niet graag met haar zusje ruilen. Laat die maar met haar neus in de boeken zitten. Zij gaat leren mooie japonnen te maken, aardige kinderjurken, ja zelfs mantels. Bij Coba moet je maar zijn. Die doet niet onder voor de beste naaister uit de stad. Reken maar, dat er heel wat meisjes zijn, die haar benijden. Coba neemt lang niet iedereen en hoogstens twee meisjes tegelijk.

Voorlopig zal ze er maar alleen zijn. Juist goed, vindt omoe. Dan leert ze het meest en loopt ze geen kans, dat ze haar tijd verbabbelt. Alsof ze dat zou willen. Vast niet. Ze zal haar uiterste best doen en zorgen, dat Coba tevreden over haar is.

Het bevalt Greta best bij Coba Sluijters en Coba is uitermate goed over haar te spreken. Ze neemt er maar geen tweede leerlinge bij. Ze zou er niet genoeg werk voor hebben, want zo vlug en keurig als die Greta naait . . . Gewoonweg een wonder! En zoals dat meisje zingen kan . . . Ze zette bij het werk de radio wel eens aan, neuriede bij een bekend vers soms mee, maar op een keer was die Greta dan toch aan het zingen gegaan . . .

„Kind, van wie heb je dát geleerd?” had ze gevraagd. „Van niemand, maar ik doe het erg graag,” had Greta geantwoord. „Nou, en ik hóór het graag,” had Coba gezegd. „Als je werk er niet onder lijdt, mag je zingen, zoveel je wilt.”

Dat hoefde Greta niet voor de tweede maal te worden gezegd en vanzelfsprekend zorgde ze er voor, dat haar werk er niet minder om werd.

't Was toch maar een heel wat leuker leven dan op school. Het enige, dat haar verdroot, was de korte zomervakantie. Kort? Ze moest maar eens aan haar moeder vragen, hoe lang die vrij had gehad, zei Coba. Een week in de zomer en verder niets. Zo was het vroeger en zo zou het feitelijk nóg zijn, als ze gewoon bij haar ouders thuis was. Ze mocht wel blij zijn met haar extra-week en in december met dubbele kracht stomen, om van Kerstmis tot na Nieuwjaar weer naar huis te kunnen gaan.

„Heb ik je niet gezegd, dat je schooltijd de beste was?” plaagt Heiltje.

„Je moet er wat voor over hebben, kind,” zegt omoe.
„Een naaimisje is nu eenmaal geen schoolkind meer.”

Gelukkig komt moeder tegenwoordig nogal vaak een dagje over en in de augustusmaand komt ze met vader zelfs een hele week. Miep en de jongens gaan dan uit logeren en het huis kan gesloten worden. Een echte feestweek, vindt Greta, vooral ook omdat moeder zo fijn met haar praat, eigenlijk een beetje of ze al een groot mens is.

„Jij mijn oudste dochter, die al zo groot wordt, jij begrijpt wel, waarom ik tegenwoordig vaker naar omoe kom kijken dan vroeger,” zegt moeder op een keer.

Feitelijk heeft Greta daar nog nooit over nagedacht.
„Doet u het omdat omoe al zo oud is?”

„Ja, zo oud en zo zwak.”

„Zwak? Tachtig is wel oud, maar omoe is toch nog erg flink.”

„Haar hart is heel zwak, m'n kind. Ik ben soms bang, dat we haar niet lang meer zullen hebben.”

Dit geeft Greta een schok. Dat omoe er eenmaal niet meer zijn zal, nou ja, dat weet iedereen, maar je hoort zo vaak van mensen die negentig, ja zelfs wel honderd worden. Als ze dat echter tegen moeder zegt, antwoordt die op heel besliste toon: „Zo oud wordt omoe niet. Me dunkt dat je toch zelf wel ziet, hoe ze vermindert.”

Dat ziet Greta juist helemaal niet. Nooit blijft omoe een dag in bed, ze eet behoorlijk, slaapt goed, kan nog aardig lopen, al is het langzaam . . . Ja, één ding is haar opgevallen: omoe gaat niet meer zo geregeld naar de kerk. Maar ze dacht: dat komt door het ongunstige weer. Wat voor zomer hebben ze ook. Bijna elke dag regen en storm als in november. Voor harde wind is omoe altijd bang geweest en in de winter bleef ze de laatste jaren wel vaker uit de kerk. Heel gewoon dus, dat ze het in zo'n gure zomer ook doet. Moeder ver-

gist zich stellig. Een zwak hart . . . Ja, allicht. Een hart van tachtig is minder sterk dan een van twintig. 't Gaat er precies mee als met de benen. Maar een ziek hart, dát is erger en dat heeft omoe gelukkig niet. Nee, ze hoeven zich daar niet ongerust over te maken, meent ze.

Ondertussen is het gezellig, dat moeder vaker komt. Moeder doet gelukkig altijd vrolijk en opgewekt. Misschien gaat ze zelf ook inzien, dat ze zich onnodig bezorgd heeft gemaakt, want als ze begin december weer eens komt, zegt ze: „Nu moet u me de eerste maanden maar niet meer verwachten. Straks al die feestdagen en dan nog deze logée er bij . . .”

„Dan weet je van de drukte geen raad,” antwoordt omoe lachend. „Een hele rust voor me, dat ik haar een poosje aan jou kan overdoen.”

Wanneer Greta een uur later haar moeder naar de bus brengt, zegt ze: „Vond u omoe niet erg flink vandaag?”

„Ja, bijzonder!”

„Zo is ze tegenwoordig altijd.”

„Gelukkig. Laten we hopen, dat ze nog lang zo blijft.”

Nu kan ik de dagen gaan tellen, denkt Greta, als moeder vertrokken is. Nog maar twintig nachten slapen. Dan ga ik met deze zelfde bus. Grappig, dat reizen bij avond. Omoe is er niet erg voor, zou liever willen, dat Coba die laatste middag vrij gaf, doch daar valt niet op te rekenen. Het is erg druk met de naaierij op het ogenblik. Iedereen schijnt voor de kerstdagen nog wat nieuws te moeten hebben. Al mooi, dat ze van Kerstmis tot Nieuwjaar wegblijven mag. Och, maar zij vindt dat reizen in de avond juist reusachtig. Met deze bus naar Overdam, dan verder met de trein . . . Eng? Hoe haalt omoe zich dat in 't hoofd? Nog al wat aan! Als ze nou ver met haar koffer sjouwen moest! Maar dat is niet zo. De bus stopt voor het station, de

trein gaat pas twintig minuten later: dus heeft ze ruimschoots tijd om een kaartje te nemen en, als ze uit de trein stapt, valt ze vader in de armen. Leuk, zo laat thuis te komen. De jongens slapen dan al. Miep mag allicht opblijven, maar het zal ongeveer half elf zijn, voor ze binnen is. Veel te laat? Kom nou, ze loopt toch zeker naar de vijftien? Dan ben je immers geen klein kind meer?

Leuk zou het zijn, als ze dan met vader naar de kerstnachtdienst mochten, zij en Miep samen . . .

Omoe trekt een raar gezicht, als Greta daarvan spreekt. Omoe vindt het maar zo-zo, dat er tegenwoordig kerken zijn, die in de kerstnacht dienst houden 't Lijkt Greta juist zo plechtig. De Here Jezus is immers in de nacht geboren? Is het niet mooi, om dan ook in de nacht daaraan te denken? En natuurlijk zingt het kerkkoor, reKent ze. Nee, daar moet omoe niet haar hoofd om schudden.

En in zo'n stad gaan de mensen immers wel vaker om één of twee uur naar bed? Zo laat hoeft het trouwens niet eens te worden, want er staan vlak bij zo'n kerk trams te wachten en dus ben je in een wipje thuis.

„Prettig om dan op de kerstmorgen niet uitgeslapen te zijn en in de kerk te zitten suffen,“ antwoordt omoe. „Je vader zal wel wijzer zijn.“

Ja, van die kant bekeken . . . Maar in elk geval zal ze naar zo'n mooie, grote stadskerk gaan met Kerstmis. Ze zal andere mensen zien, een andere dominee horen en bovenal — een ander orgel. Het zagende, piepende orgeltje, waaruit Jansen langzaam de bekende melodieën trekt is niet te vergelijken bij zo'n heerlijk kerkorgel in de stad. Toen ze nog klein was, heeft ze eens aan moeder gevraagd, of die muziek uit de hemel kwam, zó mooi vond zij ze toen al. En later vergat ze meermalen mee te zingen, omdat ze, overweldigd door het wondere samenvallen van orgeljubel met mensen-

stem alleen maar luisteren kon. Dat alles zal ze straks opnieuw beleven. Vandaag over drie weken is de eerste kerstdag al zowat voorbij. Maar niet de avond. Ze zullen dan met elkaar in de mooi versierde kamer zitten, vader zal het kerstevangelie nog eens weer lezen en bespreken, Miep zal een kerstverhaal lezen, ze zullen zingen, moeder zal trakteren op warme limonade met kerstkrans en zichzelf . . . Ja, dat wordt de verrassing van de avond. Zij zal het mooie oude kerstlied zingen, dat Miep haar stuurde en dat ze bij omoe's orgel ingestudeerd heeft. „Het is wel erg moeilijk,” schreef Miep, „maar je doet er je best op en laat je horen. Misschien begrijpen vader en moeder dan meteen, dat je zangeres worden moet.”

Thuis heeft nog nooit iemand iets gezegd over haar zang, hoewel ze stukken beter zingt dan Miep en nooit verzuimde dat te laten horen. Maar als ze dit vers zingt en dan alléén . . . Omoe, tante Riena, Gerda, Coba Sluifjters, allemaal vinden ze het schitterend. Ze heeft nog volop gelegenheid tot oefenen. Alle coupletten moeten muurvast in haar hoofd zitten, dat spreekt. 't Zijn er heel wat. En elk uur brengt haar dichterbij de grote dag.

Evenwel, een week voor Kerstmis staat op een vroege morgen Hendrien, het zusje van Gerda, voor de deur. Nou moet Greta toch eens horen! „Daar heeft die Gerda toch gisteravond een ongeluk gehad . . . Ze kwam op de fiets van zang, het was een beetje glad, ze viel en brak haar been. 't Is nogal erg, zegt de dokter. Hij durft het niet eens gewoon te zetten. Straks wordt ze naar het ziekenhuis in Overdam gebracht. Daar gaan ze foto's nemen. 't Kan best wezen, dat ze er heel lang moet blijven. Is dat even wat! En dan net vlak voor de kerstdagen . . . Nou kan ze natuurlijk niet bij omoe komen, als jij weg bent. Nou zal ik hier wel moeten komen slapen. Niks leuk, maar vader en moeder vinden

nou eenmaal, dat omoe niet alleen mag zijn. Waarom eigenlijk? Hier in het dorp wordt nooit ingebroken of zoiets. En stel, dát er inbrekers kwamen, dan kon ik ze toch zeker niet aan? Laat ze d'r gang maar gaan, zou ik denken. Zo lang ze mij niet stelen, vind ik het wel goed. Maar ze komen natuurlijk niet en ik vind het maar erg raar, dat omoe zo'n paar nachten niet alleen kan zijn. Vader en moeder doen zo overdreven . . . Net of omoe een klein kind is. Gisteravond ook. Ik kwam mijn bed uit, toen ik al die herrie hoorde en ik zei: zal ik het even aan omoe gaan vertellen? Maar had je ze moeten horen. 't Scheelde weinig of vader had me naar boven gestuurd. En Kees, die ouwe opa, zei, dat je zo'n zot idee alleen van mij kon verwachten. Vind jij dat nou zo gek? Omoe zal het toch zeker wel mogen weten, als haar eigen kleindochter een been breekt? Nou, vanmorgen mocht ik het dan eindelijk aan jou gaan vertellen en jij moest het dan maar heel voorzichtig aan omoe zeggen."

Het duizelt Greta onder het geratel van haar nichtje. Ger, die haar altijd in de vakanties bij omoe verving, kan niet hier komen. Een been gebroken! Geen kleinigheid! Tante zelf kan natuurlijk ook niet. Oom heeft een bakkerij. Het gezin is druk, het kleinste kind is nog geen twee jaar, tante zal niet weten, hoe ze klaar moet komen zonder de hulp van Gerda. En nu moet de twaalfjarige, wilde, jongensachtige Hendrien hier haar plaats innemen. Hendrien, van wie omoe al akelig wordt, als ze er een half uurtje is! En als het dan toch waar is, dat omoe een zwak hart heeft . . .

Nou ja, niets aan te doen. Zij wordt met Kerstmis thuis verwacht. Bleef Heiltje maar thuis. Dan kon die voor dat weekje wel blijven slapen. Maar zij gaat met Kerstmis naar familie in Drente. Dat is al lang geleden afgesproken.

„Zeg, wat sta jij te suffen. Ben je niet uitgeslapen?"

Als ik het nou nog was. De halve nacht wakker gelegen. Ga nou maar gauw naar omoe. Die zal al wel liggen luisteren en niet weten, wat er is. Of is ze al op? Nee, hè? Nou, ik smeer 'm. 'k Wil er bij zijn, als Ger wordt weggehaald. In een ziekenauto, zeg! De dokter heeft er zelf een uit de stad opgebeld. Heb jij wel eens een ziekenauto gezien? Nee, hè? Ik ook niet. Nou, dag hoor! Straks kom ik nog wel even."

Niet direct gaat Greta naar omoe. Dat is haar onmogelijk. Het voorzichtig vertellen. Moet je maar kunnen. Haar hoofd bonst. Haar benen trillen. Dat dit nú moet gebeuren, juist nú! Waarom geen veertien dagen later?

„Maar ik ga tóch," zegt ze halffluid. „Met Kerstmis en Oudejaar hoor ik thuis te zijn. Vader en moeder zouden het niet anders willen." Of — Nee, dáár niet aan denken.

„Greta, waar blijf je? Wie was daar? Hendrien? Wat had ze?"

„Ja, omoe, ik kom."

Van het „voorzichtig vertellen" komt niets. Omoe ziet aan haar gezicht al genoeg en, als ze hoort, wat er gebeurd is, valt het haar feitelijk mee, dat het niet iets ergers is.

„Die arme Gerda! Heeft ze veel pijn?"

„'k Weet niet," antwoordt Greta, voelt dan meteen, hoe onhartelijk ze is. Aan die goeie Ger heeft ze niet eens gedacht. Alleen maar aan zichzelf. Hoe anders is dán omoe. Een en al medelijden. Wordt Gerda al gauw weggebracht? Zou ze er niet even heen kunnen? Hoe is het weer?

„'k Zal even gaan zien," antwoordt Greta, blij dat ze dit althans kan doen. Jammer genoeg moet ze omoe teleurstellen. Geen sprake van, dat die er door kan. Het mist en heeft daarbij gevroren. Het is glad.

„Dan zal ik thuis moeten blijven," zucht omoe.

„Maar ga jij dan even. Zeg tegen tante Riena, dat ik niet durf te komen, maar dat ik graag zou willen. Groet Gerdaatje van me. Zeg haar, dat ik met haar meeleeft. Als ze lang in het ziekenhuis moet blijven, hoop ik haar eens te komen bezoeken, desnoods in een taxi. Breng me wat meer nieuws mee, dan je van Hendrien hebt gehoord. 'k Snap niet, wat die zo lang te babbelen had, als ze je niet eens verteld heeft, of de stumper pijn had.”

„Hendrien zei, dat zij nu hier komt slapen, als ik weg ben.”

„Dat zal wel moeten,” antwoordt omoe. „Maar ga nu, kindje, ga nu gauw.”

Greta holt weg. Ze verdwijnt maar al te graag.

„Omoe vindt het toch zeker zo erg niet, dat Hendrien hier moet komen,” stelt Greta zichzelf gerust, als ze later samen aan het ontbijt zitten. Omoe spreekt uitsluitend over Ger. Greta heeft haar nichtje zien vertrekken en weet nu van alles te vertellen.

Nee, zo heel erg was de pijn niet, had Gerda gezegd. De dokter had haar een spuitje gegeven. Ze vond het niets erg, om naar het ziekenhuis te gaan. Daar werd ze op de beste wijze behandeld en had ze de meeste kans, dat het been gauw weer helemaal in orde komen zou. „Wat je dan gauw noemt,” voegt Greta hieraan toe. „’t Zal toch wel zes weken duren, denkt u ook niet?”

„Er zullen wel drie maanden mee heen gaan, eer het arme meisje weer behoorlijk lopen kan. Een gebroken dijbeen is erg. Als het maar weer in orde komt. We moeten voor haar bidden, Greta! Jij ook, kind! Ach, hoe gauw kan er iets gebeuren met een mens.”

Die woorden blijven in Greta’s denken hangen. Hoe gauw kan er iets gebeuren! Ook met omoe. Die schijnt toch minder goed te zijn, dan het lijkt. Dat had ze wel aan oom en tante kunnen merken. Ondanks al hun zorgen om Ger, hadden ze toch, zodra ze haar zagen, gevraagd, of het wel goed met oma was, of ze niet te erg was geschrokken en ze hadden haar gauwer teruggestuurd, dan haar lief was.

Stel je voor, dat omoe eens stierf, terwijl Hendrien bij haar was. Stel je voor, dat zij, Greta, haar dan niet meer levend terugzag. Vreselijk zou dat wezen. Dan

zou ze heel haar leven er zichzelf van moeten beschuldigen, dat ze omoe aan dat ongedurige nichtje overgelaten had. En hoeveel heeft de lieve schat niet voor haar gedaan. Zij was nog maar zo'n dreumesje, toen omoe zich over haar ontfermde.

Miep was pas een week of zes, moeder werd ziek, vader wist geen raad, maar toen kwam omoe en nam haar, de kleine Greta, mee naar Eendenburg. Moeder was lang ziek geweest en nog wel een jaar daarna erg zwak gebleven. Zijzelf had alle mogelijke kinderziektes gekregen. Maar omoe had haar trouw verzorgd, aan niets had het haar ontbroken en niemand had het raar gevonden, dat ze ook later bij haar bleef. Dat omoe zich zo heel erg aan haar kleindochtertje hechtte, kwam misschien ook wel, doordat ze zelf een Greta had gehad, die op zestienjarige leeftijd was gestorven.

Dat was haar oudste dochter geweest en vaak had ze de kleine Greta verteld van de jonge tante, die zo zacht en lief was geweest, die naar de hemel was gegaan en over wie ze dus niet hoefden te treuren, maar die ze toch ook nooit zouden vergeten. Verscheidene aardige dingen van de vroeg gestorven tante had Greta gekregen. Op haar veertiende verjaardag had omoe haar het mooie kettinkje gegeven, dat tante Greta zelf ook gekregen had, toen ze veertien werd. Prachtig is dat.

Het kettinkje op zichzelf is heel gewoon, maar het hangertje is zo bijzonder. Een sierlijk gevormd gouden bloempje met als hartje een briljant. Iedereen vindt het schitterend. Greta is er uiterst zuinig op. Ze durft het bijna niet te dragen, uit vrees, dat ze het verliezen zal. Als ze het 's zondags aan heeft, voelt ze telkens, of het er nog wel is en, moet ze een mantel aan, dan stopt ze het in haar portemonnaie. Verbeeld je, dat ze het kwijt raakte. Ze zou geen raad weten en, hoe omoe zoiets zou vinden, laat zich gemakkelijk denken.

Omoe, altijd maar weer is het vandaag omoe bij

Greta. Haar naaiwerk doet ze minder goed dan anders. „Opgepast, meisje,” zegt Coba. „Als je zo door blijft knoeien, geef ik je vakantie. Dan blijf je met Kerstmis maar hier en sta je de zeventwintigste 's morgens om negen uur weer voor mijn deur.”

't Is als grapje bedoeld, maar Greta zegt ietwat bitter: „Dat gebeurt misschien tóch wel, nu mijn nichtje haar been heeft gebroken.”

„Hoe zo?”

„Zij zou bij omoe komen, als ik weg was.”

„Maar ze hebben toch een heel stel kinderen bij je oom? Er kan dan toch wel een ander komen?”

„Ze hebben vier jongens. Behalve Gerda is er nog maar één meisje, Hendrien, en die is pas twaalf.”

„Maar het is toch enkel voor gezelschap? Jullie hebben immers een dienstmeisje?”

„Die komt de kerstdagen niet.”

Greta's stem trilt verraderlijk en Coba ziet, hoe ze tersluiks een traan wegveegt. „Kom, kom,” zegt ze, „ik zou me maar geen muizenissen in mijn hoofd halen. Niemand heeft toch zeker tegen je gezegd, dat je niet uit mag?”

„Nee, dat niet.”

„Waarover tob je dan?”

Inderdaad, niemand heeft gezegd, dat ze niet uit mag. En zolang niemand daarover spreekt, kan ze gewoon haar gang gaan. 't Zou toch ook voor haar ouders, Miep en de jongens, verschrikkelijk zijn, als ze wegbleef. Tenslotte hebben vader en moeder het meeste recht op haar.

Maar — als die nu eens vinden, dat ze bij omoe blijven moet?

Nee, nee, dat doen ze niet. Dat bestaat niet. Ze zien verlangend uit naar haar komst. Dat weet ze zeker. Luisteren naar wat Coba zegt. Die is toch ook niet de eerste de beste? Thuis zal ze zijn met Kerstmis, met

Oud-en-Nieuw. O ja, beslist. Telkens weer vertelt ze dit zichzelf. Doet ze dat misschien, omdat er een andere stem is, die overschreeuwd worden moet?

Wanneer die avond oom Wim nog even komt, doet ze druk en vrolijk. Er is reden tot blijdschap, want oom brengt goede berichten mee. Hij is zo juist uit de stad gekomen en Gerda maakt het naar omstandigheden best. De foto van het been viel mee. Het is geen lelijke breuk en de zaak zit nu in het gips. Pijn heeft ze bijna niet meer en ze vindt het helemaal niet erg in het ziekenhuis. Ze heeft er aardig gezelschap. Naast haar ligt een meisje van haar eigen leeftijd met wie ze al hele gesprekken heeft gevoerd.

Ja, ze zal er wel een poos moeten blijven, maar een gebroken been is niets gevaarlijks en het komt beslist in orde, heeft de dokter gezegd. Ze hebben dus reden tot dankbaarheid. Dat vindt Greta ook. Zelf wil ze eveneens dankbaar zijn. Ieder doet gewoon tegen haar en niemand schijnt er over te denken, dat ze hier blijven zal. Is dat niet iets, om blij over te wezen?

Maar — als oom weggaat en ze met hem meeloopt, omdat ze de deur achter hem grendelen wil, blijft hij eensklaps staan en kijkt haar aan. Er is een vraag in zijn ogen en ze slaat de hare neer.

„Greta,” zegt oom zacht. Nu moet ze hem wel aanzien. „Greta, meisje, kun je oma overlaten aan Hendrien?”

„Nou, oom, maarre — maar dat zal toch wel goed gaan?”

„Dacht je? Ze is pas twaalf en ze is zo anders. Bovendien heeft je moeder jou het een en ander over omoe verteld, wat zij niet weet en wat we haar ook liever niet zeggen. Denk daar eens over na, kind!”

Meer zegt oom niet. Langzaam gaat hij heen.

Met veel onnodige drukte sluit Greta de deur. Wild draait ze de sleutel om. Met een slag jaagt ze de grendel

er voor. 't Is of ze de storm, die in haar woedt, moet wreken op die levenloze dingen.

„Greta,” roept omoe even later, „kom je haast? Je hebt de deur open laten staan. 't Wordt hier koud.”

Ze schrikt. Liet ze de kamerdeur open? Zou omoe dan iets gehoord hebben?

't Schijnt van niet, want omoe doet heel gewoon, praat over allerlei dingen, net als op andere avonden. Greta antwoordt, doet ook gewoon. En toch is het niet zoals anders, want de rust ontbreekt. Ze is blij, als het bedtijd wordt. Ze kruipt diep onder de dekens. Slapen wil ze en vooral niet meer denken. Ze heeft werkelijk wel genoeg gedacht vandaag.

Jawel, maar slaap laat zich niet dwingen. Die komt heus niet op bevel. Hoe meer Greta haar best doet, om in te slapen, hoe minder het gelukken wil. Nu eens ligt ze op haar rechterzij, dan op haar linker . . . O, als ze maar wist, wat ze moest.

Weet ze dat werkelijk niet, of wil ze het niet weten?

Dat die Ger ook zo onvoorzichtig is geweest. Wie gaat nu op de fiets, als het glad is. Had ze dat eindje niet kunnen lopen?

En had ze dan tóch niet kunnen vallen?

Zou God dat nu zo hebben gewild? Er gebeurt niets buiten zijn wil, dus . . . Hij had kunnen verhinderen, dat ze slipte. Hij deed het niet. Was dat om Ger, óf om haar? Zou Ger het een of ander hebben gedaan, waarvoor ze die val als straf kreeg? Of zou zijzelf straf hebben verdiend?

Dat zijn vragen, waarop geen antwoord volgt. Dat zijn vragen, die ze niet eens mág stellen. De Here Jezus leerde zijn discipelen, dat ze niet moesten vragen naar dingen, waarmee ze niets te maken hadden en wat voor die discipelen gold, geldt voor alle mensen. Zij heeft enkel maar te vragen, wat haar plicht is. Ze weet die wel, vindt het alleen zo moeilijk, hem te volbrengen.

Hier blijven? Niet bij vader en moeder het Kerstfeest vieren? Niet meezingen in de grote stadskerk? Niet haar kerstlied laten horen in het ouderlijk huis? Met haar gezicht in het kussen snikt ze haar ellende uit. „Heer, o Heer, help me toch!”

„Hij kan helpen, Hij alleen.” Ja, dat is zo. God hoort je. Hij ziet je. Hij kan uitkomst geven.

„Door geen bekommelingen, geen klagen en geen pijn, laat God zich iets ontwringen. Hij wil gebeden zijn,” speelt een ander versje haar door 't hoofd.

Bidden! Maar wat moet ze dan vragen? Of ze toch met Kerstmis naar huis mag? Nee, dat zou niet goed zijn. Zover is ze nu wel, dat ze dit met zekerheid weet. Waarom zou ze nu moeten, nu mógen bidden?

Om wat goéd is. Die aardige meester uit de vijfde klas heeft meermalen gezegd, dat je nooit mocht bidden om dingen, waarvan je wel wist, dat ze verkeerd waren. En naar huis gaan zou in dit geval stellig verkeerd zijn. Goed zou het wezen, hier te blijven. Prettig zou het zijn, hier graag te willen blijven. Maar dat is onmogelijk.

Zelfs onmogelijk bij God, Greta? Is bij Hem niet alles mogelijk?

Nu bidt Greta. Nu kan ze bidden. Ze bidt er om, of ze tóch blij zal mogen zijn, straks als ze het Kerstfeest viert hier in het dorp. Ze vraagt kracht om blijmoedig het offer te mogen brengen. Nee, niet met deze zelfde woorden. Die zou ze nooit gevonden hebben. Maar bij God komt het niet aan op woorden, want Hij kent het hárte.

Na haar bidden wordt Greta rustig, al voelt ze de verhooring nog niet.

Om even over half acht al gaat Greta de volgende morgen naar het huis van oom Wim. Het trof bijzonder, dat er te weinig brood was en ze dus gaan móést. Nu kan ze meteen daar vertellen van haar besluit. Omoe heeft ze er nog niets van gezegd. Het is zo akelig, er over te spreken, zonder er blijk van te geven, hoe moeilijk ze tot deze beslissing kon komen. Oma mag niet menen, dat ze mokkend hier blijft.

Tante is in de keuken bezig, als Greta door de achterdeur binnenkomt.

„Toch niets met omoe, Greet?”

„Nee, tante, we hebben alleen maar te weinig brood. En — ik wou u iets vertellen.” Juist komt oom uit de bakkerij en dan gooit ze er vlug uit: „Dag oom, ik kom vertellen, dat ik met Kerstmis bij omoe blijf.”

Oom en tante kijken elkaar aan. Er is blijdschap in hun ogen, maar toch hoorden ze wel hoe de woorden er uit kwamen.

„Greta,” zegt oom, terwijl hij beide handen op haar schouders rusten laat, „je neemt ons een pak van het hart, kind! We wisten niet, hoe we er mee aan moesten. En dit verzeker ik je: zodra Gerda beter is, zal ik er voor zorgen, dat je veertien dagen naar huis gaat. Laat dat maar aan mij over.”

Tranen komen in Greta's ogen. Nee, nee, niet huilen. Oom meent het natuurlijk goed met haar, maar ach, wat zijn veertien dagen in maart of april vergeleken bij die heerlijke kerst- en nieuwjaarsstijd?

't Lijkt wel, of tante haar gedachten raadt, want ze

zegt: „'t Is heel wat voor je meid! Ik begrijp best, dat je graag met de feestdagen bij je vader en moeder wou zijn. Maar één ding is zeker: jij bent jong en gezond, maar omoe is oud en zwak. Jij zult, naar we hopen, nog vaak genoeg het Kerstfeest bij je ouders kunnen vieren, terwijl het voor omoe wel eens het laatste zou kunnen wezen. Geloof maar Greet, dat je er dan je leven lang blij om zal zijn, deze keer de feestdagen bij omoe te hebben doorgebracht.”

Dát slaat in. Dankbaar kijkt Greta haar tante aan. „Zover heb ik nog niet gedacht, tante,” antwoordt ze, „maar u hebt gelijk. Ik doe het graag voor omoe en nu ga ik het haar direct vertellen.”

„Weet ze het dan nog niet?” vragen oom en tante.

„Nee,” zegt Greta, „ik wou het u eerst vertellen.”

„Als — ik weet niet, hoe ze het opnemen zal.” Oom kijkt peinzend voor zich uit. „'t Zou wel eens kunnen zijn, dat ze het een te groot offer voor je vindt. Het ligt er natuurlijk veel aan, hóé je het haar vertelt.”

„Wel oom, ik zeg gewoon, dat ik dit jaar het Kerstfeest wel graag eens met háár vieren wil. 'k Zal er heus geen verdrietig gezicht bij zetten. Ze zal het gerust zo gek niet vinden, dat ik bij haar blijf. We weten immers allemaal wel, dat ze Hendrien zo druk vindt? 't Komt wel goed, hoor,” voegt ze er lachend bij. Ja, nu kán ze lachen en werkelijk van harte.

Omoe zit al aan de gedekte tafel, als Greta terugkomt. Vijf minuten over achten wijst de klok. Vijf minuten te laat, wil dat zeggen. Maar omoe's gezicht is een en al zonnenschijn. 't Is of ze hoe langer hoe liever wordt, denkt Greta. Nu is het heerlijk, nu is het fijn, met het goede nieuws te komen. Dat is nu gebedsverhoring, flitst het door haar gedachten.

„Omoe, ik heb een goede tijding voor u,” zegt ze.

„Wat zal dát zijn op de vroege morgen?” doet omoe verwonderd.

„Ja,” antwoordt Greta, „wat zal dát zijn! Ik zeg zo maar een goede tijding, maar daar bent u het misschien niet mee eens.”

„Moet ik nóg nieuwsgieriger worden?”

„Ja, u moet maar eens raden,”

„Dan geef ik het direct op.”

„Nou dan, Hendrien komt niet.”

Nu is er échte verwondering in de oude ogen.

„En ik blijf bij u met Kerstmis en Nieuwjaar.”

„Maar mijn lieve kind, hoe komt dat zo ineens?”

„Nou, ik dacht zo, het is voor u geen pretje, dat juffertje onrust in huis te krijgen. En ik wil toch ook wel eens kerstfeest met u vieren. Ik heb het net aan oom en tante verteld.”

„Kind, kind, ik kan je niet zeggen, hoe blij je me maakt. Maar, Gretaatje, het gaat toch wel van harte? Ik zou niet willen, dat je verdrietige feestdagen had.”

„Nee, oma, 't gaat echt helemaal van harte. Ik blijf gráág bij u,” antwoordt Greta en ze meent het. Ze vindt het nu werkelijk prettig, om bij omoe te blijven en 's avonds schrijft ze een opgewekte brief naar huis. Vader en moeder vinden het toch goed, dat ze onder deze omstandigheden hier blijft? En Miep is er toch niet te veel teleurgesteld over? Zodra Gerda beter is, komt ze veertien dagen. Dat heeft ze met Coba Sluijters al in orde gemaakt. Die wil in dit geval wel zo'n extra-vakantie geven.

„En dan kunnen we nog wel eens zingen, Miep,” voegt ze er bij. Tja, dat zal dan misschien dichter bij Pasen zijn dan bij Kerstmis, maar daar is ze nu overheen.

„Wat een heerlijk weer,” zegt omoe op de eerste kerstmorgen. „'t Lijkt zo zacht. Ik moest nog maar eens naar de kerk gaan. Dat heeft in een jaar of drie al niet gekund met Kerstmis. Je moet na het ontbijt eens even

Allerenigst, zo gearmd met omoe naar de kerk te gaan.

naar buiten gaan, Greta, om te voelen, of het zo zacht is, als het lijkt. Greta doet dat en komt terug met de boodschap, dat het net zomer is. Tante Riëna vindt ook, dat omoe best kan gaan.

Allerenigst, zo gearmd met omoe naar de kerk te gaan. Zo blij is het lieve grootmoedertje. Zo van harte zingt ze mee, het ‚Lof zij de God van Israël‘. Greta moet er wel aan denken, hoe anders dit vers in de stads-kerk gezongen zou worden. Bij de ‚hoge regels‘ menen ze hier, dat het mooi is, extra hard te schreeuwen, wat niet ten goede komt aan de schoonheid van melodie en woorden. Maar, wat ze ook in de stad had

kunnen genieten, nooit zou ze er het heerlijke gevoel hebben gehad, voor omoe nu eens buitengewoon mooie dagen te hebben bereid. En dat heeft ze toch gedaan. Ze weet best, hoe, als ze naar huis ging, de dag van terugkeer door omoe met verlangen tegemoet werd gezien. Omoe misgunde haar de vakanties heus niet, maar dat haar de laatste dag liever was dan de eerste, wist de hele familie. En nu Gerda in het ziekenhuis ligt, zouden de dagen beslist verdrietig voor haar zijn geweest. Thans evenwel zijn ze zo mooi, als maar mogelijk is.

Wanneer ze 's middags samen aan de thee zitten, begint omoe er zelf over. Ze vertelt, hoe ze er de Here voor gedankt heeft, toen ze hoorde, dat Greta bij haar wou blijven. „Kind,” zegt ze, „ ik had er bijna om gebeden, of ik je bij me mocht houden, toen ik hoorde van Gerda's ongeluk. Zulk bidden zou natuurlijk verkeerd zijn geweest en ik ben blij, dat ik er voor bewaard bleef, maar danken mocht ik wel. Toen jij aanbod om te blijven, moest ik denken aan de woorden: eer zij roepen zal Ik antwoorden. 't Is zo'n kostelijk kerstfeest voor me.

Vanmorgen in de kerk dacht ik: Als het hier al zo heerlijk is van de Heiland te zingen, hoe zal het dán in de hemel zijn. Daar zullen we Hem zien, daar zullen we met nieuwe tongen zingen en Hem tot in eeuwigheid aanbidden. Straks, Greta, toen jij bij het orgel zong: „Komt, Christenschaar, komt zingen wij, het is voor ons, voor u, voor mij, dat God zijn Zoon gegeven heeft,” kijk, toen was het, of ik Hem al zag, niet als Kindje in Bethlehems stal, maar als Koning in zijn heerlijkheid. En ik dacht: ja, voor ons, voor u, voor mij, o, ik zal gauw Thuis zijn, maar het is ook voor mijn Greta. Als omoe wordt opgeroepen, kind, wees dan niet bedroefd, want omoe leeft dan in de heerlijkheid. En daar wacht ze jou ook.

Ik heb veel voor je gebeden, Greetje, en ik ben er van overtuigd, dat we niet voor goed gescheiden worden. Blijf maar altijd dicht bij de Here Jezus. Bij Hem ben je veilig, wat er ook in je leven gebeurt."

Greta geeft niet direct antwoord. Het is alles zo vreemd. Sterven is zo vreselijk en omoe spreekt er over, of het een gewoon op reis gaan is. Ja, wanneer je er voorstaat als zij, dan is het een op reis gaan, een op reis gaan naar het land van geluk.

„Ik hoop toch maar, dat u nog een hele tijd blijft leven," zegt ze na een poosje, terwijl ze de oude, gerimpelde handen streelt.

Omoe glimlacht en antwoordt: „Dat hoop ik voor jullié ook. Je moet niet denken, dat ik elke dag naar mijn einde verlang. Dat zou ondankbaar zijn, want de Here geeft het me hier nog zo goed. Ik wou je alleen maar zeggen, dat, als ik weggenomen word, je moet denken aan de hemel, aan onze Heiland, die voor jou dezelfde wil zijn als voor mij. — Kom, schenk nou nog eens in. Een kopje thee met een stukje kerstkrans zal smaken, dacht je niet? En daarna ga je nog eens wat voor me spelen en zingen, als je wilt."

Omoe is zo ongemerkt weer tot de dagelijkse dingen teruggekeerd. Daardoor valt het zingen Greta niet moeilijk. Ze zingt het ene kerstlied na het andere.

De tweede feestdag komt er bezoek. Twee ooms en tantes maar liefst. Ze eten bij tante Riena, maar zijn verder de hele dag in omoe's huis. Echt gezellig, hoor!

De dagen tussen Kerstmis en Nieuwjaar vliegen voorbij. Oud-en-Nieuw te vieren is hier geen gewoonte, maar de oudejaarsavond is toch niet ongezellig. Tante Riena bracht voor kerktijd al een flinke schaal vol appelbeignets. Ze drinken er chocolademelk bij, praten een beetje en zingen een paar versjes. Oom Wim komt nog een poosje en zo wordt het nog bijna elf uur, eer ze naar bed gaan. Op Nieuwjaarsdag komen er altijd

een aantal mensen omoe gelukwensen, weet Greta. Leuk om dat nu ook eens mee te maken. Maar Greta weet niet, wat het allerleukste worden zal. Omstreeks half vijf, als er niemand meer wordt verwacht, gaat tóch weer de bel.

„Wie zou dat zijn? Verwacht u er nog meer?”

„Maar eens gaan kijken, kind! Je kunt het pas zien, als je de deur open hebt.” Greta loopt de gang door en dan . . . „Vader! Moeder! O, wat fij-ij-ijn . . . Wat é-é-énig . . .”

„Wist u het?” vraagt ze, als ze ziet, dat omoe wel blij, maar niet verwonderd is.

„Nou, en óf. Je vader had het aan oom Wim geschreven en ik mocht het weten, maar jij niet. Voor jou moest het een verrassing blijven. Is het dat, of niet?”

Nou, óf het een verrassing is. En het mooiste is, dat moeder tot de derde januari blijft. Vader moet morgen weer op kantoor zijn, maar Miep heeft er op aangedrongen, dat moeder een paar dagen wegblijft.

„U kunt de zaak gerust aan mij overlaten,” heeft ze gezegd. „U zult eens zien, wat een eersteklas-huishoudster ik ben.”

„En nu kom ik over een week of zes, veertien dagen, moeder,” zegt Greta, als ze haar moeder op 3 januari naar de bus brengt. Nu het zo best met Gerda gaat, komt ze vast wel eerder terug. Maar na een paar weken is Greta al voor goed thuis, want op de tiende januari wordt omoe niet meer wakker . . . Vredig ligt daar haar lichaam. En haar ziel is bij God.

Wat alles toch anders loopt dan je je hebt voorgesteld. Als Greta vroeger over omoe's einde dacht, zag ze in haar verbeelding ziekte, benauwdheid, een huis vol mensen. En nu stond ze daar op die januarimorgen heel alleen aan het sterfbed in een huis, waar stilte was.

De vorige avond was alles nog gewoon, ze gingen net als anders tegen halftien naar bed. 's Morgens lag omoe nog precies, zoals ze ingeslapen was. Het enige, dat Greta vreemd vond, was, dat ze, toen het licht aanging, niets zei. Ze was anders altijd al vroeg wakker. Zeker nog eens ingedut, dacht ze en maakte de kamer weer donker.

Toen ze zelf helemaal klaar was, ging ze thee zetten, kwam met een kopje aan omoe's bed, zette het op 't nachtkastje en merkte, dat omoe toch wel erg bleek zag. Doch eerst toen ze voorzichtig haar aanraakte, begreep ze, dat haar grootmoeder was heengegaan. Op haar knieën zonk ze voor het ledikant, lag daar als verdoofd kwam pas weer tot zichzelf, toen ze Heiltje hoorde. Deze schrok zo mogelijk nog erger, holde het huis uit en kwam enkele minuten later terug met oom en tante.

Wat toen volgde — och, dat was wat overal volgt, waar een dode is. Als in een droom waren de dagen aan Greta voorbij gegleden, een droom, waaruit ze pas ontwaakte, toen de kist de deur werd uitgedragen. Toen huilde ze zó, dat vader en moeder haar thuis wilden laten in plaats van haar mee te nemen naar het graf. Nee, dát niet. Met kracht drong ze de tranen terug en, zacht nasnikkend nog, ging ze mee naar de plaats, waar omoe rusten zou. Eenmaal dáár, hield ze

zich flink. Ze dacht aan wat omoe op de eerste kerstdag zei. Omoe was nu gelukkig. Ze was bij haar Heer, die ze zoveel jaren had liefgehad. Dat zei de dominee ook. Die zei, dat ze niet moesten staren in de donkere grafkuil, maar het oog opwaarts moesten richten, waar de verlorene ziel nu zalig was. En, als ze van het graf hun oog niet los konden maken, dan moesten ze er aan denken, hoe het zijn zou, als de Here Jezus op de wolken weerkwam. Dan zou hun geliefde overledene uit dit graf verrijzen met een nieuw, een heerlijk lichaam.

Ja, daaraan wil Greta denken, neemt ze zich voor in de dagen, die volgen. Dat zijn drukke dagen. Al haar eigendommen moeten worden ingepakt, er moeten afscheidsvisites worden gemaakt. Heel blij is ze, als dat alles voorbij is en ze vertrekken kunnen. Dat wordt nu een vertrekken voor goed. Zeker, ze zal nog wel eens bij oom en tante komen logeren, maar dan zal toch alles anders zijn. Het oude, vertrouwde leven keert nooit terug.

„Een hoofdstuk van jullie levensboek is nu afgesloten,” zei meester op de laatste schoolmiddag. Ondanks haar blijdschap om het van school gaan, hadden die woorden haar getroffen. Maar sterker nog voelt ze het nú.

Voort vliegt de trein. Deze weiden, deze wegen, zij kent ze nog, maar al gauw komt het onbekende gedeelte. Dan kijkt Greta uit en prakkezeert maar voort, tot de eerste huizen van haar geboortestad in 't zicht komen. Nu gaat er een schokje van vreugde door haar heen. Ze hoeft niet naar vreemden, maar ze komt thuis. Ze zit naast haar eigen moeder, ze gaat naar haar eigen vader, naar haar zusje, haar broertjes, ze gaat naar een stad, die ze kent en waarvan ze houdt.

Vader staat op het perron. Hij kon het net halen, zo van 't kantoor af. Hij was alleen maar voor de begrafenis over geweest en daarna direct weer vertrokken.

Het is op zijn kantoor heel druk in deze tijd van 't jaar, daarom kon hij niet lang worden gemist. Je kunt aan hem merken, hoe blij hij is, dat moeder weer terug is en ook heel blij, omdat Greta meegekomen is. „Je zult het goed bij ons hebben, meiske,” zegt hij, terwijl hij zijn arm om haar heen slaat.

Ja, dat weet ze wel, maar vreugde kan ze nog zo slecht verdragen. Dat begrijpt hij. In de tram spreken ze niet meer dan nodig is en er wordt ook weinig gezegd, als ze thuiskomen. Miep, diep onder de indruk, heeft de broertjes op het hart gedrukt, kalm te wezen. Ze kunnen zeker wel begrijpen, dat moeder en Greta bedroefd zullen zijn, hè? Voor moeder is het natuurlijk heel erg, dat omoe zo onverwacht stierf. En ze weten, hoeveel Greta van haar hield. Ze dienen dus bedaard te zijn en erg aardig voor Greta.

„Maak je maar niet benauwd,” had Eef geantwoord. „Natuurlijk zijn we aardig voor Greta. Ze is het voor ons immers ook altijd?”

„Nou, lang niet zo'n kat als jij,” voegde Steven er bij.

Dat Miep op deze aantijging niet inging, maakte meer indruk op de jongens dan duizend woorden zouden hebben gedaan. Daarom zijn ze uiterst kalm en bijna meisjesachtig lief.

Wanneer die avond Miep en Greta in de kamer zijn, die voortaan van hen samen zal wezen, hebben ze elkaar heel wat te vertellen. Greta had wel eens gedacht, dat Miep weinig om omoe gaf. De keren, dat ze er logeerde, had ze er blijk van gegeven, feitelijk liever bij tante Riëna te zijn. Met Hendrien kon ze wonder goed opschieten, met de jongens ravotte ze van je welste — 't had er veel van, of ze het bij omoe te saai vond. Ze bleef dan ook nooit lang. Nu echter blijkt, dat ze ook van het goede grootmoedertje heeft gehouden. „Weet je,” zegt ze, „bij omoe voelde ik altijd, dat er veel aan me ontbrak en dat ik niet zo goed

bij haar paste, als jij. Ze vond mij erg luchthartig, is 't niet? Toe, zeg eens eerlijk, vond ze me geen vervelend portret?"

„Helemaal niet. Ze vond je — ja, hoe moet ik het zeggen — een beetje erg stads, vooral sinds je op de H.B.S. was. Maar ze zei geen kwaad van je, hoor! Ze zei eens: natuurlijk is die knappe Miep anders dan jij. Van een kind dat zo goed leren kan en zo geweldig studeert, moet je dat verwachten. Als haar hart er maar eenvoudig onder blijft, dan is het wel goed.”

Mieps ogen glijden langs het zusje. Twee lange vlechten, een donkere, nog al stijve jurk, wollen kousen, van die erg degelijke schoenen . . . Er zal heel wat aan haar moeten veranderen, voor ze een stadskind is en haar met Eline te vergelijken is absoluut onmogelijk. Nu ja, dat is van later zorg.

Omoe vond haar, Miep, een ijdelruit. Dat had ze best begrepen. Toch een echte schat, om niets onvriendelijks over haar te zeggen.

„Kind, Gré, dat je met Kerstmis niet thuiskwam, wat vond ik dát erg. Vooral voor jou. We hadden het zo mooi voor mekaar met dat kerstlied, hè? Kun jij het je voorstellen, dat het pas een dikke drie weken geleden is? Ik vond de kerstdagen niets leuk zonder jou. Ik moest er aldoor aan denken, hoe jij daar in dat saaie boerendorp zat. Maar achteraf ben ik er blij om, dat je bij omoe bleef. Natuurlijk voor haar zelf, maar meer nog om jou. 't Zal je in je later leven zo'n rust geven, te weten, dat je dit voor haar hebt gedaan.”

Greta geeft niet dadelijk antwoord. Ze is getroffen door Mieps woorden. Die komen op hetzelfde neer als wat tante Riëna in december tot haar zei, maar 't is nu zo anders, omdat omoe nu werkelijk is heengegaan.

In een opwelling van vertrouwelikheden vertelt Greta, hoe moeilijk het haar eerst gevallen was, dat besluit te nemen. Ja, wat ze nooit van zichzelf zou hebben

verwacht, ze vertelt ook, hoe ze heeft gebeden. En onder tranen komt het verhaal van de kerstmiddag.

„Greetje,” zegt Miep, als haar zusje niets meer te vertellen weet, „wees nu niet meer zo verdrietig. Omoe heeft immers zelf gezegd, dat je dit niet zijn moest? Probeer je in te denken, hoe gelukkig ze nu is en vergeet niet, dat jij haar laatste kerstfeest zo onzegbaar heerlijk hebt gemaakt. Ze deed veel voor jou, maar jij ook voor haar. Jij hield evenveel van haar als zij van jou. Jij was het zonnetje van haar oude dag, laat dat je tot troost zijn.”

Greta wordt er stil van. Miep kan de dingen zo duidelijk zeggen. Miep weet zo veel. 't Is fijn, zo'n zusje te hebben en haar zo vertrouwelijk alles te kunnen vertellen.

„Miep,” zegt ze, „ik hoop, dat het altijd zo tussen ons blijft als nu en we elkaar altijd alles zullen vertellen.”

„O, het blijft natuurlijk altijd zo. Waarom zou het anders worden? We zijn toch immers zusjes?”

Greta voelt zich wonderlijk gelukkig door dit antwoord. Ze denkt er nog over na, als Miep al lang slaapt. 't Geeft zo'n blij gevoel.

In het ouderlijk huis te logeren is iets anders dan er lid van het gezin te zijn. Dat wist Greta natuurlijk, maar weten is niet hetzelfde als ondervinden. Bovendien — vroeger kwam ze hier alleen in de vakanties en in vakantietijd is alles anders dan in het gewone leven. Het valt haar daarom niet mee, als ze de eerste morgen direct al zo hard aanpakken moet.

Het is vrijdag, een werkdag bij uitnemendheid. Moeder had tot voor enkele weken op deze dag altijd een werkster, maar die liet haar in de steek en ze heeft nog geen andere kunnen krijgen. Bovendien is, als gevolg van haar lange afwezigheid, het huis niet bepaald netjes in orde. Vader, Miep en de jongens mochten de maaltijden gebruiken in het huis van oom Karel, vaders broer, maar diens vrouw, tante Lien, kon werkelijk niet méér doen, daar ze drie, nog vrij jonge kinderen heeft. Zo was Miep dus voor de rest komen te staan en, waar die toch ook naar school moest en haar huiswerk had te maken, was er van die rest weinig terecht gekomen.

„We zullen de handen uit de mouwen moeten steken, Gretekind,” zegt moeder. „Doe jij eerst de afwas maar en ga dan aardappelen schillen. Ik kan van het eten voor vandaag en morgen niet veel werk maken. Eens even denken. Wacht, ja, dat is een goed idee. We koken voor twee dagen aardappels met zuurkool. Aardappels zijn er nog genoeg in huis en de zuurkool kun je even halen, je weet wel, bij Buisman om de hoek. En breng dan bij Gerritsen een stukje spek mee.”

't Afwassen is gauw gebeurd. Nu maar eerst de zuurkool en het spek halen. Dat kost niet veel tijd, want de winkels zijn dicht bij. Natuurlijk denkt Greta er niet over, daar een mantel voor aan te trekken. Zij heeft het niet gauw koud, want ze draagt zelfgebreid, wollen ondergoed. En als ze van omoe naar tante Riëna ging, liep ze immers ook maar zo even weg?

Een stad is echter geen dorp.

In de slagerswinkel staan een paar vrouwen, de een in een kort manteltje, maar ook een met een bontjas aan en een hoed op. Ze kijken een beetje verwonderd naar het wat boerse kind, dat daar binnen komt hollen, zonder mantel, maar mét een schort. De slager kijkt ook op. Zeker omdat ik zo gerend heb, denkt Greta.

Ja, die gewoonte moet ze afleren, dat heeft moeder haar vaak genoeg gezegd. Och, maar ze loopt graag op een drafje en in Eendenburg vond niemand dat raar, al zei ook omoe wel, dat ze er te groot voor werd. Ze zal er in 't vervolg aan denken. 't Komt ook feitelijk, doordat ze zo'n haast heeft. Ze is geschrokken van de bak aardappels die moeder heeft neergezet. Hoe krijgt ze die klaar! Ze heeft wel eens eerder aardappels geschild. Verleden jaar, toen Heiltje een zere vinger had, heeft ze het een week lang gedaan. Maar dat waren vogelpoortjes vergeleken bij wat er nu voor haar is neergezet. Kom, slager, maak een beetje voort en help me vlug.

Bij de groenteboer staat de winkel vol. Gelukkig wordt er door drie personen geholpen. Maar hier kijken ze ook al zo naar haar en ze kwam nu toch heel bedaard binnen. Dat ze ook hier de enige is met een schort dringt niet tot haar door.

„Twee kilo zuurkool,” zegt ze, als ze aan de beurt is.

„Welke?”

„Dat weet ik niet. Zijn er dan soorten in?”

„Voor wie is het?” vraagt de man, als hij haar weifelende blik ziet.

„Voor mevrouw Brandwijk.”

„O, dan weet ik het wel. Zo, heeft mevrouw tegenwoordig een meisje? Is de werkster niet teruggekomen?” Gelukkig, dat hij er die laatste vraag aan toevoegt, anders had ze misschien gezegd: „Mevrouw heeft twee meisjes.” Nu begrijpt ze, dat hij een dienstmeisje bedoelt en lachend antwoordt ze: „Welnee, ik ben het oudste dochtertje.”

„O zo,” zegt de man langzaam en weegt de zuurkool af. Dat er nu nog meer naar haar gekeken wordt, merkt ze niet, maar ze begrijpt het, als ze bij haar thuiskomst moeders ontsteld gezicht ziet. „Maar kind,” zegt die, „hoe kon je nou toch zó weglopen. Dat doen de mensen hier niet. Met een schort voor de straat op . . .”

„Dat deed ik zonder erg. En het is toch een schóón schort?” Het valt haar tegen, dat moeder er blijkbaar wat boos om is. „Vindt u het dan heus een schande, om met dit aardige schortje voor een boodschap te gaan doen?”

„Een schande is wat anders, maar je moet het toch nooit meer doen. Je slaat even een mantel om, dat staat beter. En vertel het maar niet aan Miep, zeg!”

Nee, dat zal Greta wel laten. Zover kent ze haar zusje wel, dat ze weet, hoe erg die het zou vinden, voor een dienstmeisje te worden aangezien. Net of het zoveel uitmaakt, wat je bent. Omoe zou zeggen: „Wat je met ere doet is geen schande.” „Och, omoetje, omoetje, was ik nog maar bij je. Hier is het straks ook nog een schande, dat ik niet naar school ga.”

Met deze verzuchting is Greta dichterbij de waarheid, dan ze zelf vermoedt. In de komende dagen merkt ze echter wel, dat in deze straat alle meisjes van haar leeftijd de een of andere school bezoeken en binnen

een maand weet ze, dat er ook in de kennissenkring geen meisjes van haar jaren gewoon bij moeder thuis zijn.

Zouden die allemaal zoveel beter kunnen leren dan zij? Zouden ze er allemaal blij om zijn, dat ze naar school mogen? Het is een geluk voor haar, dat ze niet al haar ervaringen ineens opdoet. Aan wat op deze eerste dag haar tegenvalt, heeft ze heus meer dan genoeg.

Schillen, schillen maar, zo vlug ze kan. Aardappels voor twaalf personen. Ja, zo is het toch, als je met z'n zessen bent en voor twee dagen tegelijk schilt. Of je daar even een pan voor nodig hebt. Twee kilo zuurkool en zo'n bak aardappels... O, maar daar staat dan toch ook een kanjer op de plank... Groot genoeg voor een heel weeshuis, zou je zo zeggen.

Au! Daar jaapt ze zich in de vinger. Dom ook om naar die pan te zitten kijken, terwijl ze schilt. Moet je die vinger zien bloeden! Ze mag hem wel uitwassen. Die kleiaardappels zijn zo vuil...

Door het wassen verergert het bloeden. Zou ze om een lapje of een pleister vragen? Och nee, moeder is zo druk met de kamer... Die wordt natuurlijk niet graag gestoord. De wond maar uitzuigen. Dat is goed, voor 't geval er nog wat in zit.

Eerst als na tien minuten het bloeden geheel heeft opgehouden, gaat ze verder. O, die vreselijke bak. Hoe komt hij leeg? Kijk je in de emmer naar de geschilde hoeveelheid, dan denk je, aardig wat gedaan te hebben, maar die bak blijft zo gevuld.

„Haast klaar?” roept moeder na enige tijd.

„O nee, nog lang niet,” doet Greta verschrikt. Nu komt moeder naar de keuken.

„Lieve tijd, kind, ik dacht de zaak op te kunnen zetten en jij bent nog niet half klaar. Geef maar hier. We moeten om één uur eten. Vader is van half één tot

tweeën vrij. Miep en de jongens moeten ook om twee uur weer op school zijn, dus eten we graag precies op tijd. En wat heb je dik geschild! Nee, help maar niet. Laat het me maar alleen doen. Volgende week, als we het minder druk hebben, mag jij het weer doen. Je moet het toch leren! Eerst dun, dan vlug — kijk, zo doe ik het.”

Greta snapt niet, hoe moeder dat zó kan. Lange, dunne schillen en de aardappel draait tussen haar vingers bijna als een tol zo vlug.

„k Heb me in mijn vinger gesneden en het bloedde zo,” verontschuldigt ze zich.

„O ja? Bloedt het nu niet meer? Gelukkig, dan kun je de bedden gaan opmaken. Maar uitkijken, dat je vinger niet weer begint. Dat gebeurt licht met het instoppen van de dekens. Plak er maar een pleister op. Ze liggen in de la van mijn nachtkastje.”

Greta doet het. Tranen komen in haar ogen. Van de pijn? Nee, maar ze denkt er aan, hoe omoe in zo'n geval zou doen. Die zou zelf een stukje pleister afknippen en het op de vinger plakken. Och omoe, omoe toch!

Gelukkig komt het eten op tijd klaar en, als ze met z'n zessen om de tafel zitten, is het toch wel leuk. Veel gezelliger dan bij oom Wim en tante Riëna bij wie ze met moeder de laatste dagen heeft gegeten.

Daar riep vaak de winkelbel iemand de kamer uit, daar was het geknoei van kleine Benno, die nog niet behoorlijk alleen kon eten en het getob met vijfjarige Karel, die nooit trek had.

Nee, dan hier! Moet je die Steven zien eten! Eef ontbreekt het ook niet aan eetlust, terwijl Miep zegt, dat het thuis toch maar het lekkerst smaakt.

Wanneer Greta later met moeder in de keuken aan de vaat bezig is en de anderen zich gereed maken om te vertrekken, komt Miep even binnen gewipt. „Moeder, mag ik na schooltijd met Eline mee?” vraagt ze.

„Zou je vandaag niet liever direct thuiskomen? Het is mogelijk, dat vanmiddag Greta's grote koffer komt. Jullie zouden hem dan kunnen uitpakken en alles een plaatsje kunnen geven. Dat is toch iets, dat jullie samen te regelen hebt.”

„Dat kan immers vanavond wel?”

„Wanneer wou je dan je werk maken?”

„We werken samen een poos, Eline en ik. Dat hebben we al afgesproken. Toe, mams, vind het maar goed. Al de dagen, dat u weg was, ben ik niet bij haar geweest, en — enne — 't lijkt ons wel leuk, samen te werken op haar kamer. 't Is er zo rustig.”

„Nou, goed dan. Maar om zes uur thuis zijn, hoor! Geen minuut later. Liever iets vroeger.”

„Werkt Miep wel vaker bij Eline?” vraagt Greta als Miep weg is. „Wordt dat geen afkijken?”

„O nee, wees daar maar niet bang voor. Als er sprake van afkijken was, zou Eline het eerder bij Miep doen dan omgekeerd. Eline kan niet erg goed leren, snap je?”

„Waarom is ze dan op de H.B.S.?”

„Ja, waaróm! Omdat zo'n meisje toch wát moet. Ik vind, dat ze beter een meisjesschool voor haar hadden kunnen kiezen, hoewel, daar geven ze het ook niet weg. Nu ja, dat zijn onze zaken niet, hè? Ik zou het eigenlijk een goede oplossing vinden, als Miep in 't vervolg daar altijd haar huiswerk maakte. Hier moet het 's winters in de woonkamer gebeuren en dat is nogal bezwaarlijk, want je kunt er maar niet volop bij zitten praten. Bij Eline hebben ze centrale verwarming.”

„Is die Eline werkelijk zo aardig, als Miep zegt?”

„Ja, het is een lief meisje. Maar ik dacht, dat je haar wel eens had ontmoet?”

„'k Heb haar een keer in de verte gezien. Ze was altijd weg, als ik hier kwam.”

„Dat is waar. Als ze vakantie heeft, gaat ze gewoon-

lijk direct de stad uit. Nu ja, een dezer dagen ontmoet je haar wel. Ik hoop, dat jij het ook goed met haar zult kunnen vinden."

„Waarom zou ik niet? Of — of is ze erg deftig?"

„Ze is natuurlijk van hoger stand dan wij. Haar vader is dokter, haar moeder zangeres . . . Maar zij blijft onder alles zo eenvoudig. Trouwens, haar ouders zijn dat ook. Miep wordt er hartelijk genoeg ontvangen, maar tot nu toe waren de jongedames liever hier dan daar.

Laten we hopen, dat jij je bij ze aanpassen kunt. Misschien ook ontmoet je een ander vriendinnetje, dat geheel bij jou past. Je komt natuurlijk met allerlei meisjes in aanraking, als je hier langer bent. Maar dat zien we wel. We moeten nu eerst proberen, ons door het werk heen te slaan. Er is nog veel te doen. Ik zou het leuk vinden, als we tegen de tijd dat vader komt klaar waren. Tenminste voor vandaag. Morgen komt dan de rest en volgende week is alles weer gewoon; dan kunnen we het op onze slofjes af. Je zult eens zien, wat een tof leventje we saampjes krijgen. 's Morgens het werk en de kokerij, 's middags wat naaien of handwerken, samen de stad eens in en, als het voorjaar wordt, maken we nu en dan een flinke wandeling of fietstocht. Nou, juffertje, hoe lijkt je dat?"

„Moet ik dan niet meer naar naailes?" Toen moeder sprak van met andere meisjes in aanraking komen, had Greta dááaraan gedacht.

„Nee," antwoordt moeder op besliste toon, „dat gaat hier anders dan in Eendenburg. Waarom zou ik je naar een naaister sturen? Ik ben zelf nog niet vergeten, wat ik geleerd heb, meiske! En er is genoeg oefenmateriaal. Onze eigen kleren, die van Miep, nu en dan eens wat voor tante Lien . . . Later leer ik je knippen. Wees maar niet bang, dat je je thuis zult vervelen. En verder . . . We willen jou ook graag iets laten leren,

waarmee je je brood zou kunnen verdienen. Dat hoeft beslist niet als naaister te zijn. We zullen wel eens uitkienen, wat het meest geschikt voor je is."

„Toch geen examens doen, hè moeder?"

„Lijkt je dat zó verschrikkelijk?"

„Ik kan immers niet leren?"

„Dacht je niet, dat je een akte handwerken zou kunnen halen? Doe je alsjeblieft niet zo dom voor. 't Zal wel wat meevallen met jou. Denk vooral niet, dat alle examen-doen even erg is. Wanneer het een vak betreft, dat je ligt, vind je het wel leuk. We zullen er met elkaar eens over denken, vind je niet?"

Nu zeggen, dat ik zangeres worden wil, denkt Greta. Maar ze durft het niet.

„Mogen we mee?” vraagt Eef 's zaterdagsmiddags, als moeder Greta opdraagt boodschappen te gaan doen.

„Welja, waarom niet!”

„Waarom niet?” Moeder lacht. „Ik zal je het antwoord geven, Gretekind! Omdat de twee jongheren boodschappendoen afschuwelijk vinden.”

„O ja, als we alleen moesten. Ze laten jongens maar wachten in de winkels. Als het je beurt is en je wilt gaan zeggen, wat je nodig hebt, duwt de een of andere juf je op zij en zegt: och, ik heb zo'n haast! Helpt u mij eerst even? En als ze klaar is, zegt een ander: je vindt het wel goed, dat ik voorga, hè jochie?”

Eef weet zó goed die damesstemmen te imiteren, dat Greta lachen moet.

„Ja,” dikt Steven aan, „en dan komt er een meneer met een grote tas en een briefje van z'n vrouw en die zegt: jullie hebben de tijd en ik niet, kinderen! Een beetje opzij, dat ik bij de toonbank kan.”

„En dan vraagt Stevie natuurlijk: moet u gauw thuis komen voor uw mammie, meneer?”

Grappend en lachend gaan ze de deur uit en, buiten gekomen, geven ze allebei Greta een stevige arm.

„'k Vind het toch zo reusachtig, dat jij nou nooit meer weggaat,” verklaart Eef.

„Nou, ik ook hoor,” valt Steven bij. „Jij bent veel leuker dan Miep.”

Dat begrijpt Greta niet goed. Miep, altijd zo gevat, zo vol grappen . . . Zijzelf is daarbij vergeleken maar

Geven ze allebei Greta een stevige arm.

saai, meent ze. Ze antwoordt dan ook: „Ik vind Miep juist erg leuk, Stevie.”

„Ze kán leuk zijn, maar ze is zo eigenwijs. Zij is de grote zuster en wij zijn maar van die aapjes, die niets weten,” zegt Eef.

„Ik ben nog een jaar ouder. Wie weet, hoe ik over jullie moederen ga. Pas maar op. Je kent me nog niet.”

„’t Zal best meevallen,” antwoordt Eef.

„Jij doet lang zo gek niet,” zegt Steven. „Miep en Eline zijn een paar echte ouwe wijven.”

„Nou, nou, als ik dát eens aan ze vertelde . . .”

„Doet ze niet, hoor, Stevie,” stelt Eef gerust. „Maar ouwe wijven, nee, dat zijn het niet. Het zijn jongedá-á-ámes.”

„Ben ik dat dan niet?”

„Welnee, jij bent een gewoon meisje. Jij scheidt niet op en je zit niet de hele dag aan je haar te zeuren en je knoeit niet aan je nagels en zo.”

„Miep poetst ze,” doet Steven geheimzinnig.

„Nee, ze lakt ze,” vertelt Eef. „Maar moeder mag het natuurlijk niet weten.”

„En ze smeert poeier op d'r gezicht.”

„O, jou Stevie jokkebrok. Nou maak je me wat wijs.”

„Ik ben geen jokkebrok. Ik jok nooit, hè Eef?”

„Nou, nóóit . . . Dát weet ik niet, maar nou zeg je de waarheid. Toen moeder niet thuis was, hebben we het zelf gezien, dat ze d'r snuit insmeerde. En ze gooide een flesje in de asbak en daar stond nagellak op.”

„Dat flesje heeft ze zeker gekregen met wat anders er in. Gelakte nagels! Stel je voor! Van die rooie zeker!”

„Er bestaat vast ook wel witte lak,” veronderstelt Eef. „Moet je maar eens zien, hoe d'r nagels glimmen. En d'r haar is toch zeker ook gepermanent?”

Dat heeft Greta al begrepen. Miep heeft nooit krullen gehad. Vroeger, toen ze klein was, zette moeder ze en later was ze altijd met krulspelden bezig. De krullen die ze nu evenwel heeft, moeten er wel door een kapper in zijn gemaakt. Ze wordt wat wrevelig. Moeder heeft het telkens over de duurte, maar als er dan wel geld is voor zulke krullen . . . Moeder sprak er vandaag over, geen werkster meer te nemen, nu zij thuisgekomen is. Ze stemde direct in met dat plan. Zij zou goed helpen en natuurlijk konden ze het dan zonder werkster af.

Maar als het zó moet gaan, zij werken en Miep de dame uithangen? Meteen veroordeelt ze haar onaardige gedachten. Nee, zo zal het niét zijn. Die jongens over-

drijven. Poeder en nagellak heeft Miep misschien van Eline gekregen en ze gebruikt, toen moeder er niet was. En dat gepermanente haar . . . Wanneer alle meisjes van haar klas krullen hebben, kan zij toch niet als enige gladharige daar tussen lopen?

„Het is een grote kat,” stoort Steven haar overpeinzingen.

„Maar Stevie! Wie spreekt nou zó over zijn zusje!”

„Het is in elk geval een grote baas,” zegt Eef en begint dan over iets anders. Greta zal het zelf wel merken. Wacht maar.

Inderdaad merkt Greta dezelfde avond al, dat Miep niet het zusje is, dat ze zich heeft gedroomd. De grote koffer, die vandaag pas kwam, zullen ze samen uitpakken, zodat voor de zondag alles op z'n plaats is. Miep heeft in haar kleerkast plaats gemaakt voor Greta's jurken en mantels; in een kastje, waar ze haar ondergoed, boeken en allerlei snuisterijen bergt, ook een plank leeg gemaakt.

„Wat een degelijk spul allemaal,” zegt ze, als ze Greta's jurken ziet. De kunstzijden zomerjurkjes, die bovenop lagen, heeft ze ietwat geringschattend op het bed gegooid en ze helpt nu de andere jurken ophangen. „Heb jij alleen maar donkere jurken?”

„Winterjurken, hè? In Eendenburg draag je 's winters geen lichte. Maar deze, hoe vind je die? Is voor koude zomerdagen.”

„Nog al stijf,” zegt Miep en merkt niet, hoe Greta tegen haar tranen vecht. Waarom deugen haar mooie winterjurken niet? Miep zag haar toch alle kerstvakanties in haar donkere jurken? Toen had ze er nooit iets op aan te merken. En dat ze ook het lichtblauwe jurkje afkeurt is al héél erg. Dat heeft omoe haar vlak na de zomervakantie gegeven, omdat het in die augustusmaand zo koud was. Coba noemde het een juweeltje. Tante Riena zei lachend, dat ze toch maar verwend

werd met zo'n prachtjurk en nu noemt Miep hem stijf.

„Heb je helemaal geen zijde?” vraagt Miep, onbewust van Greta's ontroering.

„Daar liggen ze immers?”

„O, van die zomerjurken, maar ik bedoel een zijden uitgaansjurk, kijk, zoals deze.” Ze toont een zalmkleurig jurkje met korte mouwtjes en een vrij lage hals.

„Dat ding? 'k Zou het niet eens aan willen.”

Nu hoort Miep de trilling in Greta's stem. Huilt dat malle kind zó gauw?

„Dat ding,” zegt ze, terwijl ze de jurk weghangt, „dat ding heb ik van mijn moeder gekregen. Ik meen, dat die toevallig ook de jouwe is.”

„En ik kreeg mijn jurken van mijn grootmoeder.” Nu stromen de tranen over Greta's wangen. Lieve help, wat een kruidje-roer-me-niet, denkt Miep. Maar proberen met een grap de bui te verjagen.

„Zal ik een paraplu gaan halen? Of moet er een dam worden opgeworpen tegen de overstroming? Kom Greet,” gaat ze voort, als ze merkt, dat haar moppigheid niet wordt gewaardeerd, „je moet niet zo kinderachtig zijn. Ik zeg toch zeker niets van omoe? Verbeeld je alsjeblieft niet, dat jij alleen van haar hield. Je moet de dingen zuiver zien. Omoe heeft haar leven lang in Eendenburg gewoond en wij wonen in een stad. Als omoe hier had gewoond, zou jij net zulke jurken gedragen hebben als ik. Moeder was ook een Eendenburgse, is 't niet? Maar ze heeft zich aangepast. Dat zul jij ook moeten doen.”

„En mijn jurken met de lorrenman meegeven, zeker?”

„Misschien kan moeder ze vermaken. Er is best iets aan te doen. Ik snap niet, waarom die Coba Sluijters niet wat aardigers uitzocht. Dat mens had toch zeker wel modeplaten? En als het dan zo'n beste naaister is als jij altijd zei . . .”

Maar geen antwoord geven, denkt Greta. Anders komt er nog meer. Ze wil van Coba geen kwaad horen, maar kan haar niet verdedigen, zonder omoe af te vallen. Ja, Coba had modeplaten, maakte wel fleuriger jurken. De zaak was echter, dat omoe liefst het eenvoudigste koos. Greta heeft wel aan jurken genaaid, minstens even mooi als die van Miep en dan kwam het verlangen soms bij haar op óók zoiets te hebben. Diep in haar hart heeft ze het wel eens betreurd, dat omoe meer lette op het degelijke dan op het sierlijke, maar dat tegen Miep bekennen? Nóóit!

„Je moet niet zo stug doen,” herneemt Miep na enkele ogenblikken. „Ik heb toch zeker het beste met je voor? Ik heb er de last van, als de mensen jou een boerenkind vinden.”

„O nee, ik zal wel zorgen, dat jij je voor mij niet hoeft te schamen. Ga jij maar met Eline.”

„Dat zou jammer zijn. Naast jou val ik juist beter op. Dat een kwartje mooier is dan een cent zie je pas, als je ze naast elkaar legt.”

Tegen zo'n redenatie weet Greta niets in te brengen. Nooit heeft ze zo gevoeld hoe Miep haar de baas is als op dit ogenblik. „We zijn immers zusjes,” zei ze eergisteravond. Daar lijkt het dan nu toch maar weinig op. Eef en Steven hebben niet overdreven, hoor!

Wanneer het ondergoed wordt uitgepakt komen er nieuwe opmerkingen. Wat véél heeft Greta. Heeft ze al die wollen camisootjes zelf gebreid? Geweldig! „In het breien ben je een echte kei, hoor!”

Dit is als vriendelijkheid bedoeld, maar dat ontgaat Greta en ze antwoordt: „O ja, ik heb nog drie paar eigengebreide kousen ook. Als jij er soms morgen een paar wilt aantrekken, ga dan je gang. Ze zullen mooi staan bij die gele jurk.”

„Jammer genoeg draag ik mijn zalmkleurige jurk alleen op partijtjes, dus kan ik geen gebruik maken

van je aanbod, snoezepoes," antwoordt Miep op luchtige toon. Als dat malle wicht beslist drakerig wil zijn, welnu, laat ze haar gang gaan. Zij laat zich niet door haar op stang jagen.

Nu evenwel voelt Greta schuld en op vriendelijker toon vervolgt ze: „Dat waren schoolkousen, hoor! Ze zijn half-versleten en ik ben van plan, ze hier enkel 's morgens onder het werk te dragen. Ik weet wel, dat ik er me niet mee op straat vertonen kan.”

„Allicht niet. Maar de wollen, die je nu aan hebt, zijn lang niet lelijk. Er zijn genoeg mensen, die 's winters zulke dragen, maar ze zijn nog al dun, hè?”

„Nou, en niet sterk ook.” Greta schopt een schoen uit. Een gat in de hiel en twee tenen die uitgaansdag vieren. „Daarom heb ik me al voorgenomen, ze onder 't werk niet meer te dragen. Daar zijn deze beter voor.”

„Ja, en dat zijn ook wel mooie kleuren. Beige, grijs, lichtbruin — nee, ze zijn lang niet gek, Gretepeet!”

„Wat bedoelde je zo juist met partijtjes?”

„Nou, de schoolfuif, die we elke winter hebben en andere avondjes, zoals verjaardagen, waarvan wat extra-veel werk is gemaakt. Volgende maand is Eline jarig. Dát is pas een feest.”

Daar word ik natuurlijk niet gevraagd, denkt Greta en haar stemming zakt weer enige graden. Miep merkt dat niet, babbelt door over wat Elines verjaardag te genieten geeft, over andere verjaarsavondjes, over een uitvoering en over veel meer. Ondertussen helpt ze haar zusje aan een plekje voor dit, een hoekje voor dát . . .

„Een beeldje toch,” zegt ze, als ze Greta's colliertje uit het etui neemt. „Dat is het kostbaarste stuk in ons huis. Een echte briljant . . . hm-hm!” Ze doet het om, zegt dan: „Wel een beetje lang. Maar je kunt aan elke kant tegen het slotje een knoopje leggen. Kijk, zo staat het nog leuk ook.”

„Pas op,” schrikt Greta.

„Er gebeurt niets mee. Met een speld heb je het zó weer los. Zal ik? Of laat je ze er liever in?”

„Nee, natuurlijk niet. Ik vind het ook niks te lang.”

„Och ja, jij draagt het op je jurk, hè? Op je blote hals staat het anders veel fijner, zeg! Kijk!”

Een paar knoopjes van haar jumpertje los, het ket-tinkje om, slotje dicht en uit het bloemenhart op Mieps blanke huid fonkelt het briljantje als een kleine ster.
„Nou?”

„Ja, ja, maar ik heb nu eenmaal niet zulke lage halzen in mijn jurken. Doe het maar af en haal die knopen er uit. Hier is een speld.”

Jammer, vindt Miep, maar Greta heeft pas rust, als ze haar bezit weer in eigen handen heeft.

„Malle Gretepeet. Zeg, zou jij niet liever Greetje worden genoemd?”

„Wou je een bewaarschoolkind van me maken?”

„Welnee! Wij hebben ook een Greetje in de klas. Greta is zo — zo ouderwets. Vind je zelf niet? Van die namen als Greta en Lena en Rieka en Lina en Dina en Mina hoor je tegenwoordig niet meer. Maar Greetjes en Dientjes en Mientjes en Lientjes zijn erg in trek. Het is, dat iedereen gewend is, me Miep te noemen, maar gerust, ik zou graag Rietje heten.”

Greta schiet in de lach. „Stel je voor, Rietje, jij. Of je zo'n kleine stumper bent.”

„Dat ben ik gelukkig niet, maar Rietje vind ik leuk en Greetje ook.”

„Nou, maar ik niet. Ik ben nu aan Greta gewend.”

„Noemde iedereen in Eendenburg je zo? Raar is dat. Meestal maken ze er Gré of Greet van.”

„Greetje zouden ze daar idioot vinden,” antwoordt Greta. Ze wil vergeten hoe vaak ze inderdaad Gré werd genoemd, hoe tante Riëna en zelfs moeder meermalen Greet tegen haar zeiden. Maar omoe noemde haar Greta. Daarom wil ze geen andere naam.

„Vanmiddag zal Eline wel even komen,” zegt Miep 's zondagsmorgens onder het ontbijt.

„Moet dat vandaag al?” vraagt vader op niet erg vriendelijke toon. „Ik dacht, dat haar moeder thuis was.”

„Is ze ook. Maar Eline vindt, dat ze u en moeder behoort te condoleren. Ze had de vorige week een briefje willen schrijven, maar ze wist niet, hoe het bij mekaar te krijgen. Toen zei ik: Kom zelf maar, als moeder weer thuis is.”

„Elientje weet hoe het hoort,” zegt moeder met een weemoedig lachje. „Ze kan dan meteen kennismaken met Greta.”

„Misschien kunnen jullie dan gedrieën wat wandelen,” herneemt vader. „Moeder zal wel graag rust hebben na de drukke dagen. Als jullie met z'n drieën gaan, doen wij het ook, hè jongens?”

„Nou, vader, ffj-fj-fjn,” juicht Eef.

„Ik wou, dat Greta ook met ons meeding,” verklaart Steven. „Doe je het, Greet?”

„Zou ik eerst moeten weten, of vader me mee hebben wou.”

„O zo, mijn verstandige dochter! Vrouwlui bij vrouwlui en manvolk bij manvolk. Nou, Stevie, hoe zegt vader dat?”

Het is alleen Miep, die merkte, hoe vader en moeder elkaar aankeken op zo'n bijzondere manier. En van binnen is het niet rustig bij haar.

Greta denkt over het vreemde, dat een schoolkind

condoleren komt. Ze voelt, hoe ver ze afstaat van meisjes, die dingen doen, waaraan zij nooit zou hebben gedacht. Eline wist hoe het hoorde, zei moeder. Zij, Greet, zou dit niet geweten hebben.

„Mijn zusje Grete, Eline van Blankensteijn,” stelt Miép 's middags voor. Grete steekt verlegen een hand uit, voelt hoe ze kleurt, en weet niets anders te zeggen dan „dag Eline”. Bijna had ze juffrouw gezegd tegen dit lange, chique meisje in bontjas. Miép staat zich te verbijten, maar Eline babbelt zo luchtig, als beleefde ze de gewoonste zaak van de wereld. „Zo, Grete, leuk nu eindelijk jou eens te ontmoeten. Miép heeft me al zóveel van je verteld — geweldig gewoon. Trouwens, mijn mond zou ook niet stilstaan, als ik zo'n aardig zusje had. Wat dacht je, Miép, zou ik er niet over opscheppen? Ja, jij grijnst maar wat, geluksvogel, die je bent. Behalve twee broertjes ook nog een zusster . . . De een alles, de anders niets. Zeg, Grete, je moet eens bij ons komen, doe je het? Je kunt zo goed pianospelen en zingen, heeft Miép verteld.”

„Ik — nee, ik speel alleen orgel.”

„Toe, zeg, zet me alsjeblieft niet in het zonnetje,” zegt Miép. „Speelde jij nooit op de piano van oom Wim?”

„Een enkel keertje.”

„En je speelde nooit pianomuziek op het orgel, hè?”

„Ja, dát wel.”

„Dan ben je er toch? Als je de aanslag te pakken hebt en je kent de muziek, dan speel je immers piano? Jammer dat er bij ons bezoek is, anders zou ik zeggen, gaan jullie met mij mee naar huis. Maar dan kom je van de week eens, hè?”

Grete is blij, dat Miép het gesprek in andere richting leidt. Ze vraagt of Eline niet smooert met haar bontjas in zo'n warme kamer. Wil ze hem niet liever uitdoen?

„Welnee, ik blijf maar even.”

Greet steekt verlegen een hand uit.

„Zullen we een eindje gaan wandelen of moet je gauw thuis zijn?”

„O nee, dat niet. Ja ik wil wel wandelen. Graag zelfs met dit fijne weer. Het is zo heerlijk buiten. Alsof de lente zich al meldt.” Eline zegt vervolgens iets in een vreemde taal. Frans of Engels, Greta weet het niet. 't Zal wel een versje zijn, want ze hoort klanken, die rijmen. En als Eline zwijgt, gaat Miep verder. Ze doen het niet, om haar onaangenaam te zijn, maar toch vindt ze het onprettig. Wat moet ze eigenlijk bij een paar meisjes, die zo heel anders zijn? Zij kent geen talen. Zij kan nergens over meepraten.

Moet ze nu heus met die twee de straat op? Eline is al zo'n echte dame. Een stuk groter dan Miep, groter ook dan zij zelf, een prachtige bontjas aan, een klein hoedje met lange veer op, waar onderuit naar

alle kanten donkerbruine brullen springen, schoenen met heel hoge hakken en van die erg dunne kousen. Zeker nylons, waar Miep het telkens over heeft, maar die moeder te duur voor haar vindt. Greta vindt ze niet mooi en ze moeten wel erg koud zijn, maar hier gelden ze natuurlijk voor prachtig. Kon ze maar met vader en de jongens mee. Of bij moeder blijven.

Wanneer Miep haar mantel gaat aantrekken en haar met een hoofdbeweging uitnodigt, dit voorbeeld te volgen, doet ze, of ze het niet merkt, maar Eline zegt: „Jij gaat toch ook mee, Grete?”

„Ik blijf maar thuis,” antwoordt ze. „Vader gaat met de jongens wandelen. Dan zou moeder heel alleen zijn.”

„Jammer,” vindt Eline, maar moeder zegt: „Ik vind het heus niets erg, om een uurtje alleen te zijn.”

„Dacht ik ook,” doet Miep luchtig. „Kom, Gré, vlug je mantel aan.” Buiten gekomen neemt ze Elines arm, wil Greta aan haar andere kant hebben, maar Eline vindt, dat die in het midden lopen moet. Zo gebeurt het en, als ze daar dan gedrieën wegstappen, komt er toch een zeker vreugdegevoel in Greta op. Moesten ze in Eendenburg eens zien, hoe ze hier naast zo'n deftige jongedame loopt. Ze zouden hun ogen uitkijken. Miep heeft het wel getroffen met dit vriendinnetje en het is te begrijpen, dat ze veel van haar houdt. „Een lief meisje,” noemde moeder haar. Greta vond dat nogal overdreven.

Een lief meisje — dat zeg je van een klein kind, maar als je ouder wordt, spreek je van een ‚aardige meid’. Doch ondanks haar Eendenburgse opvoeding en manieren voelt ze toch, dat je over Eline anders spreekt. In betrekking tot haar is lief meisje heus zo gek niet. Ze heeft veel meer gevoel dan Miep. Die wil maar aldoor over school praten, over lessen en leraren, doch daar geeft Eline weinig antwoord op. Zij begint over

dingen, waarvan Greta begrip heeft, vraagt naar haar leven in Eendenburg, over omoe, over Gerda's ongeluk en over het feit, dat zij daardoor met Kerstmis niet thuishkomen kon. Ze informeert er ook naar, hoe lang Greta al van school is en heeft interesse voor de naaiërij bij Coba Sluïjters. Telkens probeert Miep haar te onderbreken maar met weinig succes. Niet te begrijpen, dat die Miep zo ongemaniërd doet, vindt Greta. Zo is ze toch anders niet. Verre van netjes, om Eline telkens in de rede te vallen. 't Zou nogal gezellig zijn, als die twee H.B.S.-sers samen gingen babbelen over dingen waar zij niets van wist. Verbeeld je, dan zou zij er tussen in lopen en haar mond moeten houden. Dat die Miep dit niet begrijft!

Miep begrijft het heel goed. Maar Miep ergert zich. Waarvoor is het in vredesnaam nodig, dat Greet maar van alles en nog wat vertelt. Gelooft ze, dat het Eline iets kan schelen, hoe het leven in Eendenburg was? En dan zo te gaan uitweiden over die naailessen . . . Om je een ongeluk te schamen. Als Eline háár vroeger naar Greta vroeg, vertelde ze niet al te veel, zei dat omoe zo aan haar gehecht was, haar daarom bij zich hield en haar op z'n Eendenburgs opvoedde. Op de vraag, of ze enkel lagere school had gehad, was haar antwoord geweest, dat dit in zo'n negorij niet anders kon, maar dat Greta lessen kreeg in muziek en handwerken.

Hoe het met de muziek stond had Eline straks al begrepen, toen het malle schaaap over dat aftandse orgel begon en wat de handwerklessen waren, verneemt ze nu op de meest uitvoerige wijze. Ellendig! Staat zij voor opschepster.

Morgen maar zeggen, dat het haarzelf ook is tegengevallen. Had ze Greet gisteravond maar gewaarschuwd. Maar kon zij weten, dat ze met z'n drieën uit wandelen zouden worden gestuurd? Juist iets voor vader. Moeder

zou zoiets niet verzonnen hebben. De manier, waarop ze vader vanmorgen aankeek . . . Zoiets van: zou je dat wel doen? Ze ging er niet tegen in. Dat doen vader en moeder nooit. Wat de een zegt, vindt de ander altijd goed. Ze doen tenminste alsóf. Maar moeder had Greta aanbod van thuis te blijven wel kunnen accepteren. Waarom deed ze dat niet? Hoe zou moeder nu eigenlijk staan tegenover het probleem: Greta? Kon ze daar maar eens achter komen. Vroeger praatte moeder vaak zo fijn met haar, als ze samen waren. 's Avonds, als de jongens naar bed waren en vader een vergadering had of op kantoor moest overwerken . . . Zou dat nu nooit meer gebeuren? Nee, stellig niet. Ze zal nooit meer alleen met moeder zijn, want waar moeder is, is Greet. En zij, Miep, zit maar met de gebakken peren.

Vroeger heeft ze er nooit over gedacht, hoe het zijn zou, als Greta voor goed thuis kwam. Dat was iets, waarmee je niet rekende. En ineens was alles veranderd. Dat telegram uit Eendenburg . . . Moeder meteen weg en acht dagen later terug met Greta. Ja, vader heeft wel met haar gesproken, toen hij van de begrafenis kwam. Nou, en ernstig ook. Vader had de zaken wel echt dóór. Die zei, dat het er altijd iets van gehad had of Greet een nichtje was, dat kwam logeren en niet een zusje, dat hier thuis hoorde. Vader heeft gezegd, dat ze het zich goed indenken moest, nu dit oudere zusje naast zich te krijgen en moest begrijpen, dat ze niet over Greta zou mogen bazen. Ze moest zich ook vooral niet verbeelden, dat ze boven haar stond, omdat zij beter kon leren. Ze moest er aan denken, dat zij het verstand van God had gekregen, net als Greta het hare, dat Hij wist, waarom Hij het zo had gedaan en niet anders. Bovendien moest ze inzien, dat het huishoudelijke werk, dat Greta zou gaan doen niet lager stond dan het kantoorwerk, waaraan zij over enkele jaren zou beginnen, o, en nog veel meer.

Ze was diep onder de indruk geweest, had zelfs gezegd, dat Greet misschien ook wel iets kon leren, dat ze zo schitterend zong en best zangeres kon worden, als ze les kreeg. Vader had geantwoord, dat ze dat later wel zouden zien, maar dat Greta eerst op haar gemak aan het stadsleven zou moeten wennen. „En, Miep,” had hij er bij gevoegd. „één ding hoop ik, dat je zusje boven je vriendin zal staan, dat niet Eline nummer één bij je zal zijn, maar Greta. Ik hoop, dat jullie het met z'n drieën zult kunnen vinden en dat Greta niet de overtreffende derde wordt.”

„Nee, vader, dat wordt ze natuurlijk niet,” heeft ze geantwoord, „maar Greta is wel heel anders. Misschien vindt ze het niet eens leuk, als ik haar overal bijsleep enne . . . en overal kán ze toch niet bij. Verjaarsfeestjes, de schoolfuif . . .”

Vader heeft toen enkele ogenblikken gezweven, daarna zei hij: „Dat is wáár, Miep! Dat begrijpt Greta zelf ook wel. Het is best mogelijk, dat ze een vriendin krijgt, als ze wat ingeburgerd raakt, maar voorlopig ontferm jij je over haar, hè? Ze is jóúw zusje, kind!”

Ja, ja! En daar loopt dan je zusje te babbelen met je vriendin over dingen, die je verzwegen wilt hebben. Miserabeler kán het niet.

Bepaald vriendelijk is Miep dan ook niet tegen Greta, wanneer ze, na Eline te hebben thuis gebracht, samen huiswaarts gaan. Greta is vol lof over Eline.

„Wat een alleraardigst meisje, zeg!”

„Ik heb nooit gezegd, dat ze onaardig was.”

„Nee, natuurlijk niet, maar ik had niet gedacht, dat ze zó zou zijn. Toen ze binnenkwam, schrok ik me naar. Ik dacht: wát een dame. Maar als je met haar aan de praat komt, denk je daar niet meer aan. Zo echt hartelijk als ze is, zo gewoon . . .”

„'t Was beter geweest, als je daar wél aan gedacht had. Jij kletste als een viswijf en dat tegen de dochter

van een dokter en een zangeres, een meisje dat in een kasteel van een huis woont."

„W-wat heb ik dan voor kwaads gezegd?"

„Als je dat niet begrijpt, ben je nog stommer dan ik dacht."

„Maar Miep toch!"

't Klinkt zo klaaglijk, dat Miep meelij krijgt. „Nou ja, ik pak misschien wat erg uit. Dat spijt me. Dat moet je maar proberen te vergeten. Maar ik vond het zo lam, zie je, dat je al die, die gewone dingen vertelde, van dat op naaien gaan, och en alles. Zo'n meisje als Eline, uit zo'n stand, bedoel ik, die heeft geen begrip van zulke — dorpse omstandigheden."

„Daarom vroeg ze er dan zeker naar. Ik mag toch wel antwoorden, als me wat wordt gevraagd?"

„'t Ligt er maar aan hóé. Zoals jij dat deed, leek het net, of we van die gewone mensen zijn, moeders familie bedoel ik.

„Zijn dat dan ongewone mensen?"

Miep, die wat al te weinig verwachting had van Greta's slagvaardigheid, is voor een moment verstomd. Dan, op langzamer wijze dan ze gewend is, antwoordt ze: „'t Maakt, dunkt me, wel enig verschil, of je vertelt, dat je oom een bakkersbedrijf bezit, dan dat je hem als een knecht achter een broodkar laat lopen."

„Ik zei, dat hij bij de mensen in de buurt het brood 's morgens zelf bezorgde en dan altijd even bij oma een praatje kwam maken. Daaruit kon ze toch zeker wel opmaken, dat hij zijn eigen baas is en heus wel knechts heeft."

„Nou ja, maar waarvoor was het nodig, om alles zo breedvoerig op te lepelen?"

„Ik heb alleen maar antwoord gegeven en niets uit mezelf verteld. Dat het jou te breedvoerig was — het is ook nooit goed. Vroeger heb je me dikwijls gezegd, dat ik zo stil was, maar nou ik praat, ben ik een viswijf.

Als dat soms een H.B.S.-woord is en als jij H.B.S.-manieren hebt, laat mij dan maar een Eendenburgse blijven. Gisteravond had je wat van mijn kleren te zeggen en van mijn naam, nou heb ik niet genoeg opgescheept, nou was ik nóg stommer dan jij dacht, best hoor, dan blijf ik in het vervolg thuis en jij vertelt maar aan Eline, dat ze me niet hoeft te verwachten, omdat jij me niet deftig genoeg vindt."

„Dat kun je haar schrijven, Ik ben jouw boodschappenmeid niet, als je dat maar weet. Ik wil het zelfs wel voor je corrigeren, want als ze je vele fouten zou zien, wist ze nóg beter wie je was dan nu. Jij moet nodig van goede manieren spreken. Verbeeld je je soms, dat jij die hebt? Dacht je, dat het netjes was, op korte vragen zulke meterlange antwoorden te geven? Begrijp je niet, dat Eline die vragen enkel uit beleefdheid stelde? Zij weet hoe het hoort, maar jij niet."

Het is gemeen van me, zo te spreken, hamert het in Mieps hoofd. Als vader dit ooit te weten komt of moeder . . . Maar dat die suffe Greet ook zó uit de hoek komen kan. En dan te dreigen, voor de uitnodiging van Eline te bedanken . . . Had ze dát van haar kunnen denken? Dat zoetsappige Gretaatje . . .

Een zijdelingse blik doet Miep echter schrikken. Mensen nog toe! Als er maar geen huilbui op straat komt. Wát een gezicht! Zou ze het zich zó aantrekken? Dat is toch al te bar.

„Niet fraai zo te lopen ruziën, hè? Komt niet te pas voor brave christenkinderen. Ik kwam wat rauw uit de hoek, maar zo'n flapuit ben ik nu eenmaal. Als Eline me gehoord had, zou ze me dik op m'n kop hebben gegeven. Had ik verdiend. Maar jij was ook niet bepaald engelachtig, zusterke! Mij van slechte manieren te beschuldigen . . . Die heb ik niet. Dat 'viswif', ja, dat was geen net woord, maar je hebt toch zeker wel eens verzuchtingen gehoord van verstandige lui over

de ruwheid der hedendaagse jeugd? Jij, die altijd tussen keurige mensen hebt geleefd, jij schrikt daarvan, maar anderen vinden het heel gewoon."

„Eline ook?” Gelukkig, ze praat weer, denkt Miep en ze antwoordt: „Ja hoor!, Die zou zeggen: kind, je beledigt het gilde der visverkoopsters, als je mij er mee vergelijkt. Kom, Grete, geef me een arm en doe weer lief tegen je kleine zus. Ze meende het niet zo kwaad. Jij ook niet, hè? Je moet maar denken: stormen zuiveren de lucht en een kibbelarijtje sterkt de zusterbanden. Als je nooit ruzie maakt, valt er ook nooit wat af te zoenen. Beginnen we meteen maar? Of durf je niet op straat?”

Miep wendt Greta de wang toe en kijkt daarbij zo deemoedig, dat die lachen moet, of ze wil of niet. Miep is ook zo'n pias! Ach nee, ze zal het zo kwaad niet bedoeld hebben. Ze werd driftig en, als je driftig bent, zeg je wel vaker dingen, die je niet meent.

Toch — zou het wáár zijn, dat Eline enkel uit beleefdheid zo belangstellend deed? Zou ze er niets van gemeend hebben? Dát eens te weten. Maar hoe kom je er achter?

Miep babbelt ondertussen op de haar eigen luchtige wijze over Eline. „Ja, keurig ziet ze er uit, hè? Dat jasje heeft duiten gekost, wees daar verzekerd van. Hoeveel? Dat heeft ze niet gezegd, daar is ze te eenvoudig voor. Een ander zou opscheppen over zo'n ding en vertellen hoeveel papa er voor had moeten dokken, maar Eline doet zoiets niet.

Die zei alleen: ik kreeg er een op voorwaarde, dat ik niet meer groeien zou. Als je er uitgroeit stoppen we je in een heet bad, om je te laten krimpen, zei mama. Een ander zou zeggen: als ik er uitgroeï krijg ik wel een nieuwe, maar Eline niet."

„Hoe oud is ze eigenlijk? Ze steekt een hoofd boven jou uit."

„En een half hoofd boven jou. Ze is ook bijna zestien.”

„Maar Miep, hoe kom jij aan zo'n oude vriendin?”

„Ja, schaapjelijf, hóé! Een jongedame van mijn eigen luttele jaren zit er niet in onze klas. Er zijn er meer van zestien dan van veertien. En dat ik nog maar dertien ben, kan ik heus niet helpen.”

„Een troost, dat je gauw veertien wordt.”

„Ja, maar in deze ook mijn enige. Niks leuk, om de baby van de klas te zijn.”

„Ze is toch ook razend knap,” denkt Greta. De baby van de klas en toch nummer één. Voor de zoveelste maal is ze trots op haar zusje.

Als ze die avond aan tafel zitten, zegt Miep: „Hoe vonden jullie me vanmiddag, toen ik mijn zuster voorstelde? Grete Brandwijk. Klinkt dat niet veel deftiger dan Gretá?”

„Nee, hoor,” zegt Steven. „Greta is mooier.”

„We hebben het niet over mooier, maar over deftiger,” smaalt Eef. „We worden allemaal dik van deftigheid, doordat Miep zo'n fijne vriendin heeft. Hoe ga je mij noemen? Everhardus misschien?”

„Nee, everzwijn,” antwoordt Miep.

Allen lachen. Vader en moeder ook. Vanzelfsprekend trekt er dan eveneens om Greta's mond een lachje. Malle Miep! Maar in elk geval is Grete beter dan Greetje.

„Elines mama heeft je voor woensdagmiddag uitgenodigd, jongedame,” zegt Miep, als ze 's maandags uit school komt. Ze is iets later dan gewoonlijk, kan zó aan tafel gaan en komt na het bidden met haar verzoek voor de dag. Onder het eten gaat zoiets het gemakkelijkst. Dan zijn ze allemaal bij elkaar en is er de minste kans, dat Greta terugkomt op wat zij, Miep, gisteren heeft gezegd. Dat spijt haar nu werkelijk heel erg. Eline was vanmorgen best te spreken over Grete, noemde haar lief en eenvoudig.

„Lief is ze, maar haar eenvoud hangt me nu en dan de keel uit,” heeft ze geantwoord. „Natuurlijk kan ze andere kleren krijgen, moeder is nog al handig met de naald en kan die stijve jurken best metamorfoseren, maar denk je, dat ons Greetje daarvoor te vinden is? En waarom niet, dacht je? Omdat oma die kostelijke gewaden heeft gekozen voor haar allerdierbaarste kleinkind.”

„Hè, Miep, doe niet zo onaardig over je oma. Volgens Grete was ze een schat.”

„O ja, een engel, maar Grete is onder mensen verzeild geraakt en moet er menselijk uitzien. Die twee gekke vlechten bijvoorbeeld zou ik graag eens afknippen, terwijl ze slaapt. Maar dan zou er wat zwaaien.”

„Nogal begrijpelijk. Ik kan me best voorstellen, dat ze trots op zo'n paar lange, dikke vlechten is.”

„Waarom laat jij ook niet zoiets groeien, als je het zo mooi vindt? Of bewonder je zulke staarten alleen maar bij een ander?”

„Misschien! En zeg, hoeveel jaar zou ik nodig hebben, om ze te krijgen, aangenomen, dat mijn hoofdschedel vruchtbaar genoeg zou zijn om een dergelijk krachtig groeisel te produceren?”

„Tegen die tijd zou je grootmoeder kunnen zijn. Maar zonder gekheid, vind jij ook niet, dat Grete een exentriekeling is?”

„Ze is niet zoals wij. Dat komt niet alleen doordat ze er anders uitziet, maar omdat ze anders is.”

„Anders gemáákt is, bedoel je.”

„We worden allemaal door onze omgeving beïnvloed. Neem nu die vlechten. Niemand heeft ze meer, maar zijn ze daarom lelijk? En is het zo bewonderenswaardig, dat wij er tegenwoordig allemaal eender uitzien? We zijn niet anders meer gewend, het is allemaal kunst aan ons, om niet te zeggen in ons en Grete is zo echt ongekunsteld. Dat valt op en heus niet in haar nadeel.”

Nou, best, als Eline er zó over denkt, háár goed. En het is leuk, dat mevrouw van Blankensteijn zich voor Greet interesseert. Leuk én nuttig.

Als ze geen flinke duw krijgt, wordt ze een huissloof zonder meer. Geloof niet, dat Miep dit haar zusje toewenst. Dat ze wel eens onaardig doet, is met de beste bedoeling. Helemaal in Greta's eigen belang. Moet je nu ook weer zien, wat een benauwd gezicht ze trekt. Of ze een uitnodiging voor een concentratiekamp heeft gekregen.

„Woensdagmiddag al?”

„Ja, vrijdag gaat mevrouw weer voor veertien dagen op reis.”

„Kan het dan daarna niet?”

„Hartelijk ben je,” antwoordt Miep, terwijl ze moeder aankijkt. „Wat zegt u er van, mams?”

„Dat Greta die uitnodiging in dank dient aan te nemen. Ik vind het buitengewoon vriendelijk van mevrouw.”

„Nou, dat zou ik menen,” voegt vader er aan toe.
„'t Is geweldig.”

„Greta is zeker bang, dat de dokter haar keel knipt,” veronderstelt Steven, die zelf pas een amandelbewerking heeft ondergaan.

„Misschien snijdt hij haar wel een oor af,” zegt Eef.

„Die kwajongens zijn jaloers, Greet,” lacht vader.

„Ze zouden dolgraag meegaan. Nou, Stevie?”

„Als mevrouw gaat zingen, ja, dán wel.”

„Ik denk, dat mevrouw Grete laat zingen en in eigen persoon haar op de piano begeleidt.”

„Nee toch,” doet Greta verschrikt.

„Moet je daar zo benauwd voor kijken? Menigeen zou je benijden. Stel je voor, zingen met begeleiding van mevrouw van Blankensteijn. 'k Wou, dat mij de eer te beurt viel.”

„'k Zie er zo vreselijk tegen op,” zegt Greta, als ze 's middags met moeder alleen is.

„Moet je niet doen. Mevrouw is alleraardigst en ik vind het fijn, dat ze belang in je stelt.”

„Geloof u, dat het ooit iets wordt, met dat zingen van mij?”

„Hoe bedoel je?”

„Nou — eh — of ik zangeres zou kunnen worden?”

„Zangeres nog al liefst. Op concerten zingen, zoals mevrouw van Blankensteijn?”

„Dat is toch zeker geen zonde?”

„Nee, dat is geen zonde. Ik zou het zelfs anders willen zeggen. Wanneer iemand een stem heeft als mevrouw van Blankensteijn zou het zonde zijn, die niet te gebruiken. Zo'n stem — dat is een bijzondere gave van God, die tot zijn eer moet worden gebruikt. Maar m'n lieve kind, al kun je goed zingen, daarom heb je nog niet de zekerheid, dat je stem iets buitengewoons is. Dat zou onderzocht dienen te worden en ik meen, dat je daarvoor wat ouder moet zijn.”

„Ik had — Miep had me een heel mooi kerstlied gestuurd. Dat zou ik gezongen hebben, als ik met Kerstmis thuis was geweest. Miep bedoelde het als verrassing en ze vond, dat we het maar stil moesten houden, tot ik in het voorjaar kwam. 't Was — het is misschien niet zo geweldig, maar u weet, hoe Miep is.”

Ja, dat weet moeder allicht. Ze heeft al lang begrepen, dat Miep uit haar zusje graag een tweede mevrouw van Blankensteijn zou zien groeien. Ze weet, hoe Miep het betreurt, dat Greta niet zo goed kan leren als zijzelf. Alsof alleen iemand, die iets groots is geworden, wat betekenen zou!

„Greetje,” zegt ze, „we zullen het fijn vinden, je dat kerstlied eens te horen zingen. En we zouden het heerlijk vinden, als je werkelijk zangeres worden kon. Maar ik hoop, dat je niet teleurgesteld zult zijn, wanneer mocht blijken, dat God jou een andere weg wil doen gaan. Als we op zijn weg wandelen, is het altijd goed. Vergeet dat nooit.

En wees er verzekerd van, dat vader en ik jou zullen laten leren, wat mogelijk is. Wij bidden dagelijks om wijsheid, opdat we jullie goed mogen opvoeden, zó, dat je wordt, wat naar je aard en aanleg is. Als we ons leven vertrouwend in zijn hand leggen, voert Hij ons wel op het rechte pad. Houd je daar maar aan vast en wacht rustig de toekomst af.”

„Ja, moeder, ik bedoel ook helemaal niet, dat ik nu al zangles zou willen hebben. Ik — ik kán eigenlijk niet zingen, nu ik nog aldoor aan omoe denken moet.”

„Waarom niet? Ik denk, dat omoe zelf ook zingt.”

„Zou dat heus waar zijn, moeder?”

„Je gelooft toch zeker wel, dat ze in de hemel is?”

„O, natuurlijk. Maar of je daar echt zingt? Zou dat niet een soort beeldspraak zijn?”

„Nee, Greet, dat denk ik niet. Zo zeker als de engelen gezongen hebben in Efrata's velden, zo zeker zin-

gen de gezaligden het loflied ter ere van Hem, die hen heeft verlost. Omoe zingt en, als ze op het ogenblik hier bij ons was, zou ze zeggen: Toe, Gretekind, zing jij dat mooie kerstlied nou eens voor je moeder."

„Meent u dat?”

„Natuurlijk! Omoe zou het beslist afkeuren, dat we toegeven aan ons verdriet. Ze zou zeggen: misgunnen jullie me het geluk? Treuren jullie om mij? Dat kan toch immers niet?”

„Ik mis haar soms zo, moeder! Denk eens aan, veertien dagen geleden was ze nog gezond, toen zat ik om deze tijd bij Coba, en omoe zat met de gordijnen open onder de schemerlamp, toen ik thuiskwam, o moeder . . .”

Tranen beletten haar voort te gaan. Moeder heeft zelf ook haar zakdoek nodig, wacht tot Greta wat bedaard is en zegt dan: „Wat zijn wij toch een paar raren, Greet! Daar zitten we te huilen, omdat we zo'n meelij hebben met onszelf.”

„Met onszelf?”

„Ja, natuurlijk. Om omoe hoeft het niet, dat weten we, maar we huilen, omdat we haar kwijt zijn. Net of ze terug zou willen. Stellig niet! En wij moeten er eens op letten, hoeveel ons nog gelaten is. Ik heb vader en jullie, jij hebt ons en bovendien, Greet, je weet toch wel, dat Gods kinderen elkaar nooit voor het laatst zien? Als we dicht bij de Here Jezus blijven en in Hem geloven, zijn we maar tijdelijk gescheiden en vinden we elkaar bij Hem terug. Daarom meisje, het hoofd omhoog! Dankbaar en blij zijn, omdat we omoe zo lang mochten hebben en ook daarvoor, dat ze zonder pijn of benauwdheid werd opgenomen. Kind, wat zal het voor haar geweest zijn, toen ze haar ogen opende en de Heiland zag. Wanneer we ons dat goed indenken, kunnen we niet meer treuren, is het wel?”

Zo is het. Moeder heeft gelijk. Omoe heeft haar

immers zelf gezegd, niet verdrietig te wezen, als ze zou zijn heengegaan? En het is wáár, wat heeft ze véél! Wat zit ze hier knus met moeder te naaien, straks komen Miep en de jongens thuis, daarna vader . . . Als ze denkt aan kinderen, die één van hun ouders missen moeten of beide, als ze denkt aan zo'n Eline, die wel haar ouders heeft, maar meestal met die oude tante zit . . . Werkelijk, het leven is goed. Het leven is heerlijk.

Een poos later, tegen vieren is het al, zegt ze: „Moeder, zal ik nu dat kerstlied eens zingen?”

„Hè ja, Greet,” antwoordt moeder, „dat vind ik fijn. Laat het me eens horen.”

Greta zingt het. Ze zingt het goed. Ze merkt, dat moeder er van geniet en het is haar of omoe meeluistert.

„Dat was mooi, héél mooi, kind. Als mevrouw van Blankensteijn je werkelijk vraagt, wat te zingen, vergeet dan dít niet.”

Als ze het werkelijk vraagt. Moeder rekent daar blijkbaar niet te vast op. Miep zegt wel eens meer iets, dat niet uitkomt. Als ze iets graag wil, fantaseert ze meteen maar, dat het gebeurt.

„Om drie uur worden we verwacht,” vertelt Miep 's woensdags. „Ik ga als de wind aan 't werk. Maak jij maar, dat je om kwart voor drie in groot pontificaal klaar staat.”

„'t Zal gebeuren,” antwoordt Greta en op de afgesproken tijd is ze inderdaad gereed. Mieps monsterende blik glijdt langs haar heen. Niet de allerbeste jurk aan. Misschien maar goed, want ze zullen haar natuurlijk ook wel eens op zondag zien. Maar waarom heeft ze er in vredesnaam die ouderwetse broche opgestoken!

„Doe je je colliertje niet om?”

„Op een doordeweekse dag? Nee, hoor, dat heb ik nog nooit gedaan.”

„Kind, wat mal! Een zondags colliertje! Om te brullen! Het verslijt toch niet van het dragen?”

„Nee, maar het zou los kunnen gaan onder die zware winterjas. Los of stuk.”

„Kerel in de wereld, jij bent er me toch eentje. Nou, doe dan alsjeblieft een andere broche op. Die met die steentjes.”

„Dat is een gewoon fantasiedingetje en dit is van goud.”

„Maar dat fantasietje staat stukken beter dan dat gouden ding. Als je mij niet gelooft, vraag het dan aan moeder. Mams, hoor eens, kijk eens, vindt u deze broche met die steentjes niet veel mooier dan die gouden?”

„Mooier, nee, dat niet. Maar de steentjesbroche staat op deze jurk mooier. Op een andere kun je de gouden dragen, Greet, maar neem nou dat schitterdingetje. Kijk, daar fleurt de jurk helemaal van op en jij er bij. Je ziet er keurig uit, hoor! Je haar zit zo netjes . . . Miep, jouw hoofd lijkt wel een ragebol. Haal er de kam even door.”

„k Mocht wel eens naar de kapper. De hele slag is er uit.”

„Je weet, wat ik je gezegd heb, hè? Eens per jaar mag je een permanent, maar verder ben je je eigen kapper.”

„Zou jij ook geen kort haar willen hebben?” vraagt Miep als ze buiten zijn.

„Mijn haar af laten knippen? Nooit van z'n leven. Omoe zei altijd: krullen kan tegenwoordig iedereen hebben, maar zo'n paar dikke vlechten is een zeldzaamheid.”

„En wat omoe zei was voor Gretepeet even waar als het evangelie,” lacht Miep, doet of ze Greta's afkeurende blik niet ziet en vervolgt: „Zeg Greet, zou je niet liever van omá spreken dan van omoe? Mevrouw van Blankensteijn is nog al — hoe zal ik het zeggen — nog al correct, zie je! Nooit zul je Eline mams of

moeder horen zeggen. Het is altijd mama. En natuurlijk ook papa. Daarom staat het wel zo goed, als je daar soms iets over omoe vertelt, haar oma te noemen. En vertel niet al te veel, zeg!"

„Dat heb je me zondag al voorgehouden," doet Greta stug.

„Geen oude koeien uit de sloot halen, Greet! Kijk alsjeblieft wat vrolijker . . . We gaan niet ter begrafenis." Ze schrikt van zichzelf. Het woord begrafenis te noemen tegen Greet, die er zo kort geleden een bijwoonde . . . Als Greta geen antwoord geeft, herneemt ze: „Zeg van je vlechten gesproken, raad eens wie daar jaloers op is? Eline. Die zou er graag zelf een paar kweken, maar ze twijfelt aan de vruchtbaarheid van haar hersenbekleding. Ik heb haar gezegd, dat ze grootmoeder kon zijn, eer zij zulke kanjers had als jij. Leuk voor haar kleinkinderen, om er mee te spelen. Vooruit, jongens, we gaan paardje doen. Oma is het paard en haar vlechten zijn de teugels. Hop paardje, hop! Als jij soms een bepaald soort bemesting hebt toegepast, toe, wees dan lief en ontsluiert het geheim. Elines dankbaarheid zal verpletterend zijn, want ze snakt naar zo'n paar aanhangsels. Als jij de jouwe er afknijpt, neemt zij ze met plezier van je over en zal ze er een behoorlijke prijs voor betalen."

Kletsen maar, denkt Miep. Greet moet niet met zo'n somber snuitwerk daar aankomen.

Ze kan gerust zijn. Het is een vriendelijke Greet, die door Eline aan mevrouw van Blankensteijn wordt voorgesteld. Greta's hart klopt wel wat sneller dan gewoonlijk, als mevrouw haar de hand drukt, maar ze laat er niets van merken. Het is dan ook wat, bij zo'n beroemde zangeres te komen en — en te denken aan later. Zal zij ook eenmaal zo'n dame zijn en in zo'n mooi huis wonen? Maar — zal ze dan ook zo vaak op reis moeten? Ze gelooft niet, dat ze daarvan zou houden.

Greta begint te zingen.

Mevrouw zelf schenkt thee en Eline presenteert koekjes. Mevrouw praat zo echt gewoon, vindt Greta. Ze zet je op je gemak en je vergeet, dat je bij zo'n beroemdheid op visite bent. Maar de beroemdheid vergeet háár niet. Als het kopje leeg is en Eline nog eens een bonbon heeft gepresenteerd, zegt mevrouw: „En nóú wil ik je eens horen, Grete! Ga je mee?”

Ze volgen mevrouw naar een nog mooiere kamer, waar een vleugel staat. Dan komt het grote ogenblik. Mevrouw slaat een paar tonen aan en Greta begint te zingen. O, het zijn maar heel gewone versjes. Het begint met: ‚In 't groene dal, in 't stille dal', daarna: ‚Knaapje zag een roosje staan' en meer dergelijke liedjes. Maar Greta zingt, ja, eerst wel met een lichte beving in haar stem, maar weldra is ze zichzelf meester. Vol en zuiver is haar stem, met het grootste gemak haalt ze de hoogste tonen. Ze zingt met gevoel, vergeet

niet om de melodie de woorden. Ten slotte zingt ze het kerstlied. Daarna is er een stilte, die voor Greta benauwend lang duurt. Mevrouw leunt op de piano, steunt met de handen het enigszins gebogen hoofd. Dan, met een bruuske beweging keert ze zich om. Drie paar ogen zien haar verwachtingsvol aan, maar als mevrouw Greta scherp aankijkt, slaat ze haar ogen neer. Zou het mis zijn? Nee, dat niet. Ze voelt twee handen op haar schouders, hoort: „Ja, Grete, jij hebt een goede stem. De onderwijzer, die jou Sopraantje noemde, had volkomen gelijk. Je hebt een zuivere sopraanstem. Of je iets groots bereiken zult, kan ik je nu nog onmogelijk zeggen maar als je ouders het goed vinden, ga dan les nemen. Niet direct, dat is mijn bedoeling niet. Maar het lijkt me ook niet verstandig er al te lang mee te wachten. Weet je wat? Ik zal binnenkort eens met je ouders komen praten. Afgesproken?”

„O ja, mevrouw, graag mevrouw! Dank u wel. Ik zal het thuis zeggen. Ik zou het heerlijk vinden, mevrouw!”

„Maar niet te grote verwachtingen koesteren, hoor kind! 't Zou me spijten, als je een teleurstelling te verwerken kreeg, en dat kan. Er zijn zoveel factoren . . . Maar spreken met je ouders wil ik beslist.”

De bel gaat. Er komt bezoek. Jammer, vindt Greta, want ze zou zo dolgraag mevrouw zelf eens horen.

„Kom, we gaan naar mijn kamer,” zegt Eline. „Die moet je toch ook zien, Grete! Nemen jullie meteen maar afscheid van mama.”

Dat doen ze. Als ze boven zijn, vertelt Eline, dat de meneer, die ze binnen zagen komen, haar mama gewoonlijk begeleidt. Ze gaan nu oefenen.

„Zouden wij je mama dan ook nog horen?” vraagt Greta.

„O, stellig. Deze kamer is precies boven de salon, waar de vleugel staat.” Elines kamer! Maar dat is geen

slaapkamer. Nee, in het aangrenzende kamertje met de aardige, witgelakte meubeltjes slaapt ze, doch dit is haar zitkamer. Twee kamers voor één meisje! En hoe mooi is deze kamer! Aardige, lage stoeltjes, een sierlijk tafeltje, fleurige kussens, schattige schemerlampjes in het ene gedeelte. In het ander een bureautje, een gewone tafel met twee stoelen én — een piano. Twee piano's in één huis!

„O, dat is mijn studiepiano,” doet Eline luchtig. „Deze kamer is geheel aan de arbeid gewijd. Weet Miep van mee te praten.”

Geen wonder, dat Miep hier graag werkt, denkt Greta. Enig bij die centrale verwarming... En wat een boeken die Eline heeft! Wel fijn, om rijk te zijn. En dat dit rijke meisje nu juist Miep uitgekozen heeft. En dat zij, Greta, hier ook mag komen en — dat ze voor mevrouw van Blankensteijn zingen mocht. Dát is het voornaamste.

Hoor, daar is de piano! O, nu zingt mevrouw. Geboid luistert Greta. Ze vergeet haar omgeving, merkt nauwelijks het dienstmeisje, dat voor ieder nog een kop thee brengt en een schaal goudgele cake neerzet. Eline en Miep amuseren zich met te kijken naar die zo intens luisterende Greet. Het is oefenen, dat hoort ze wel; nu en dan breekt de zang ineens af, wordt er opnieuw begonnen, maar altijd weer is het wonderbaarlijk.

„Hè-è-è!” verzucht ze bij een langere pauze.

„Die leeft óók nog, heb je dat in de gaten? Gelukkig dat je nog net op tijd bijkomt,” lacht Miep. „Je thee zal wel koud geworden zijn, maar er is nog een stukske cake over. Eet, ezelke, eet!”

„Een variatie op Dans, vlinderke, dans!” zegt Eline. „Ken je dat Grete? Niet? Jammer, want anders kon je dat bij wijze van toegift nog eens voor ons zingen.”

Greta kijkt Eline verwonderd aan. Meent ze dat?

't Schijnt van wel, want haar gezicht staat niet naar voor-de-gek-houderij. Maar hoe kan de dochter van mevrouw van Blankensteijn nog luisteren naar dat gekras van háár! Begon ze nog maar eens. Alsof mevrouw deze verzuchting verstaan had begint ze na een minuut of wat werkelijk nog eens en zingt het 'Gloria in excelsis Deo'. Dat heeft Greta de zangvereniging in Eendenburg wel eens horen zingen, dus kent ze de wijs. Miep blijkbaar ook, want die begint mee te neuriën. Miep, Miep, hou je toch stil! Luister toch naar die heerlijke stem, dat parelende Gloria. Greta zou niet onder woorden weten te brengen, wat ze denkt, ze weet maar één ding: zo leer ik het nooit.

„Onzin,” zeggen Miep en Eline beiden. „Je hebt les nodig, misschien lang en veel les, maar je komt er wel.” En Eline voegt er aan toe: „Geloof maar niet dat mama zó tegen je had gesproken als ze niet iets in je had gezien.”

„Uit je had gehoord, bedoelt ze, hoor Greet!”

„Och, jij koudbloedig stuk proza . . .”

„Dat koudbloedige stuk proza heeft dan toch maar deze ster ontdekt aan het Eendenburgse firmament, Elineke! Heel de wereld behoort me daar dankbaar voor te zijn.”

„Vervelende schepsels, hou je mond,” zou Greta willen zeggen. Maar ze zwijgt en luistert.

Wat je toch gauw aan een zo heel ander leven kunt wennen. Alle dingen, die haar eerst moeilijk schenen, vallen Greta na enkele weken zo gemakkelijk, als had ze nooit iets anders gedaan. Het aardappelschillen gaat haar al bijna even goed af als moeder. En ze vindt het fijn telkens wat nieuws te leren. Haar grote succes beleeft ze, als ze een cake bakt, die prachtig uitvalt en uitmuntend smaakt. Nóg lekkerder dan bij Eline, vertelt ze aan moeder. Als deze jongedame van het baksel mee proeven moet en hetzelfde beweert, is haar triomf volkomen.

Het punt Eline begint Greta te benauwen. Eline is altijd aardig, maar Greet begrijpt, dat er heel andere onderwerpen worden behandeld, als ze er niet bij is. Juist dat Eline zich zo beijvert, om haar aan de gesprekken te laten deelnemen, doet haar gevoelen, hoe weinig ze bij de twee vriendinnen past.

Het komt ook wel voor, dat ze op de zondagmiddagwandeling andere meisjes van school tegenkomen en dan vooral voelt Greta zich de mindere. 't Liefst zou ze dan maar zien, dat er geen notitie van haar werd genomen, maar dat is nu juist, wat Eline niet wil. Die probeert er haar altijd bij te betrekken, vertelt, dat ze zo goed kan zingen en zangles nemen gaat. In zo'n geval doet Miep ook graag een duit in het zakje, omdat ze met het buitenissige zusje wil pronken. Zo althans voelt Greta het, want thuis is Miep niet meer zo enthousiast over haar zingen als eerst.

En nu zal Eline weldra haar zestiende verjaardag

vieren. Dat wordt een partij ,van wat ben je me'. Behalve Miep komen er nog zes andere meisjes uit de klas, een paar nichtjes en neven, tevens wat oudere familieleden. En Greta is ook genodigd.

Mieps mond staat niet stil. Greta zal eens wat zien. Het wordt daar een feest, zoals zij er nog nooit een heeft beleefd. Ze mag zich wel wat opdoffen, want het is daar natuurlijk allemaal even deftig.

Vooraf het haar wat netter doen. Ze moet het van voren wat lossen maken, niet zo glad. Ze heeft juist zulk kroezelig haar, ze zou misschien niet eens een permanent nodig hebben, als ze het kort droeg. Ze moet het met een kuif zien op te maken. Dat is mode en staat haar vast goed. Zelf gaat ze naar de kapper. Niet op moeders kosten. O nee; ze weet best, dat moeder voet bij stuk houdt. Maar ze is zelf al maanden lang zuinig geweest, om het van haar zakgeld te kunnen betalen.

„Gerust, ik heb er krom voor gelegen,” zegt ze. „Het cadeau kost ook nog wat, hè? Je kunt bij Eline niet met het een of andere prul aankomen. We moeten samen maar een fles Boldoot geven, zo'n grote, in een doos met een stuk zeep er naast. Gelukkig dat ik voor cadeautjes altijd een potje apart heb. Dat wil moeder en dat is heus verstandig.”

„Zou je niet wat poeder gebruiken, Greet? Je kunt soms zo rood zien en je neus glimt vaak als een spiegel. Van een beetje poeder zou je echt opknappen.”

„Alsof moeder dat goed zou vinden.”

„Daar zegt moeder niets van. Iedereen gebruikt het toch zeker? Nou, als ik zoveel van mijn zakgeld over kon houden als jij, dan wist ik het wel. Maar ik heb nu eenmaal meer voor andere dingen nodig. Je kunt je op school niet overal buiten houden. En dat toiletspul is allemaal zo duur . . .”

Onder dergelijk gebabbel zakt Greta's verlangen naar het avondje ver beneden nul. „'k Wou dat ik er

niet heen hoefde," zegt ze tegen moeder. „Ik heb er helemaal geen zin in. Wat moet ik tussen al die H.B.S.-kinderen doen?"

„Zingen misschien."

„Daar ben ik juist zo bang voor."

„Moet je niet zijn. Je kunt je laten horen, is 't niet?"

Onder andere omstandigheden zouden moeders woorden, die toch feitelijk een loftuiting inhouden, Greta hebben verblijd, maar nu zegt ze, het griezelig te vinden.

„Malle meid! Dat prakkezeert er over een hele concertzaal aan haar voeten te krijgen en durft zich nu nog niet te laten horen in besloten kring."

„Wat je een besloten kring noemt!"

„Is het soms een openbare samenkomst?"

„U begrijpt me wel."

„Ja, Greetje, ik begrijp je wel, maar wie a heeft gezegd, moet aan het hele alfabet geloven. Toen Eline je gevraagd heeft, heb je zeker gezegd: ja graag, hè?"

„Toen leek het me ook wel leuk, maar nu het dichterbij komt, vind ik het verschrikkelijk."

„Onzin. Een mens mag niet verwaand zijn, maar hoeft ook niet in een hoekje te kruipen, als daar geen reden toe is. Reden zou je er toe hebben, als je iets minderwaardigs gedaan had en dat is gelukkig het geval niet. Dat die andere meisjes op de een of andere school gaan en jij bij je moeder thuis bent, is geen schande. Je ziet er behoorlijk uit, hebt goede manieren, je bent wat minder vlot dan de anderen, maar zo'n avondje is juist goed voor je, om te leren, wat meer los te komen. En je gelooft toch zeker niet, dat ze op zo'n feestje over school praten? Bovendien — je weet nu, dat je goed zingen kunt. Mevrouw van Blankensteijn weet dat ook. Je moet je natuurlijk niet opdringen, maar je moet ook niet mal verlegen doen, als je wordt uitgenodigd, om je te laten horen. Dan ben je niet

bang, maar dan zing je. God gaf je dat talent. Hij wil, dat je het gebruikt en zal je heus niet alleen laten staan, als je op Hem je vertrouwen stelt. Je meent misschien, dat het raar is, in verband met iets zo gewoons over God te spreken, maar dat is het niet. We hebben Hem elke seconde van ons leven nodig, Greet en Hij wil, dat we alles van Hem verwachten. Wanneer je moet zingen en angstig bent, is één zucht tot Hem voldoende. Dan helpt Hij je er doorheen."

„Ja, maarre — maar moeder, u zegt wel, dat ik er behoorlijk uitzie, maar ik heb toch niet zo'n mooie jurk als Miep."

„Jij hebt geen feestjurk, bedoel je. Maar jouw lichtblauwe is snoezig. Er zullen heus wel meer meisjes zijn in een wollen jurk. En die van jou mag er zijn. Zo'n fijne stof zie je niet elke dag. Miep heeft nooit zo'n dure gehad, dat kan ik je wel zeggen. Haar zalmkleurige is van zij, hè? Dat is zo. Maar van goedkope zij, hoor!

Zij moest verleden jaar voor de schoolfuif wat nieuws hebben en heeft toen deze gekregen. Die moet ze van de winter ook voor dergelijke avondjes dragen. Miep zou er wel over kunnen gaan piekeren, dat Eline veel mooiere jurken heeft en er meisjes zijn, die maar één seizoen met zo'n jurk doen, maar ik heb direct gezegd: Je draagt hem twee winters als feestjurk en dan kun je hem de daaropvolgende zomer voor de zondag houden. Ik heb hem zó gemaakt, dat hij uitgelegd kan worden, snap je? Ze vraagt me dus niet om een nieuwe, hoewel ik weet, dat ze er dolgraag een zou hebben, en ze gaat welgemoed naar dat avondje."

„Ik vraag ook niet om een nieuwe. Ik vind mijn jurken mooi genoeg, maar voor daar deugen ze niet. Dat heeft Miep zelf gezegd."

„O ja? Wanneer dan?"

„Ze zei het niet precies zo, maar ze noemde die

lichtblauwe jurk stijf. Dat was al, toen ze me hielp uitpakken."

„Willen wij hem dan eens zó vermaken, dat ze hem prachtig vindt?"

„Vermaken? Dié jurk? Ze vonden hem bij tante Riëna schitterend. Ger was er zelfs jaloers op."

„Zal ik eens raden, wat jij bedoelt? Jij denkt: die jurk kreeg ik van omoe. Zij zocht hem uit, dus wil ik hem houden. Nou?"

„Ja, moeder, zó is het." Greta zegt dit met grote stelligheid. Ze perst de lippen op elkaar en kijkt moeder vastberaden aan.

„Omoe zocht hem uit. Nou, dát geloof ik. Juist iets voor omoe, om zo'n kleurig stofje voor haar kleindochter te kiezen. Voor de dochters moest het vroeger wel wat minder, hoor! Daar zeg ik niks van. Wij waren met z'n vieren meisjes en de jongens kostten ook het nodige, terwijl ze later maar alleen voor jou had te zorgen. Ik constateer enkel het feit. Omoe zocht de stof uit, Coba Sluijters moest hem naaien en, omoe's smaak kennende, maakte ze hem zoals hij is.

Dat ging vroeger ook zo, tot ik zelf naaister werd. Toen maakte ik voor je tantes en voor mezelf fleuriger japonnen. Daar heeft omoe nooit iets tegen ingebracht. Later, toen ik hier kwam, kleepte ik me nóg weer anders maar aanmerkingen maakte ze niet. En nu zou ze tegen me zeggen: vermaak jij die jurk maar zó, dat het kind er leuk in uit ziet. Geloof je me, of geloof je me niet?"

„Ja, zó bekeken . . ."

„Zó bekeken is goed bekeken. Haal hem eens hier, dan zal ik mijn lappenschat voor de dag brengen en zoeken we samen uit, of we niet wat vinden, waarmee die jurk van jou versierd kan worden."

Ja, ze vinden iets. Een flink stuk zilvergrijze zijde, die prachtig kleurt bij het tere blauw van de jurk. Greet zal eens zien, hoe beeldig het wordt. Fijn, dat er ook

nog een flinke lap blauwe stof is. Die kan ook dienst doen. Kijk, ze snijden de hals wat dieper uit. Dat schuin overslaande van de sluiting kan blijven.

„En dan een grijze bies er langs, moeder?”

„k Weet iets veel mooiers. We gaan blaadjes maken, ja, net puntige boombaadjes, de onderkant blauw en de bovenkant grijs. Moeilijk? Welnee, kijk maar!”

Moeder knipt van de zij een modelletje. Puntig aan de bovenkant, van onderen nog al breed. In die brede kant legt ze een plooitje als nerf en ja, dan is het werkelijk precies een boomblad. Greta mag een hele partij van die blaadjes knippen, deze worden vastgeregen op de blauwe stof, moeder stikt ze op de machine, dan kan Greet ze uitknippen en omkeren. Een secuur werkje, maar ze krijgt het wel klaar. Op een tot band gevormde blauwe reep stof worden ze beurtelings naar rechts en naar links gelegd; zó vastgemaakt, dat het ene blaadje het naaisel van het andere bedekt en het aldus verkregen blaadjessnoer wordt langs hals en sluiting gelegd. Van de stof die nog over is, weet moeder een roos te fabriceren, die, in een bed van blaadjes aan het eind van de schuine overslag de ceintuur afsluit.

Ze vertellen niets aan Miep. Die werkt graag bij Eline en zal de jurk pas zien, als hij klaar is. Of ze opkijken zal!

't Worden een paar leuke dagen. Zo echt geheimzinnig. Als Miep thuiskomt mag er niets te zien zijn, geen lapje, geen draadje zelfs. En zodra ze de deur achter zich dichttrekt, komt alles weer voor de dag.

Och, och, wat wordt die jurk fijn. De roos wordt een waar kunststuk. Hoe heeft moeder dat zo verzonnen! Onbegrijpelijk!

„Als jong meisje heb ik eens een japonnetje gehad, dat op deze wijze gegarneerd was,” vertelt moeder. „Dat had ik toen uit een Franse modeplaat. Ik oogstte er veel lof mee en vind het maar wat leuk, jou nu op

gelijksoortige wijze uit te dossen. Ik wil wedden, dat niemand zo'n mooie jurk aan zal hebben als jij."

"Het is wel iets heel buitengewoons."

"Ja, en we zullen je nog buitengewoner maken. Ik heb een paar lakschoenen staan, die me altijd aan de kleine kant zijn geweest en die ik daardoor maar een enkele maal heb gedragen. Ze zullen jou wel passen."

"O, wat een fijne," doet Greta opgetogen. "Pumps nog wel! Ja, ze passen me, hoor! En het is niet eens zo moeilijk, op die hoge hakken te lopen. Ik snap niet, hoe u er in kon."

"Ja, ja, je moeder is ook wel eens ijdel, dat zie je. Nou, jij mag ze hebben. En je krijgt er een paar grijze kousen bij. Wat zeg je daarvan? Je moet maar even naar Luneman en een lapje van de zij meenemen."

"Maar Luneman is toch zo'n dure zaak?"

"Wel duur, maar ze hebben er dingen, die je nergens anders kunt krijgen. Grijze kousen, althans in deze tint, zijn momenteel geen alledaags artikel. Die gewone winkels hebben ze niet. Maar ik zou het erg mooi vinden, als je bij die lakschoenen kousen had in dezelfde kleur als de garnering van je jurk. Mijn oudste dochter moet er nu eens keurig uitzien."

Werkelijk, Luneman heeft ze in de begeerde tint. Van die fijne, links geweven kousen. Greta is in de wolken.

"Zie je wel?" zegt moeder. "Wat niemand heeft, heeft Luneman. Nou maar weer vlug aan de naai. Met een beetje geluk komen we vandaag klaar. Miep wil vanavond nog naar Eline en, als ze dan thuiskomt, heb jij hem aan."

't Wordt haasten, hoor! Vader vraagt, of hij soms ook moet helpen. De jongens zijn naar bed gegaan onder beding, dat Greta even bij hen zal komen, als ze hem klaar heeft.

Eindelijk zijn ze zover. Het is kwart voor negenen. Miep moet om negen uur thuis zijn, dus heeft Greta net

nog tijd, om zich te verkleden. De jurk aan, de kousen, de schoenen . . . Zou ze het colliertje ook om doen? Ja, waarom niet? Op de verjaardag hoopt ze het toch ook te dragen. Ja, het kettinkje moet wel wat ingekort worden. Zo, vlug een knoop van achteren er in.

„O-o!” roept Eef bewonderend, als ze de jongenskamer binnenkomt. Steven, die al sliep, wordt wakker en zegt: „Precies de manefee.”

„Jij wint het van Miep, hoor!” zegt Eef.

„Jij bent veel en veel mooier,” verklaart Steven.

Ach, de bel! Daar komt Miep. Nu even wachten tot ze in de kamer is en dan naar binnen.

Langzaam gaat Greta naar beneden, doet de kamerdeur open . . . „Krelis in de maneschijn,” uit Miep haar verbazing. Ze gebruikt deze woorden tegenwoordig bij elke gelegenheid, maar nu doen ze denken aan Stevens „manefee” en Greta schatert.

„Hoe hebben jullie dát voor mekaar gebokst?”

„Voor jou een vraag, voor mij een weet.”

„Met naald en draad denk ik,” zegt vader.

„Vind je hem mooi?” vraagt een stralend Greetje.

„Mooi? Overweldigend, verpletterend, moorddadig, beestachtig, gruwelijk mooi is hij. Moeder, ik protesteer. Zoiets heeft u voor mij nooit gefabriceert. En moeders martelschoenen aan én een paar spiksplinter-nieuwe kousen . . . Ik durf zo niet met je over de straat, ben bang je te verliezen. Paps, er zal een taxi moeten worden besteld om zoveel schoonheid ongeschonden te vervoeren. Het hele gezelschap zal wég van je zijn, zal in aanbidding aan je voeten vallen . . .”

„Matig je, meisje,” zegt vader. „Je weet, dat ik zulke uitdrukkingen niet verkies te horen.”

„Nee, paps, maar ik vergat mezelf. Dat komt er van, als er zoveel sierlijks op je wordt los gelaten. Dan raakt een mens buiten zichzelf. Ik heb er zo'n idee van, dat Greta eerst niet zo bi voor Elines partijtje voelde,

„Hoe hebben jullie dát voor mekaar gebokst?”

maar nu hunkert ze er natuurlijk naar, zich den volke te vertonen. Te begrijpen, hoor!”

Alleen moeder hoort een onaangename toon in Mieps stem. Ze tracht haar blik te vangen, maar Miep geeft daartoe geen kans. En het blij Greetje praat over haar jurk, hoe dit is gebeurd en dat is geworden. Ze gaat er nog mee door, als ze met Miep op hun kamer is, ja zelfs nog, wanneer ze al in bed liggen.

„Houd nu eindelijk eens op,” klinkt het snauwerig uit het andere bed. „Ik heb slaap.”

„O, nou, wel te rusten dan.”

„Ook zo.”

„Wel te rusten!” Doch Miep vindt voorlopig geen rust. Het is niets voor haar, om lang wakker te liggen, maar nu verdrijven vele wild warrelende gedachten haar slaap.

Hoe die Greet daar stond! Trots als een pauw! Een snuit van ‚wie doet me wat’. Moeder is wél ingenomen met haar oudste dochter, hoor! Hard nodig, dat zij, Miep, eerst medelijden met dat malle schepsel had, het zielig vond, dat ze zulk vervelend huishoudelijk werk moest doen. Ze dacht dan: dat is nu je lot, als je niet leren kunt en ze was dankbaar voor haar goed stel hersens. Ja, gerust, ze heeft daar wel eens voor gedankt.

Moeder hield haar altijd voor, dat haar verstand een gave van God was, en ze zich niet mocht verheffen boven het zusje, dat ze zo ver vooruitstreefde. Toen zij indertijd, na wat lessen van een met moeder bevriende onderwijzeres, de tweede klas op de lagere school mocht overslaan en zo maar van één in drie stapte, terwijl Greta juist datzelfde jaar moest blijven zitten, heeft ze zelfs om het arme zusje gehuild. Zij is het geweest, die haar vooruit helpen wou, zij was het, die van het sopraantje een concertzangeres maken wou. Greet zou uit zichzelf nooit op die gedachte zijn gekomen. En had zij haar niet met Eline in aanraking gebracht?

„Had ik dát maar nooit gedaan!” Wild gooit ze zich om, ligt dan even muisstil, luisterend. Idioot van haar, dat hardop denken. Ze zou niet graag willen, dat anderen van die gewoonte wisten. Ze doet het ook alleen,

als ze erg opgewonden is. En dat is ze. Nou, niet zo zuinig! Gelukkig komt er geen geluid van de andere kant. Greetjelijf reist rustig door droomland. Domme mensen slapen altijd vast, dat is bekend.

„Grete is stellig niet dommer dan ik,” heeft Eline een keer gezegd. „Dat ik met tien schooljaren het nog niet verder heb gebracht dan tot de derde klas van een H.B.S., tekent me niet bepaald tot een knappeling. En dat Grete met al haar ziekteverzuim eens niet verhoogd werd, maakt van haar nog geen ezel.”

Het is bespottelijk, zoals die Eline het altijd maar weer voor Greet opneemt. Het heeft Miep meer dan eens moeite gekost, er niet uit te flappen: „Is zij je vriendin of ben ik het nog?” Je zou je bespottelijk maken, als je zoiets deed, maar grievend is het. En sinds mevrouw van Blankensteijn wat in het schaap is gaan zien, is die Eline helemaal in de olie. Ze vindt het akelig, dat zij als dochter van een zangeres, zo weinig muzikaal is, dat ze maar nauwelijks draaglijk piano kan spelen ondanks de lessen, die ze kreeg. Ze ziet nu in Greet haar niet te benaderen ideaal.

O, eerlijk waar, Miep is in het begin blij geweest met Greta's succes, maar nu zou ze haar liefst naar Eendenburg terugsturen en haar daar voorlopig laten. Ze mag zo niet denken, dat weet ze wel, maar is het soms niet erg, in een hoek te worden geduwd, omdat je dierbare zuster kan zingen? Eline heeft er tegen de andere meisjes zó over opgeschept, dat die er naar verlangen, het fenomeen Greta te horen. Miep bestaat niet meer voor ze of dan enkel nog als het zusje van Greta.

Miep overdrijft op een gruwelijke wijze, weet dit ook wel, maar wil het niet erkennen. Miep is er wat al te trots op geweest, dat ze de jongste en knapste van de klas was en voelt nu, hoe weinig dit betekent. Over een jaar of vier zal niemand daar meer aan denken, terwijl dan voor Greta de glorie begint. En nu die jurk!

Ze vergeet, hoe ze er eerst op aangedrongen heeft, dat moeder Greta's jurken zou vermaken, is er nu woedend om, dat het met deze zo grondig is gebeurd.

Toch ziet ze er zot uit, wil ze zichzelf wijs maken. Een jurk met lange mouwen op zo'n avondje . . . En dan zwarte lakschoenen, die tegenwoordig niemand draagt, met zulke lichtgrijze kousen, die honderd jaar achter de mode aankomen . . . En dan die zotte vlechten . . .

Nee, ze kan zichzelf niet bedriegen. Ze weet, dat Greta er keurig uit zal zien en, hoé ze er ook tegen vecht, ze moet haar maar aldoor zien, staande naast de vleugel in de salon der Van Blankensteijns, zingend, begeleid door mevrouw zelf. Bijzonder zal ze zijn om haar mooie blonde vlechten, haar jurk met die snoezige blaadjegarnering, waartegen de kousen en schoenen het zo uitmuntend doen. En zij, Miep, zal daar zijn als de vergeten jongste.

Het wordt ver over twaalfen, eer ze eindelijk slaapt en 's morgens is ze slecht geluimd.

„Met het verkeerde been uit bed gestapt,” constateert Eef.

„Nee, met twee verkeerde benen,” wijsgeert Steven.

„Hou allebei je kop dicht,” grauwte Miep.

„Wat is dat voor taal?” vraagt vader.

„Moeten die jongens maar niet zo drakerig zijn.”

„Van drakerigheid gesproken, Miep, kijk dan even in de spiegel,” zegt moeder.

„Miep heeft slecht geslapen,” wil Greta haar verontschuldigen, maar dit is géén olie op de golven.

„Wat wou jij daarvan weten? Ben je soms helderziend?”

„Je gooide je telkens zo wild om en je praatte in je slaap.”

„Wat zei ik dan?”

„Dat kon ik niet verstaan.”

„Zot van een meid, je hebt natuurlijk gedroomd, driedubbel overgehaald uilskuiken dat je bent.”

„Miep, zwijg!”

Daar schrikt ze van en ze zwijgt inderdaad. Ze zijn tóch allemaal tegen haar. Zij heeft het altijd gedaan.

Moeder snapt wel het een en ander. Die heeft gisteravond haar jaloezie begrepen en het deed haar pijn. Zoiets moet toch niet tussen zusjes. Ze heeft al eerder gemerkt, dat Miep soms zo onaardig tegen Greet kon doen en ze neemt zich voor, eens met haar jongste dochter te praten. Doch dan maar na het feest.

Greet is ook al niet erg spraakzaam, denkt ze later, als de anderen vertrokken zijn. Zou ze zich dat van Miep zó aantrekken?

Nee, dat is het geval niet. Greta tobt over iets anders. Ze heeft keelpijn en dat kon wel eens het begin van een verkoudheid zijn. Dat zou haar anders niet veel kunnen schelen, maar met het oog op morgen vindt ze het erg. Ja, ze hóópt nu te zingen. Ze verlangt nu naar de verjaarsavond. Raar eigenlijk. Als ze een week geleden had kunnen denken, dat ze verkouden zou zijn op Elines verjaardag, zou ze het een ware uitkomst hebben gevonden. Verkoudheid is wel geen ziekte, maar je kunt er gemakkelijk voor thuisblijven, als je dat graag wilt. Maar verleden week had ze die mooie jurk nog niet. Ze verlangt er nu naar, zich te laten zien aan Eline en haar moeder. Bovendien heeft ze nagedacht over moeders woorden en vreest die vreemden niet meer. Hè, ze hoopt toch zo, dat die keelpijn over zal gaan. Zou ze het tegen moeder zeggen? Nee, maar niet doen. Het staat zo kinderachtig, als je direct ergens over klaagt.

's Middags wordt het erger. Er komt hoofdpijn bij. Het zal toch geen griep worden? Moeder schrikt als ze het hoort. „Kind, wat zou me dát voor je spijten. Neem eens temperatuur op.”

De thermometer wijst 37.5. Niet verontrustend! 't Zal wel een gewone verkoudheid worden. Ze moet maar een aspirientje nemen en vroeg naar bed gaan. Dan is het morgen misschien wel weer beter.

Wanneer Miep er van hoort, kost het haar moeite, een ernstig gezicht te zetten. Ze zou willen juichen. Als ze een beetje geluk heeft, kan Greta niet mee. En zingen, als je verkouden bent, is niets gedaan.

„Arme stakker,” zegt ze 's avonds tot Greet, die al een paar uur ligt te transpireren. „Dat je net nu kou-vatten moest. Een reuzestrop voor je.”

„Misschien ben ik morgen weer beter. Eigenlijk knap ik nu al aardig op. Hoofdpijn heb ik niet meer en mijn keel is ook al veel dunner. Eerst kon ik bijna niet slikken, maar nu weer heel goed.”

„Dat komt door de aspirine. Als je die ingenomen hebt, gaan alle pijnen weg, maar als ze is uitgewerkt, ben je weer even ziek. En in elk geval zul je nu toch morgen thuis moeten blijven.”

„Voor een gewone verkoudheid? Toe nou! Daar ben ik nog nooit voor binnen gebleven.”

„Maar je bent ook nog nooit op zo'n deftige visite geweest. Je wilt toch niet al die mensen gaan besmetten? En dat bij een dokter in huis! Hij zou je misschien verzoeken, heen te gaan, als je daar zat te snotteren. Besmettelijk is een verkoudheid nu eenmaal. Moeder heeft mij al laten gorgelen met superol. Ik zou er liever vrij van blijven, snap je? Al erg genoeg, als er één morgen wegblijft. Laten we zorgen, dat het er geen twee worden. 't Was misschien beter, als je op je andere zij ging liggen.”

„De bedden staan anders ver genoeg van elkaar af.”

„Jawel, maar je kunt nooit te voorzichtig zijn.”

Deze avond is het Greta, die niet slapen kan en, als moeder nog even kijken komt, vindt ze haar in tranen.

„Is het zó erg, Greetekind?”

„Het is helemaal niet erg, maar Miep zegt, dat ik toch niet mee kan, omdat ik ze daar allemaal besmetten zou.” Moeder, moeder, zeg dat het niet waar is, jammert het in Greta, maar dit antwoord krijgt ze niet. Moeder strijkt haar over de gloeiende wangen en zegt: „Arm meisje, zou je zo graag gaan?”

„Ja, moeder, erg graag.”

„Ik ben bang, dat je toch niet zou kunnen zingen. 't Kan meevallen, maar aan een verkoudheid zit een mens gewoonlijk op z'n minst drie dagen vast. En je kunt beter niet zingen, dan dat je het minder mooi zou doen.”

Maar het is niet enkel om dat zingen. Die jurk, waarvoor moeder zich zo ingespannen heeft en die dure kousen en die schoenen! Dit zeggen zou moeder nog verdrietiger maken, gelooft Greta en dus houdt ze zich stil. Maar moeder begrijpt haar wel en moeder heeft meer verdriet om Greet dan om die jurk en kousen. Die kan haar meisje nog vaak genoeg dragen, maar deze avond komt dit jaar niet terug.

Greta voelt het verschil tussen moeders houding en die van Miep. Ze grijpt haar moeders hand, drukt die tussen haar eigen klamme handen en zegt: „Ik zal proberen flink te zijn en er verder niet over zeuren.”

„Mijn dappere dochter,” zegt moeder en geeft haar een kus.

„O, nu krijgt u het ook.”

„Dat zal wel los lopen hoor! Voor de zekerheid zal ik even gorgelen.”

Greta doet werkelijk haar best, om flink te zijn. De volgende morgen is haar hoofd- en keelpijn over, maar Miep hoeft niet bang te zijn, dat ze haar zusje meekrijgt, want het water loopt haar uit neus en ogen. Ze moet in de warme kamer blijven.

Dat is voor Miep erg gemakkelijk, want nu hoeft ze niet bang te zijn, overvallen te worden, wanneer ze

zich 's avonds klaar maakt voor het feest. Nu kan ze haar gang gaan met crème en poeder, die Eline haar gegeven heeft, nu kan ze haar nagels glanzend lakken. Alleen jammer, dat ze het met blanke lak moet doen. Rode zou ze mooier vinden, maar dat zou moeder natuurlijk dadelijk zien. Dan zou ze wat te horen krijgen.

Als ze helemaal klaar is, bukt ze zich naar Greta's plank. Daar staat het kistje, waarin ze haar sieraden bewaart. Daarin is ook het colliertje. Hè, als ze dat eens om mocht. Zou ze het vragen? Nee, maar niet doen. Greet is er zo zuinig op . . . En 't zou toch wel wat onbarmhartig wezen, nu ze zelf thuisblijven moet. Het stond anders prachtig, toen ze het eergisteren aan had bij die jurk. Haarzelf zou het ook mooi staan. Ze neemt het in haar hand — maakt het slotje los — houdt het voor zich . . . O, wat fijn! Z-z-zou ze? Ja, ze doet het. Waarom niet? Greet hoeft er niets van te weten en Eline zwijgt wel. Ze zal het in haar portemonnaie stoppen. Onderweg kan ze wel even een portiek in gaan en het daar rustig omdoen. Ze zal er natuurlijk heel voorzichtig mee zijn. Ze zou geen raad weten, als ze het verloor. Maar dat gebeurt niet.

Nee, dat gebeurt niet. Maar het colliertje bezorgt Miep toch niet het genoegen, dat ze er van verwachtte. Eline zegt: „Mocht je het om van Grete?”

„Ze weet er niks van. Wat niet weet wat niet deert, hè? Maar mondje dicht, hoor!”

Elines mond zwijgt, maar haar ogen spreken een duidelijke taal. Die taal bevalt Miep niet.

Verder neemt niemand er notitie van. Dat valt haar tegen. Ze had verwacht, dat het aller ogen zou trekken. Geen der anderen draagt zoiets moois. Zouden ze soms niet geloven, dat het briljantje echt is?

Nee, over het kettinkje hoort Miep niets, maar over de eigenares des te meer. Wat jammer toch, dat ze er

niet is. Wat vreselijk zielig, dat ze nu net verkouden worden moest. Was het zo erg? Kon ze er heus niet door?

Dat vraagt ook Elines vader.

„Ze kon toch niet zingen, dokter,” antwoordt Miep.

„Nou, dan had ze niet gezongen. Eline heeft haar werkelijk niet in de eerste plaats dáárvoor gevraagd, hè Puck?”

Miep verklaart, dat de verkoudheid te erg was, om van huis te gaan. Maar in haar hart stormt het. Dat nota bene een dokter al die mensen in gevaar brengen wou, om die Greet maar hier te hebben en dat zijn Puck, de lange Eline, daar met zo'n doodongelukkig gezicht zit. Ze doen, of alle gezelligheid van Greet moest komen. Nou, 't is hier zonder haar leuk genoeg en Miep wil zich vermaken. Het is tenslotte niet háár schuld dat Greet verkouden werd.

Miep slaagt er in, haar sombere gedachten te verdrijven en is de drukste, de joligste van allen. Ze blijft dat tot ze weer voor de huisdeur staat. Twee neefs van Eline hebben haar aan het hoofd van een vrolijke club thuis gebracht. Nu trekken ze verder om de anderen af te leveren. Vlug wil Miep het kettinkje afdoen, maar moeder is al bij de deur. „Kind, wat is het laat geworden,” zegt ze. „Ik ben alleen nog op. Vader wou er een half uur geleden al op uit, om je te halen.”

„O, mams, wat ben ik blij, dat hij het niet gedaan heeft. Ik zou me een ongeluk hebben geschaamd.”

„Daarom heb ik het hem afgeraden.”

„Fijn, mams, dank u wel. En u wist immers, dat ik netjes aan de deur zou worden afgeleverd?”

„Ja, dat wisten we, maar we vinden toch, dat een meisje van dertien vroeger in haar bed behoort te liggen.”

„Och, mams, het is maar voor één keer. Ze zijn allemaal ouder dan ik, hè?”

„Daarom hebben we ons afgevraagd of jij wel bij zulke feestjes hoort.”

„'t Volgend jaar ben ik weer een jaar ouder, hè mams? En u praat nou wel van dertien, maar dat is dan toch dertien met een erg lange staart. Hoe is het met Greet? Was ze erg verdrietig vanavond? Daar bij Van Blankensteijn waren ze zo ongeveer ontroostbaar. Mevrouw zei bij het weggaan nog, dat ze graag eens gauw zou komen. Natuurlijk om over Greet te praten. Die heeft het maar getroffen, met zo'n raschte zangeres in aanraking gekomen te zijn. Met zo'n beschermengel wordt ze nog beroemd.”

„Ik hoop, dat jij haar niet zult benijden, als het zover komen mocht, Miep!”

„Nee, natuurlijk zou ik dat niet doen, mams! Ik ben toch feitelijk het eerst op het idee gekomen, hè? En door mij is ze met de Van Blankensteijns in aanraking gekomen.”

„Heb je daar nooit spijt van gehad?”

„Hoe komt u er bij! Het is maar wat fijn, om straks zo'n beroemde zuster te hebben. U zult toch zeker ook blij zijn met zo'n dochter, hè mams?”

„Ik ben blij met al mijn kinderen en ze zijn me allemaal even lief, Miep!”

„O, natuurlijk! Maar nu wou ik graag naar bed. Ik val om van de slaap.”

„Ga je met je mantel aan naar bed?”

„O ja, die heb ik nog aan. Bent u van mij niet gewend, hè? Kwam doordat ik u zoveel vertellen wou.”

Ze glipt naar de gang. Als moeder haar maar niet achterna komt. Ze moet het kettinkje nog afdoen. Losmaken maar en tussen de kleren laten zakken. Zo, dat is gelukt. Nu zou ze best nog een poosje met moeder willen praten, maar die staat al op de drempel van de slaapkamer. Dan maar naar kooi.

Voor Greta is de avond ook niet ongezellig geweest. Moeder had anijsmelk gekookt, vader was de hele avond thuis geweest, de jongens had ze blij gemaakt met een spelletje halma en van haar verkoudheid had ze weinig meer gemerkt. Feitelijk had ze best mee gekund, maar als die mensen zo bang zijn voor iemand, die verkouden is . . . Gelukkig dat vader en moeder er anders over denken.

Het spelletje met de jongens verboden ze niet. Eef vertelde dat zijn bankgenoot al drie dagen verkouden was en hij het toch niet van hem had gekregen en, als je Steven geloven mag, heeft zijn hele klas het te pakken. Maar daar zijn geen Miep en Eline bij. Nou, als die twee verkouden worden hebben ze het gelukkig niet aan haar te wijten.

Tegen half tien ging ze naar bed. Moeder gaf haar een stapeltje zakdoeken mee, die ze voor haar gewassen had. Vandaag waren haar zakdoeken in gebruik geweest met nog wat van moeder er bij. Nu zal ze er niet zoveel meer nodig hebben en een deel zal ze dus maar in het kastje leggen.

Hè, wat staat haar kistje raar scheef. Zou Miep er aan geweest zijn? Dat moet wel. Zeker weer eens nieuwsgierig geweest. Maar dat is toch niet nodig? Ze weet precies, wat er in zit. Dan — een bange gedachte doorschokt haar. Miep zal toch niet . . . Ze neemt het etui van het colliertje uit het kistje en opent het. Leeg! Mieps werk. Even staat ze als versuft, springt dan op en is in drie stappen bij de deur, heeft de knop in de hand.

Nee, ze moet dit niet aan vader en moeder vertellen. 't Zou klikken zijn. Maar o, hoe haat ze op dit ogenblik die Miep. Te gaan pronken met háár kettinkje. Het stiekem weg te nemen. Dat vooral is zo gemeen. Ze had het eerst moeten vragen, als ze het beslist dragen wou. En wat een huichelaarster. Bij het weggaan zei ze nog: „Toch vreselijk zielig, dat je niet meekunt, hè Greet? Eline vindt het ook zo jammer.”

Hoe Eline het vindt, weet Greta niet en het interesseert haar weinig, maar Mieps spijt was gelogen. En dat is dan die eerlijke, ronde Miep, die er prat op gaat, zo openhartig te zijn. 't Zou toch wel goed wezen, als vader en moeder hier eens van hoorden. Een paar dagen geleden nog, toen Miep weer eens ruw was uitgevallen, heeft moeder gezegd: „Ik vind het ongelukkig, dat Miep zo grof kan zijn, maar één ding is zeker: ze maakt van haar hart geen moordkuil. Ze geeft zich zoals ze is en je weet, wat je aan haar hebt.” Moest moeder dít eens weten. En vader . . . Geloof maar, dat Miepje een aangename thuiskomst hebben zou.

Zal ze met het lege etui naar beneden gaan? Ze kan immers zeggen zo geschrokken te zijn? Dat is wáár. Niemand kan het je toch kwalijk nemen, dat je in je eerste schrik naar je ouders holt? Kort maar hevig is Greta's strijd. Maar ze overwint. Nee, ze zal het niet zeggen, maar ze zal wakker blijven en Miep niet de kans geven het ongemerkt weer op zijn plaats te leggen.

Als ze er maar voorzichtig mee is! Waar zou ze het gestopt hebben? Ze heeft het natuurlijk in huis niet om durven doen. Of misschien in de gang? Als ze het slotje dan maar goed heeft dichtgemaakt.

Net iets voor haar om het half te doen. Je moet het terdege aandrukken en dan is er nog een veiligheids-haakje, dat er overheen slaat. Moet ze dat eens vergeten hebben! Dan gaat misschien onder de mantel het slotje open en verliest ze het colliertje. O, o, als dat eens

Ze neemt het etui van het colliertje . . .

gebeurde! Miep is zo vreeslijk nonchalant. Als ze het verliest, zien ze het nooit terug. Eerlijke mensen zijn er niet zoveel en bovendien kan zo'n dingetje in de donkere avond vertrapt worden. Stel het je voor, omoe's mooiste cadeautje, het kettinkje, dat eerst van die tante geweest was. „Omoetje, omoetje,” snikt ze, „ik ben zo bang, dat het zoek raakt.”

Zou je om zoiets mogen bidden? En als Miep het op de heenweg al verloren had, zou het dan nog helpen?

Ja, natuurlijk! Als Miep het kwijt is, kan God maken, dat het niet wordt vertrapt, maar door een eerlijk mens wordt gevonden. En het mag best. Dominee preekte onlangs over een tekst, waarin voorkwam: Laat al uw begeerten bekend worden bij God. Maar als God het eens niet goed zou vinden, dat ze het terugkrijgt? Daar liever niet aan denken.

Het kost Greta geen moeite, om wakker te blijven.

Hou zou ze in slaap kunnen vallen, vervuld van zulke gedachten!

Wat duurt het lang, voor Miep komt. Ze hoort de deur van de grote slaapkamer en begrijpt dat vader naar bed gaat. Nú even naar moeder gaan? Even haar hart uitstorten? Nee, niet doen! Haar verlangen, dat Miep gestraft worden zal, is trouwens weg. Ze denkt nauwelijks aan haar. Alle gedachten zijn bij het colliertje.

Eindelijk, eindelijk hoort ze vrolijke stemmen. Miep wordt wél op luidruchtige wijze thuisgebracht. Moeder doet open. Nu nog éven en ze zal het weten.

Als Miep binnenkomt werpt ze slechts een vluchtige blik op Greta, begint direct zich uit te kleden. Het hangertje voelt ze ter hoogte van haar maag. Niks lekker, maar het valt er dadelijk wel uit. Inderdaad! Eén tik op het zeil van het hangertje, een lichter geluid van het kettinkje . . . Nu zijn Greta's ogen open, maar Miep merkt het niet. Ze raapt het kettinkje op, schuift het hangertje er aan, wil het opbergen, hoort dan: „Laat maar, dat doe ik morgenochtend zelf wel.”

Daar staat Miep met verschrikte, wijd-open ogen. Wild woelen haar gedachten, maar één overheerst alle andere: zien me met een grapje te redden.

„Ja, dat is beter, hè? Dan heeft het vannacht de tijd om uit te luchten. Je kleren stop je ook niet zo maar in de kast.”

„Bah,” doet Greta minachtend.

„Vind je het zo vies? Ja het zat op een rare plaats, maar je zus heeft een fris huidje, hoor!”

„En een onfris hartje.”

Die Greet! Wie had zo'n uitdrukking van háár verwacht. Het eendje wordt een zwaan!

„Ja, een onfris hartje. Maar wie heeft dat niet? Ieders hart is een poel van ongerechtigheden. Of maakt het jouwe een uitzondering?”

„Ik zou zo'n gemene streek niet uithalen. Als ik zin

had, iets van jou te dragen, zou ik het je te leen vragen."

„En dan kreeg je het ook. Maar zou jij dat ding hebben uitgeleend? O, achteraf kun je dat wel beweren, maar iedereen weet, hoe jij bent. Je draagt het zelf bijna nooit en zou het vast niet zonder slag of stoot aan mij hebben gegeven. Met een zucht en een traan misschien, maar zo zou ik het niet willen hebben."

„Jij pakt het liever stiekem weg."

„Juist! En als ik het weer stiekem op zijn plaats had kunnen leggen, zou niemand er last van hebben gehad. Maar nee, mejuffrouw houdt zich slapend en ligt mij te beloeien. Netjes, hoor!"

„Jij moet nodig van netjes praten. Je weet niet eens wat dat is. Had ik je misschien met een vreugdezang moeten begroeten, terwijl ik wist, wat je had uitgevoerd?"

„Doe niet zo dik. Jij wist niks."

„Dacht je? Dan vergis je je. Ik wist het al om vóór half tien. Moeder gaf me wat schone zakdoeken mee. Die wou ik opbergen. Toen zag ik het kistje scheef staan en begreep, dat dit jouw werk was. Je hebt het aan je eigen slordigheid te wijten, als je dat maar weet."

„Vertel er dat vooral bij aan moeder, ouwe zeurpiet! Dan kan ze de boetpredikatie nog wat kernachtiger maken. Ga je gang maar. Als ik morgen naar school ben, heb je de tijd. Dan kun je gezelligjes over me kwebbelen."

„Als ik over jou kwebbelen wou, had ik het al lang gedaan. Dan had ik kunnen vertellen van de rommel, die je op je gezicht smeert en van je nagellak en van je sigaretjes."

Dat Miëp rookte, wist Greta eigenlijk niet eens met zekerheid, maar nu merkt ze, dat ze goed geraden heeft. Miëp staat met gebalde vuisten in een aanvalshouding en sist een lelijk scheldwoord. Evenwel, ze bedenkt zich en barst uit in een akelige lach.

„Ik zal je vóór zijn, lieverd! Morgenochtend gooi ik zelf alles er uit. Ik zal jouw schuldeloos zieltje voor kwaadsprekerij behoeden.”

„Ik zou in elk geval geen leugens vertellen en ik weet nog wel meer.”

Al weer een slag in de ruimte, die doel treft. Mieps houding wordt onzeker.

„Wat wou je nog meer van me vertellen?”

„Heb ik gezegd, dat ik iets wóú vertellen? Dat zei jfj! Als ik vertellen wou, had ik volop tijd gehad voor je terugkwam. Ik ben niet van plan, iets aan vader of moeder te zeggen. Ik doe het alleen aan jou. En ik vertel je dan bij dezen dat ik je een laf, vals schaap vind. Juist dat je je altijd voordoet als de wandelende openhartigheid en de kat in 't donker knijpt, vind ik misselijk. Daarvan zeg ik nog eens bah! en dat is dan ook mijn laatste woord.”

Ze draait zich om, trekt de dekens over zich heen, verwacht nog een stortvloed van woorden maar, als die uitblijft, begrijpt ze, dat ze raak geschoten heeft. Voor korte tijd geeft haar dit een gevoel van voldoening, maar al gauw komt de terugslag. Was dat nu haar dank er voor, dat het colliertje in goede staat was teruggekomen? Zou de Here Jezus ook zo gedaan hebben, als iemand hem onaardig had behandeld? Natuurlijk niet! Wanneer Hij zo had willen handelen, had Hij zich niet aan het kruis laten spijkeren. Als je alleen maar denkt, hoe Hij Petrus die vreselijke verloochening vergaf! O, o, wat is ze toch eigenlijk slecht.

Omoe was er zo gerust op, dat ze dicht bij de Here Jezus zou blijven en hoe ver is zij van Hem afgedwaald. Zij vond zichzelf zo braaf, omdat ze niets van Miep wou vertellen, maar ze is niet braaf. Goed zou ze nu doen, als ze opstond, naar Miep toeging en vrede sloot. Eens heeft Miep gezegd: we zijn toch zusjes? Maar daar lijkt het niet veel op tegenwoordig. En dat is niet

enkel Mieps schuld. Zelf heeft ze zich teveel op haar zingen laten voorstaan, zich laten bewonderen door Eline. Ze wist best, hoe dit Miep hinderde. Ze beschuldigde haar van naijver en was zelf jaloers.

Greet weet zo goed hoe alles is en wat ze doen moet. Maar ze doet het niet.

In het andere bed ligt Miep te woelen, ze is nog onrustiger dan Greta. Dat die Greet zoveel wéét! Dat zij, Miep, nu afhankelijk is van háár zwijgen. Ze meende er niets van, toen ze zei, dat ze het zelf zou gaan vertellen. Geen raad zou ze weten, als vader en moeder alles hoorden. Ze hoopt, dat Greet werkelijk haar mond houden zal. Ze gelooft feitelijk wel, dat dit gebeuren zal, maar het is al erg genoeg, dat Greet van zoveel op de hoogte is. Aardig te doen tegen die meid . . . Ze kán het niet. En tóch zal het moeten. Ze leeft voortaan bij de gratie van Greta, moet je maar rekenen. En welk plezier heeft ze van dat collier gehad? Geen enkel. Niemand dan Eline lette er op en die nam het haar kwalijk. Daar hoort ze morgen ook nog wel van.

Hoe anders was alles, toen Greet nog in Eendenburg zat. Mogelijk voelde ze zich daar veel gelukkiger. Vandaag heeft ze wel een erg treurige dag gehad. Al een paar miserabele dagen eigenlijk. Greet voelt alles zo diep. Die heeft best gesnapt, wat zij van haar jurk dacht.

Eigenlijk is ze maar een mal schaap, om haar zusje niets te gunnen. Ze had er best voor kunnen zorgen, dat ze vanavond meegegaan was. Zo erg was die verkoudheid niet meer en het zou in elk geval heel wat hartelijker geweest zijn, als ze er op aangedrongen had. Dat ze later zo woest over dat colliertje geweest was — reden had ze daar wel voor. En zijzelf had de zaak anders moeten aanpakken. Met moppigheid kun je niet terecht bij iemand, die je dol hebt gemaakt. En nu zit ze er mee. Niets is er meer aan te veranderen.

Als die twee zusjes alles eens hadden uitgepraat!

Alles valt geweldig mee, vindt Miep de volgende morgen. Greta doet gewoon, vader zegt enkel, dat ze in het vervolg vroeger thuishkomen moet en, wat ze van Eline had verwacht te horen, hoort ze niet. Maar 's middags zegt deze, dat ze na schooltijd met haar meegaat, om te kijken, hoe het met Grete is.

„Die is al zowat beter,” zegt Miep.

„Gelukkig. Maar ik ga toch even naar haar toe.”

Wanneer Eline iets met zo'n stelligheid zegt, doe je het beste, maar te zwijgen. Anders had Miep graag geprobeerd, haar van plan te doen veranderen, maar nu weet ze, dat het haar niet helpen zou. Eline mee op ziekenbezoek bij Greet, die zo gezond is als een vis! Stel je voor!

Greta weet niet wat ze ziet. Komt Eline speciaal voor háár? Dat vindt ze reusachtig. En als er dan nog een doos vruchtenkoekjes uit Elines tas komt, is ze helemaal in de wolken, bedankt op uitbundige wijze.

Mal schaap, denkt Miep. Doe niet zo overdreven. Je hoeft toch niet te laten merken, dat je niets gewend bent?

„Wat speet het ons, dat je niet kon komen,” zegt Eline. „Durfde je het niet aan?”

„Ik was bang, jullie allemaal aan te steken,” antwoordt Greta. „Gisteravond zakte het wel af, maar de hele dag had mijn neus gelopen als een lekkende kraan!”

Beeldig uitgedrukt. Wie spreekt nu van aansteken! Dan zegt een behoorlijk mens toch zeker infecteren?

En een neus als een lekkende kraan . . . Fraai!

Niemand weet Mieps gedachten en Eline schijnt dat gebabbel van Greet heel gewoon te vinden. Komt natuurlijk doordat ze niets beters verwacht. Moet je toch horen! Nu zegt ze ook nog, dat zij en haar ouders niet bang voor besmetting zijn. Is ze helemaal getikt? Staat zij voor leugenaar bij het lieve Greetje.

Miep vergeet één ding. Als het lieve Greetje zou vertellen hoe zij gezegd had, dat de familie Van Blankensteijn zo vreesachtig was, Eline nu ook van haar gebrek aan waarheidsliefde weten zou. Miep mocht er wel dankbaar voor wezen, dat Grete niets zegt, wat haar in een ongunstig daglicht stelt.

Daar begint die Eline al weer over Grete's zingen en haalt er nu gerust ook haar pianospel bij.

„Het is jammer, dat je niet meer oefenen kunt,” zegt Eline. „Maar weet je wat? Gebruik mijn piano. Ja, zeg, dat moet je doen. Als je onder schooltijd komt, heb ik hem immers tóch niet nodig?”

„Nee, dat is al te gek,” antwoordt Greta. „Verbeeld je! Daar bel ik bij jullie aan en zeg: ik kom een beetje piano spelen!”

„Wat zou dat? Ik weet zeker, dat ze er thuis niets op tegen hebben. Als mama studeren moet, kan het natuurlijk niet, maar als je bijvoorbeeld om negen uur komt, heeft niemand last van je. Voor tien en studeert ze nooit. Wat zegt u er van, mevrouw Brandwijk?”

Moeder antwoordt, dat ze het aanbod prachtig vindt, maar ze ziet toch ook wel bezwaren. Mogelijk moet Elines kamer om die tijd gedaan worden en bovendien begrijpt ze best, dat Greet het te vrijpostig vindt.

„Als wij haar toch uitnodigen?”

„Maar onze Grete heeft last van een hazehart, waar Greet?”

„Onzin. Ik zal er straks met mama over spreken. Dom van me, dat ik er niet eerder aan heb gedacht.

Omdat je stem me zo imponeerde, vergat ik je vingers, Grete! Maar die moeten ook weer aan de gang. Zullen we afspreken, dat je driemaal per week komt? Of wil je liever niet?"

„Ja, ik zou wél willen,” erkent Greta. Het heeft haar genoeg gespeten, dat er hier thuis geen enkel muziekinstrument was. In stilte heeft ze er zich wel eens over verwonderd, dat moeder oma's orgel niet heeft genomen. Het is naar tante Cor gegaan, maar als moeder er op gestaan had, zou tante wel goed hebben gevonden, dat het hier kwam. Zij had er toch altijd op gespeeld? En het is wat een móói orgel. Glanzend mahonie en met een spiegeltop. Moeder zei eens dat het bij hun meubelen niet zou passen en Miep doet altijd wat minachtend over orgelspel, maar Greta zou er blij mee zijn geweest. Evenwel — als ze mocht pianospelen — dát zou haar nog liever zijn.

„'t Komt wel in orde,” zegt Eline en Miep zegt precies hetzelfde, als Greta het er 's avonds nog eens over heeft. Maar Miep zegt het op heel andere toon. Miep denkt bij zichzelf: jij draait er je maar fijn in, Greta! Overal word jij nummer één. Overal zou ik de minste moeten zijn, hè? Maar dáár bedank ik voor.

Jij zorgt er voor, de liefste dochter van vader en moeder te worden, het dierbaarste zusje van de jongens, het bewonderde meisje bij de Van Blankensteijns en wat ben je eigenlijk? Een dom kind, dat nog geen brief zonder fouten kan schrijven. Maar dat hindert niet voor een zangeres, hè? Nee, dat komt er niet op aan. Onze Greta is immers in andere dingen zo flink! Die kan werken en naaien en koken en nog zingen en pianospelen op de koop toe. Heeft ze soms niet gehoord, wat tante Lien onlangs tegen moeder zei? „Die Greet van jou is er eentje met twee rechterhanden. Wat een verschil toch met Miep. Daar zit nou niks huishoudelijks aan. Die zou je er een met twee linkerhanden kunnen noemen.”

Moeder antwoordde, dat niet iedereen dezelfde gaven had en Miep op school een uitbinker was. Ja, dat kon wel zijn, zei tante, maar voor een meisje was het meer waard, als ze goed in de huishouding was.

Natuurlijk ook dáár dringt Greet zich in. Elk ogenblik zit ze er, helpt hier aan en daar aan, naait voor tante, breit kousen voor de jongens . . . En Hansje, die kleine schat, palmt ze ook in. Een leuk ventje dat dit is. Nooit zo'n lekker joch gezien. Vroeger stond hij in de box te springen, als zij er bij kwam. „Iep, Iep,“ stond hij te roepen, toen hij nog niet praten kon en niemand blijer dan hij, als ze met hem stoeide of hem in zijn wagentje reed. Nu is Greet de uitverkorene. Natuurlijk, die heeft meer tijd voor hem. En tante vindt, dat ze hem zo rustig maakt. 't Zal wel. Net iets voor zo'n ouwe zeur.

Stil zijn, Hansje! Zoet spelen. Ga maar lief in je wagentje zitten, dan zal Greta je rijden. Maar dáár zal zij een stokje voor steken. Ze zal wel maken, dat Hansjeman weer van haar gaat houden. Pret zal ze met hem maken. Dolle, wilde jool. Ze heeft Greet te veel de vrije hand gelaten. Het is toch zeker een jongen, die Hans? En jongens moeten niets van zulk geteem hebben, als er kans op wat anders is. Zij zal weer eens wat vaker bij tante Lien aanlopen. Feitelijk heeft ze die snoezebol van een Hanzepans verwaarloosd de laatste tijd. Maar dat wordt anders.

Inderdaad wordt het anders. Tante Lien schudt het hoofd. Hans was altijd al zo'n druk ventje. Heel anders dan zijn oudere broertjes waren. Er moet rustig met hem worden omgegaan.

Maar zoals tegenwoordig die Miep met hem omspringt . . . En Hansjeman wil wel, o, graag genoeg. Het gebeurt al, dat hij naar Miep vraagt, als hij Greta ziet. Maar Greta lacht er om en merkt niet eens, hoe Miep zich inspant, om nummer één te worden. Alles gaat met vlagen bij Miep, denkt ze. Dan komt ze in geen

weken bij tante Lien en dan zit ze er elk ogenblik. Haar eigen gedachten draaien tegenwoordig trouwens meest om Elines piano. Dinsdag, donderdag en zaterdag staat ze om klokke negen bij Van Blankensteijn voor de deur. Heerlijk vindt ze het, dan een heel uur te mogen spelen. Soms komt mevrouw zelf er bij en geeft enige aanwijzingen. Mevrouw prijst haar vorderingen en vraagt, of ze niet liever pianoles zou hebben dan zangles.

„Dat geloof ik niet, mevrouw,” antwoordt ze. „Ik zou het wel allebei willen, maar als ik moet kiezen, dan houd ik het toch liever bij de zang.”

„Ja, ja, ik kom nu heel gauw eens bij je ouders,” belooft mevrouw.

„Als het maar waar is,” zegt Miep. „Ze heeft het immers veel te druk! Verbeeld je maar niet, dat ze zich zo interesseert voor jou.” Wanneer mevrouw dan enkele dagen later komt en moeder na haar vertrek weinig los laat, is het: „Ze zal wel gezegd hebben, dat jij je niet al te veel moet verbeelden. Mejuffrouw de pianiste, de zangeres, ja, dat kan zó maar. 't Zal wel meer kosten, dan vader betalen kan.”

„Jij kost natuurlijk geen cent. Al jouw boeken en schoolgeld krijgen ze zeker cadeau!” is het antwoord.

„Als ik zestien ben, doe ik eindexamen en ga ik verdienen. Maar als jij zestien bent, zou je geld gaan kosten.”

„Ik heb nog nooit veel gekost. Ieder op zijn beurt, moet je maar denken.”

„Och, jfj, jfj . . .”

Er valt niet veel te antwoorden en Miep ergert zich. Gelukkig dat ze niet weet, hoe haar woorden Greta treffen. Mogelijk zou ze leedvermaak voelen en de verhouding tussen de zusjes is zonder dat al treurig genoeg.

Greta gaat nadenken. Zou het dát zijn? Zouden zanglessen te duur zijn? „We wachten nog even met een beslissing te nemen,” zei moeder na mevrouw van Blankensteijns bezoek. Meer liet ze niet los. Moeder

bepaat anders zoveel met haar. Waarom doet ze dan in dit geval zo geheimzinnig?

Er komen lelijke gedachten in Greta op. Ze gaat denken over dingen, die haar eerst voorbij gleden. Dat maakt haar ontevreden. En ontevreden mensen zijn niet gelukkig. Ongelukkig voelen ze zich beiden, Greta en Miep. Greta voelt zich ten achter gesteld en Miep meent dat haar zusje overal de voorkeur geniet. Dat Greta driemaal per week een uur in Elines kamer zit, kan ze niet verkroppen. En Eline vertrouwt haar zo volkomen, dat ze overal de sleutel op laat zitten. Moet je horen, hoe Greet daarover opschept.

„Bén ik soms niet te vertrouwen?” doet ze uit de hoogte, als Miep zich niet meer inhouden kan. „Zou ik misschien iets beter te vertrouwen zijn dan jij?” Dat had ik niet moeten zeggen, weet ze meteen, maar de woorden zijn er uit en ze herroept ze niet.

„Meid, akeligheid die je bent, dacht je, dat Eline voor mij de boel op slot zou houden? Maar ik zou dat heel gewoon vinden en er niet eens over praten. Zo de waard is vertrouwt hij zijn gasten, hè? Jij zou alles voor een ander afsluiten, dat weten we.”

„Als het nodig is, dan moet het wel,” antwoordt Greta. „Hoe eerlijk jij bent, weet ieder, die je mijn colliertje heeft zien dragen. Of maakte je soms Eline wijs, dat ik het je om je halsje had gehangen?”

„Eline zou er raar van opkijken, als ze wist, dat ik het ding niet eens een keertje om mocht. Jij denkt misschien, dat je heel wat van mij zou kunnen vertellen, maar als ik eens over jou begon . . . Pas maar op, misschien doe ik het wel, dan weten ze bij Van Blankensteijn, hoe engelachtig jij bent.”

„Probeer maar eens of je het doen kunt zonder jezelf te bekladden,” antwoordt Greta. Laat Miep niet denken, dat ze bang voor haar is. Geen sprake van. Ze is het angstige vogeltje van vroeger niet meer. Kun je denken!

'k Zou maar thuisblijven," antwoordt Greta op een woensdagmiddag, als Miep zegt, even naar tante Lien te gaan. „Hansje was niets goed. Tante vond het beter, dat ik niet binnen kwam. Hij had zo'n keelpijn. De dokter moest komen, want hij had ook koorts."

„Hartelijk om dan maar stilletjes thuis te blijven en niet eens te gaan vragen, wat de dokter heeft gezegd."

„Dat doet moeder straks. Moeder is op een verjaars-
visite en zou even bij tante aangaan," wist Greta.

Zelf had ze het vervelend gevonden, dat ze het kereltje niet mocht zien, maar tante had gezegd: „Met keelpijn moet je voorzichtig zijn. 't Kan wel angina w-
zen en dat is erg besmettelijk." Miep echter noemt het onzin, om zo bang te zijn. Zij is niet zo benauwd, hoor!

„Dat heb ik gemerkt die keer, toen ik verkouden was," antwoordt Greta.

„O, maar dat was iets anders. Als je samen in één kamer slaapt, moet je oppassen. Dan lig je de hele nacht onzuivere lucht in te ademen. Maar voor zo'n kinderkeeltje ben ik niet bang. Ik moet de kleine schat even zien."

Tante laat er je tóch niet in, denkt Greta. Maar, als Miep bij het huis komt, is tante Lien naar de apotheek. Bert doet open en vindt het maar wat fijn, zijn nichtje te zien. Moet Miep horen. De dokter is gekomen en zei, dat Hansje dadelijk medicijnen hebben moest. Moeder heeft hem toen naar de apotheek gestuurd, maar daar hebben ze gezegd, dat ze de medicijnen over een uurtje wel zouden bezorgen, want dat ze het nu te druk

„Dag lieve Hanzepans, ben jij zo ziek?”

hadden. Kon hij niet helpen, hè? Maar toen is moeder zelf weggehoid.

„Ze liep zó hard,” en Karel wil even door de kamer rennen, wat Bert en Miep beiden verbieden.

„Moeder komt vast gauw terug,” zegt Bert. „En wij moesten stil hier blijven.”

„Nee, we mogen niet bij hem,” doet de zevenjarige oudste verschrikt, als Miep de kamer uit wil gaan.

„Jullie niet, maar ik wel,” antwoordt ze en gaat naar het kamertje, waar de kleine patiënt met hoogrode wangetjes in zijn ledikantje ligt.

„Dag lieve Hanzepans, ben jij zo ziek?”

„Ja,” hijgt de kleine man en steekt zijn armpjes uit naar het nichtje, dat hem zeker wel uit dat akelige bed zal halen. Miep neemt de warme handjes in de hare.

Een diep meelij vervult haar. Moet je die schat zien. Om te huilen. Zo'n klein hoopje ellende . . .

„Op, op.” Wat vreemd schor klinkt dat. Op! Dat zegt hij altijd, als hij er uit wil. Maar dat mag nu niet. En hij moet onder zijn dekentjes blijven.

„Miep zal Hansje lekker toedekken. Nee, niet op. Hansje moet gauw beter worden, ja? Dan gaan we weer olle-polle spelen, hè? Morgen, als je keeltje geen pijn meer doet. Zo! Nu je voetjes ook er onder. Kijk, nou is Hansje weg. Nou kan niemand hem vinden. Als aanstonds mammie komt, denkt ze, dat hij weg-gelopen is. Dan zegt ze: waar is toch die kleine Hanze-pans? En dan zeggen we lekker niks. Dan moet ze hem zoeken.”

Een benauwd hoesten is het gevolg van Mieps onderstoppen. Ze schrikt, veegt zich langs 't gezicht. Diep gebogen stond ze over het hoge ledikantje en Hansje, die zijn kopje onder de dekens wegwrong, raakte haar precies. Bah! Haar neus, haar mond, die ze al pratend open had, haar voorhoofd, het haar. Verwoed werkt ze met haar zakdoek. Als angina werkelijk zo besmettelijk is, heeft zij 't morgen ook. Gelukkig, daar komt tante thuis.

„Maar Miep, wat bezielt je?” Tante hijgt van 't harde lopen, trekt met kracht Miep weg. „Het is heel erg met ons kereltje. Misschien wel difterie. De dokter komt vanavond terug.”

„O, tante, en hij hoestte me precies in 't gezicht.”

„Wat doe je er ook bij? Alleen het kind nog opgewondener maken. Hol naar huis en neem het een of ander. Je moeder heeft misschien wel iets desinfecterends. Wacht, neem een formamintje. Die tabletjes moet ik ook gebruiken, zegt de dokter. Schiet op nou. Ik moet mijn kind verzorgen. Niet meer de voorkamer in, hoor!”

Als een geslagen hond gaat Miep. Difteritis! Als dat toch waar zou zijn zijn . . . En het joch heeft haar goed

geraakt. Wie weet, hoeveel ziektekiemen ze binnengekregen heeft. Wie weet, hoeveel er nog in 't haar zitten, want dat is ook nat. Ze moet in de zon gaan lopen. Bacteriën zijn tegen zonlicht niet bestand. Wat zal ze nu? Het thuis zeggen? Dan krijgt ze wat te horen. Greet is niet naar binnen geweest en heeft haar nog gewaarschuwd. Maar kon ze weten, dat er dié verschrikkelijke ziekte achter stak?

Evenwel — dat is nog niet zeker. Het kan best wat anders zijn. Die dokter van Dam maakt altijd zoveel drukte. Dat zei moeder onlangs ook. Hij stopt iemand voor elke kleinigheid in bed. Als hij vast op difterie had gerekend, zou hij Hansje immers naar 't ziekenhuis hebben laten brengen?

't Zal best meevallen en zij zegt thuis niks van dat hoesten. Mogelijk vergeet tante het ook. Die is natuurlijk zó vervuld van Hansje, dat ze nergens anders gedachten voor heeft. Later schiet het haar misschien te binnen, maar als er dan niets van gekomen is, maakt niemand zich er druk over. Ze moet het vergeten. Als je voortdurend aan een ziekte denkt, krijg je ze juist. Lieve mensen, wat brandt dat tabletje haar in de keel. Wel goed. Dat bijt mogelijke ziektekiemen dood. En de wind waait zo lekker door haar haren . . . En die aprilzon is zo fel . . . Aprilzon is héél scherp, zei moeder enkele weken geleden. Daar verschieten je kleren nog erger van dan van de zomerzon.

Nou, laat maar verschieten. Zij blijft nog een half uurtje zo doorlopen. Dan waait de besmetting wel van haar af.

Bovendien — God kan haar toch bewaren? Ze kan er immers om bidden, dat ze er niets van krijgt? Je mag je niet nodeloos in gevaar begeven, nee, maar ze wist niet, wat Hansje mankeerde. Ze had zo'n meelij gehad met de kleine stumper. Ze kon toch niet weten, dat hij haar in 't gezicht hoesten zou. Ze mag daarom

gerust bidden, voor de ziekte bewaard te blijven.

Maar — zou God misschien willen, dat ze er thuis van vertelde?

Ach, dat is waar ook, moeder zou bij tante aangaan. Dan hoort ze het misschien daar al. Wat zal ze boos zijn! Maar als tante niets zegt, zegt zij ook niets.

Toch klopt haar hart onrustig. Mág ze het wel zwijgen? Is het niet laf? Is het niet gevaarlijk? Zou moeder geen maatregelen nemen, als ze er van wist? Zou — zwijgen geen zonde kunnen zijn?

Wacht, ze weet wat. Als ze straks thuis komt en Greet vraagt, of ze bij Hans is geweest, vertelt ze het eerlijk. Dan ziet ze hierin een bewijs, dat het moet.

Greta vraagt niets. Ze meent Miep dóór te hebben. Die is zo lang weggebleven, om de gedachte te wekken, dat ze bij Hansje is geweest. Kun je begrijpen! Als tante háár niet toeliet, kreeg Miep toch zeker geen kans. Nee, daar vliegt ze niet in. Miep is een eindje omgelopen, anders niets.

Ze is er wel nieuwsgierig naar, hoe het nu met de kleine baas is en wat de dokter gezegd heeft, maar dat hoort ze straks van moeder wel. Wil Miep niets vertellen, goed, ze kan wachten.

Wanneer moeder thuiskomt, staat haar gezicht zorgelijk. „Het is heel erg met Hansje,” zegt ze. „De dokter is bang voor difterie. Er zijn al heel wat gevallen in de stad.” Moeder vertelt nog meer, maar hoofdzakelijk aan Eef en Steven, die een en al belangstelling, allerlei vragen stellen. Ja, difteritis is erg gevaarlijk en erg besmettelijk ook. Als Hansje het werkelijk heeft zal hij naar het ziekenhuis moeten. 't Zou te gevaarlijk zijn voor Bert en Karel, als hij thuisbleef. En ook hebben ze in zo'n ziekenhuis alles bij de hand, om te helpen. Of hij er aan sterven kan? Ja zeker! Maar de Heer in de hemel is machtig om hem te genezen. Ze moeten voor hun neefje bidden.

Die avond liggen Miep en Greta langer geknield dan ze gewoon zijn. Natuurlijk bidden ze voor Hansje. Maar Miep heeft nog iets anders te vragen. Die smeekt er met grote vurigheid om, of ze voor de vreselijke ziekte bewaard blijven mag.

„Zullen we wakker blijven tot vader thuiskomt?” vraagt Greta, als ze in bed liggen. Vader heeft een vergadering en zal daarna nog even bij oom en tante aanbellen. Ja, Miep vindt ook, dat ze dit wel doen kunnen. Ze meent, dat ze van angst toch niet zal kunnen slapen. Hoe meer ze zich voorhoudt, dat ze niet bang moet zijn, hoe angstiger ze wordt.

Ze horen het tien uur slaan, half elf, elf uur . . . Maar als vader om half twaalf thuiskomt, slapen ze allebei. Eerst de volgende morgen vernemen ze, dat Hansje werkelijk difteritis heeft en naar het ziekenhuis is gebracht. Dan schrikken ze, maar Miep is toch lang zo verslagen niet als Greta.

O ja, Miep vindt het wel erg, maar ze was vanmorgen bij het ontwaken zo blij, dat ze geen keelpijn had. Ze gevoelt zich zo gezond als een vis en is daar dankbaar voor. Als vader aan de ontbijttafel voor het zieke neefje bidt, bidt ze wel mee, maar de dank overheerst in haar hart. Wat een zegen toch, dat ze zich zo goed voelt. Als ze besmet was, zou ze nu stellig al wel keelpijn hebben. Denk maar, hoe het bij een verkoudheid gaat. Als een snipverkouden mens zo vriendelijk is om je te besproeien word je de volgende morgen al met een gezwollen keel wakker. Dat zou met difterie nog veel erger zijn, moet je maar rekenen. Er is echt een last van haar afgewenteld. Daarom kan ze onmogelijk zo diep in de put zitten als de anderen en ze is er van overtuigd, dat ook de gebeden voor Hansje zullen worden verhoord.

Dat worden ze. Na een paar bange dagen worden de berichten gunstig. Maar op de dag, dat ze vernemen,

hoe hun neefje buiten gevaar is, begint Miep wat vreemd te kuchen en in de nacht die er op volgt, kan ze van keelpijn niet slapen. Zou dan toch . . . „O, lieve Here Jezus, dát als 't U blijft niet. O, bewaar me daar toch voor. Genees me! O, genees me toch! U bent almachtig. O, doe het toch. O, vergeef me mijn zonden, Heer! O, genees me toch!” Maar het wordt zo erg, dat ze het uitsniikt, waardoor Greta wakker wordt.

„Wat is er?”

„'k Heb zo'n keelpijn.”

„Zullen we er een natte doek omdoen? Ja, dat helpt vast. Een koude doek en dan iets van wol er overheen.”

Greta is al opgestaan, zoekt de grootste zakdoek op, die ze heeft, en maakt hem nat. Zo, dat zal helpen. Wil ze er zo'n eigengebreide wollen kous om heen hebben? Eigenlijk moest er iets van gummi tussen de natte doek en de kous.

„Mijn badmuts,” zegt Miep.

„Dat is een idee. En dan de kous . . . Je moet eens zien, hoe snoezig je er nu uitziet,” lacht Greta. Maar Miep lacht niet. Ze voelt zich erg ziek en bovendien is er die gruwelijke angst. Allemaal eigen schuld. Als zij niet doorgedreven had, naar Hansje te gaan . . . Als zij daarna aan moeder verteld had, wat er gebeurd was . . . En nu . . . Nu is Greet zo met haar bezig . . . Die goeie Greet . . .

„Ga gauw terug naar je bed, anders krijg jij het ook. Ik zal me wel omdraaien.”

„Als we het samen krijgen, hebben we gezelligheid aan elkaar, zullen we maar denken.”

„O, maar ik — ik — je weet niet, hoe erg het is.”

„Hadden we maar aspirine hier. Ze is in moeders nachtkastje en, als ik ze ga halen, worden vader en moeder natuurlijk wakker.”

„Nee, doe maar niet. Ik zal wel proberen te slapen.”

Van slapen komt echter niets. Beiden liggen ze

wakker. En ze denken aan hetzelfde. Als het eens difterie werd! Greta wil zich nog geruststellen met de gedachte dat het meer een ziekte is voor kleine kinderen, maar ze weet, dat ook groten het kunnen krijgen. En ze denkt aan die middag, toen Miep zo lang wegbleef. Zou ze misschien toch bij Hansje zijn geweest?

Mieps wroeging is nog erger dan haar pijn. O, ze zou zo graag spreken van haar angst. Ze zou zo graag vertellen, wat ze gedaan had, óf aan moeder, óf aan Greet. Durfde ze maar. Ze is een laf, akelig kind. Zij met haar bravoure . . . Durfde wél de verkeerde daad doen, maar was te bang om er over te spreken. Had ze dat maar gedaan! Moeder zou met haar naar de dokter zijn gegaan. Die had er allicht wat aan kunnen doen. Misschien had hij haar ter observatie naar het ziekenhuis gestuurd, of gezegd, dat ze thuis alleen in een kamer moest blijven.

Maar dat deed ze niet. Ze bracht liever anderen in gevaar, de broertjes, Greet, Eline en ieder met wie ze in aanraking is geweest. Greet vooral, met haar heeft ze in dezelfde kamer geslapen. Greet stond maar direct klaar om te helpen . . . Ze is een verschrikkelijk kind. Hoe durfde ze nog te bidden! Natuurlijk luistert God niet naar haar. Ze is veel te slecht. Hoe heeft ze die arme Greet behandeld. Alles is gekomen door haar ellendige jaloezie. Alles is háár schuld. Misschien sterft ze wel. Dan gaat ze naar de hel.

Mieps benauwenis wordt tenslotte zó erg, dat ze het niet meer uithouden kan. „Greet,” roept ze met akelige stem.

„Ja, wat is er ?”

„k Heb difterie. 'k Ben toen 's middags bij Hansjes bed geweest en hij heeft me in 't gezicht gehoest.”

„Miep toch!”

„Ja, het is zo erg. Ik heb jullie allemaal . . .” Benauwdheid belet haar, voort te gaan. Greta is er al uit, snelt

naar de grote slaapkamer. Moeder komt. Vader staat ook op. Miep wil alles vertellen nu, maar het spreken wordt steeds moeilijker en er is niemand, die naar haar luistert. Vader gaat een dokter van de nachtdienst opbellen. Die is er met een kwartier. Zeker, het is difterie, daar twijfelt hij niet aan. Zijn er nog meer kinderen? Kunnen die misschien morgen vroeg direct de deur uit? Nou, Miep moet zich niet zo van streek maken. Misschien is 't het allerbeste, dat ze opgenomen wordt. Daarover moet de eigen dokter maar beslissen. Hij zal iets ter verlichting geven. Dan valt ze misschien wel in slaap. Rust zal haar goed doen. Het is misschien niet zo'n heel erge aanval. Bedaard wezen, meisje! Maak je niet zo overstuur.

Die morgen ligt Miep al om half tien in 't ziekenhuis. En twee dagen later volgt Greta.

Daar liggen ze nu geheel onder vreemden. Bezoek mogen ze niet hebben. Alleen wie er noodzakelijk zijn moet komt in een barak voor besmettelijke zieken. Vader en moeder mogen op het bezoekuur van verre naar hen kijken. Die zien ze alleen door de ruiten.

Met Miep valt het mee. Zij heeft de ziekte niet in hevige mate. Wanneer Greta wordt binnengebracht, is bij haar het ergste al voorbij. Als dat met Greta ook zo mag gaan . . .

Maar Greet heeft het vele erger. Ze is doodziek. En er komt een avond, dat moeder toegelaten wordt. Dat gebeurt alleen, wanneer er voor het leven van een patiënt wordt gevreesd.

„O zuster, gaat mijn zusje dood?” gilt Miep.

„Ik hoop van niet,” antwoordt de zuster. „Maak niet zoveel kabaal. Denk alsjeblieft aan de anderen.”

Ze is niet vriendelijk. Was ze eerst wel. Maar gisteren, toen het zo erg met Greta werd, heeft Miep haar in wanhoop verteld, wat ze gedaan had. Heel donker heeft de zuster gekeken en alleen maar gezegd, dat ze zich kalm houden moest. Dat zegt iedereen. Maar wees eens kalm, kalm, als het binnen in je stormt. En niemand, die een woord van troost voor haar heeft. Zelfs moeder niet. Heel even is die bij haar geweest. Ze heeft moeder vast gegrepen en gezegd: „Moeder, help me toch. Ik weet geen raad! Als Greet sterft, kan ik nooit meer blij worden, want het is allemaal mijn schuld.”

„Bid om vergeving, Miep,” heeft moeder geantwoord, „en bid om Greta's behoud, God kan uitkomst

geven." Direct daarna is ze weer naar het kleine kamer-
tje gegaan, waar haar oudste neerligt in benauwdheid,
pijn en angst.

Greta begrijpt dat het erg met haar is. Ze voelt het.
Ze wil moeders hand vasthouden. Moeder spreekt
troostend. Ze zegt, dat de Here Jezus vlakbij is. Hij
is hier in de kamer. Hij weet alles van haar en heeft
haar zo lief.

„Bang,” hijgt Greta. „Zo vreselijk bang.”

„Maar kindje, dat hoeft niet. De Here Jezus heeft
je schuld betaald. Je bent van Hem. Dat geloof je toch
wel? En je hebt Hem toch wel lief?”

Onrustig wendt Greta zich af, keert zich dan toch
weer tot moeder. Ze kan bijna niet praten en het is
ook beter, dat ze het niet doet, maar moeder hoort
haar fluisteren: „Miep.”

„Ja, Miep is ook hier,” zegt moeder. „Miep ligt tus-
sen de anderen. Die knapt mooi op. We hopen, dat jij
ook gauw weer beter wordt. We bidden allemaal
voor je.”

„Ik ben zo kwaad op Miep geweest.”

„Dat begrijp ik. Miep heeft verkeerd gedaan. On-
doordacht gehandeld. Maar ze heeft er diep berouw
over. We moeten het haar vergeven.”

„Dat kan ik niet.”

Nu gaat er moeder een licht op. Dáárom is Greta
zo angstig. Omdat ze niet vergeven kan. Dáárom kan
ze zich niet rustig aan de Here Jezus overgeven. Ze
begrijpt, dat Hij haar zó niet hebben wil. Hij neemt je
niet aan, als je hart vol bitterheid is.

„Greetje,” zegt moeder, „Miep is misschien dieper
te beklagen dan jij. Ze voelt zo, wat ze gedaan heeft.
Ze zei tegen me: Als Greta sterft is het mijn schuld
en zal ik nooit meer blij kunnen zijn. Ze bidt om
vergeving. Ze bidt met een oprecht hart. Daarom
weten we, dat het haar werkelijk vergeven wordt. Als

God haar vergeeft, kun je het dan ook niet doen?"

Greta antwoordt niet, maar ze woelt en wringt zich. Nee, ze kán niet vergeven, dat merkt moeder wel en uit haar ziel stijgt een bede om hulp.

„Greet,” gaat ze voort, „wat Miep deed was erg, maar de zonden, die wij tegen God doen, zijn veel erger. Die zijn zó erg, dat de Here Jezus er de dood voor moest ingaan, om ons de vergeving te brengen. Hij heeft het gedaan. Ook jouw zonden droeg Hij. En nu kijkt Hij je verdrietig aan. Nu vraagt Hij je of jij dat kleine beetje niet vergeten kunt, terwijl jou zelf zoveel moet worden kwijtgescholden. Ja, het is tenslotte toch maar weinig, wat Miep deed in vergelijking met wat jij deed tegenover God. Ik weet, dat het niet goed ging tussen jullie. Vader en ik hebben daar veel verdriet van gehad. We hebben veel voor jullie gebeden. We hoopten op verhoring en nu heeft de Heer dít laten gebeuren. Dat begrijpen we niet, maar we weten, dat het goed was, omdat Hij het deed.

Want zó is het tenslotte toch, Greetje! Miep had niet naar Hansje mogen gaan, maar de Heer had jullie voor de ziekte kunnen bewaren. Van de andere mensen, die aan z'n bedje hebben gestaan, z'n vader en moeder, de dokter, de mensen, die hem kwamen halen, de zusters, is er niemand ziek geworden. Zo had het ook Miep kunnen gaan. Maar de Heer liet toe, dat jullie ziek werden. Waarom? Tot jullie bestwil, m'n kind! Hij laat nooit iets gebeuren tot ons nadeel. Jullie hadden een les te leren. Een heel moeilijke les. Maar léér hem, Greetje! Miep heeft het gedaan. Doe jij het ook. Kom, laten we daar samen om bidden.”

Terwijl moeder bidt, wordt het rustig in Greet. God zelf schenkt haar de kracht van te kunnen vergeven. Zo goed wordt het nu in haar, zo blij! Nu voelt ze opnieuw, dat de Here Jezus dichtbij is, maar ze is niet bang meer voor Hem. Wat Hij met haar doen wil,

is goed. Na moeders amen fluistert ze: „Zegt u maar tegen Miep, dat ik het haar vergeven heb en dat ze toch weer blij moet zijn.”

Vijf minuten later slaapt ze.

„Nee, het is niet nodig, dat uw man ook komt,” zegt een uur later de dokter tot moeder. „Haar temperatuur zakt en haar pols is goed. Ik geloof, dat we het ergste gehad hebben, mevrouw! U heeft hier een wonder verricht.”

„God deed dat, dokter,” antwoordt moeder.

Langzaam, heel langzaam keert Greta terug uit het land van de donkere schaduw. Ze is zo blij, omdat ze geen pijn meer heeft en niet meer benauwd is. Ze is blij, omdat bijna elke dag de zon schijnt en omdat ze weer tussen de andere ligt. Ze is blij, om de grote rust, die over haar kwam. En ze is ook blij, als het bezoekuur slaat.

Nee, moeder komt niet meer binnen, dat mag niet, maar ze staat voor de ramen en lacht tegen haar vrolijk wuivend dochttertje. Soms komen de jongens mee en Miep. Ja, want die is weer helemaal beter net als Hansje. En alles is ontsmet. Als Greta niet zo zwak was en geen last had van een stijve arm, zou ze ook al thuis zijn. Nu ja, ze ligt hier goed. De dagen vliegen om. 's Middags moeder voor het raam, 's avonds nu en dan vader . . . En ze zijn allemaal zo heel blij. Vooral Miep.

Die schrijft haar soms een briefje. Enig is het 's morgens post te ontvangen. Ze zou best terug willen schrijven, maar dat mag niet. 't Zou misschien ook niet kunnen door de rare arm. Maar ze hoeft zich daar niet bezorgd over te maken. Dat die arm stijf is, komt door de injecties, die ze gehad heeft, maar het gaat helemaal over. Ze merkt trouwens zelf, dat ze hem elke dag beter kan gebruiken.

Over iets anders maakt ze zich echter wél bezorgd.

Over haar stem. Die blijft zo vreemd hees. Zou ze — zou ze misschien nooit meer kunnen zingen?

God gaf haar die mooie stem, om hem te gebruiken tot zijn eer. Dat is haar meermalen gezegd. Dat wéét ze. Zou Hij hem nu van haar afgenomen hebben? Ze heeft haar stem niet gebruikt tot Góds eer, maar om zélf te schitteren.

Menigmaal heeft ze zichzelf bedrogen. Nu ziet ze de werkelijkheid. Ze heeft zichzelf wijsgemaakt, dat het tot Gods eer was, als ze dat mooie kerstlied of andere dergelijke verzen zong, maar ze deed het tot haar eigen eer. Vaak moet ze denken aan een verhaal uit een leesboek op school. Daarin werd verteld van een klooster met monniken, die heel slecht konden zingen.

Op een avond kwam er een vreemdeling met een erg mooie stem. Nu lieten ze hem hun lofliederen zingen. Maar in de hemel werd niets gehoord. Want de vreemdeling had alleen voor zichzelf gezongen en niet voor God. Zou het misschien ook zo met háár zijn?

Eindelijk komt de dag, waarop de dokter zegt: „Greet, ik heb voor jou goed nieuws. Zaterdag mag je naar huis.”

„Ben ik dan helemaal beter, dokter?”

„Natuurlijk. Anders liet ik je niet gaan. Misschien doet die arm nog een beetje raar, maar met een paar weken is die beslist in orde.”

„En — mijn stém, dokter?”

„Die misschien ook wel, maar dat kan ik je nog niet met zekerheid zeggen. Je moet eerst maar eens een maand gewoon thuis zijn en dan kom je bij me terug. Ik denk, dat hij dan al heel wat beter is en in elk geval zullen we doen, wat er aan te doen is. Nou, Greetje, hoe zit het? Kan er geen lachje af? Ben je bang, dat ze je thuis niet verstaan, als je vertelt, dat je in het ziekenhuis andijvie hebt leren eten?”

Nu lacht ze van harte. Die zuster toch. Heeft me daar

aan de dokter verklapt, dat ze niet van andijvie hield. Thuis at ze er altijd maar een klein beetje van, doch hier gaf de zuster haar een reuzeportie. „Anders leer je het nooit,” zei ze. En gerust, ze vindt het nu lang zo erg niet meer, al zijn er heel wat dingen, die ze liever lust.

„Zo, nu schijnt de zon weer,” zegt de dokter. „Ik heb met jou al zoveel wonderlijks beleefd, dat ik er niet aan twijfel, of met die stem komt het ook wel goed. Maar daar zullen we een beetje geduld mee moeten hebben.”

Zaterdagmorgen! Om tien uur komt moeder haar halen, maar al om vóór vijven was ze wakker en ze kon van blijdschap niet meer in slaap komen.

Miep en de jongens zouden het leuker gevonden hebben, als ze 's middags was gekomen, want dan hadden ze haar met z'n allen afgehaald. Nou, maar zij vindt het fijn, dat ze om tien uur al weg mag. Dan drinkt ze lekkertjes samen met moeder weer eens een kopje koffie. Heerlijk zal dat wezen. En ook heerlijk om een uurtje met moeder alleen te zijn. Ze heeft nog zoveel te vertellen.

Precies om tien uur is moeder er. O, wat is die Greet gelukkig! Vaarwel, ziekenhuis! Het was wel goed tussen je muren, maar thuis is het beter. Kijk nou, als ze dicht bij huis komt, ziet ze mensen voor de ramen staan. Ze wuiven haar toe. En de naaste burens komen zelfs naar buiten, om haar een hand te geven. Iedereen is aardig.

Toch is Greta blij, als ze binnen is. Er is dank in haar hart. Hoe ziek werd ze op die regenachtige meimorgen de deur uitgedragen en hoe gezond stapt ze er op deze stralende junimorgen weer in. Achter moeder aan loopt ze naar de keuken. Ja, ze is weer thuis. Het is zomer en over een paar weken begint Mieps vakantie, dan trekken ze per fiets er op uit en nog weer later gaan ze in Eendenburg logeren en . . .

„Nou, Greet, hoe zit het met je? Blijf je in de keuken?”

„Nee, natuurlijk niet.” Ze hangt mantel en muts aan de kapstok in de gang, opent de kamerdeur en dán . . .

„Moe-oe-oeder?”

„Nou?”

Bloemen, overal bloemen, een fruitmand, midden op tafel een grote taart, en daar tegen die muur . . . Een piano! Een glanzende piano!

„Moeder toch!” Tranen vloeien langs Greta's wangen, tranen staan in moeders ogen. „Is dat — mag ik — o, ik droom toch niet?”

„Nee, Greet, je bent klaar wakker, maar een beetje vreemd, net als ik. Daar staan we te huilen, of we het grootste verdriet hebben tussen zoveel moois en lekkers. Goed dat de anderen ons niet zien. Eef meende, dat je wel een luchtsprong maken zou, Steven dacht, dat je voor jezelf een welkomstlied zou gaan spelen en vader had er bijna een halve dag vrij voor genomen. Goed dat hij het niet gedaan heeft, hè? Vooruit, poets je tranen weg en ga de kaartjes van je cadeaus eens lezen. Verbeeld je maar niet, dat je ze allemaal van ons hebt, hoor! Heel de familie- en kennissenkring heeft meegeholpen je te verwennen.”

't Schijnt dat Greta vlug lezen kan, want moeder heeft de melk nog niet aan de kook, of ze hoort de piano al. Die moet natuurlijk even geprobeerd worden.

„Ja, kind,” zegt moeder, als ze met een dampend kopje voor zich zitten, „we waren het met onszelf niet eens, toen mevrouw van Blankensteijn hier was geweest. Je mag nu wel weten, wat ze ons gezegd heeft.

Ze vond je stem erg mooi, maar ze meende, dat je voor de piano een bijzondere aanleg had. Als zangeres zou je stellig wel wat bereiken, maar als pianiste toch nog meer. Dat maakte de zaak voor ons niet gemakkelijk, omdat jij helemaal je hart aan de zang had verpand. Maar nu het zo met je gesteld is, dat je voorlopig je keel

... als ze met een dampend kopje voor zich zitten.

moet sparen, vonden we, dat je maar met pianolessen beginnen moest."

„Krijg ik dan echt les, moeder?"

„Dat zou ik denken. Met september mag je naar het conservatorium. Ja, Greet, je vader en moeder komen niet zo ineens tot een besluit, maar als ze iets doen, doen ze het goed. En vooral, mijn kind (zachter wordt moeders stem), nu we geloven, dat God zelf ons de richting heeft gewezen, die we moeten gaan."

Dan vertelt Greta van het verdriet dat ze heeft gehad om het verlies van haar stem, maar ook hoe ze is gaan begrijpen, haar eigen eer te hebben gezocht, dat

ze trots is geweest op haar bezit en dat ze er zich in stilte op heeft verheven.

„Ik begreep ten slotte, dat ik de straf kreeg, die ik had verdiend.”

„Misschien heb je gelijk,” antwoordt moeder, „misschien ook was het geen straf, maar enkel een beproeving. Wij weten dat niet en laten het aan God over. Volgens de dokter bestaat de mogelijkheid, dat je je stem weer volkomen terug krijgt en, wanneer dat zo zou zijn, mag je later natuurlijk ook zangles nemen. Maar dan zal er wel taalles bij nodig zijn.”

„Taalles? waar is dat goed voor?”

„Dacht je, dat mevrouw van Blankensteijn enkel in het Hollands zingt? Nou, kijk maar niet zo benauwd, naar school hoef je niet meer.

Maar dat je iets van Frans, Engels en Duits zou moeten weten is zeker. Ja, er zit meer aan vast, dan je zo zou denken. Maar dat is voor de piano niet nodig, hè? Daarom houden we het er voorlopig op, dat onze oudste dochter voor pianolerares studeert. Goed?”

„Ja, moeder, fijn, dank u wel. Enne — en ik kan ook wel iets uit het hoofd spelen, een versje, dat omoe zo graag zong. Vindt u het goed? U kent het ook wel.

Ze zet zich op de pianokruk en speelt:

*Neem mijn leven, laat het Heer
Toegewijd zijn aan Uw eer.*

Moeder zingt eerst alleen, maar bij het derde couplet:

*Neem mijn stem, opdat mijn lied
U mijn Koning hulde biedt,*

valt Greta in en zingt verder alle verzen mee.

Moeder heeft moeite, om zich goed te houden. Als ze dit hese geluid vergelijkt met die mooie stem van vroeger . . . Maar Greta zingt vol overgave, want ze weet, dat nú haar zang opstijgt naar de hemel tot voor de troon van God . . .